

Univerzita Pardubice

Fakulta restaurování

Restaurování a konzervace uměleckých a umělecko-řemeslných
děl na papírových, textilních a souvisejících podložkách

Jiráskova 3, 570 01 Litomyšl

**Kompletní průzkum a restaurování dvou barokních portrétů
Marie Antonie z Questenberku a Jana Adama z Questenberku
ze sbírek zámku Jaroměřice nad Rokytnou**

Výtvarná činnost Josefa Ceregetiho

BcA. Monika Peňázová

Vedoucí práce: Mgr. art. Luboš Machačko

Diplomová práce

2019

Univerzita Pardubice
Fakulta restaurování
Akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **BcA. Monika Peňázová**
Osobní číslo: **R17019**
Studijní program: **N8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Restaurování a konzervace uměleckých a umělecko-řemeslných děl na papírových, textilních a souvisejících podložkách: Textil**
Téma práce: **Kompletní průzkum a restaurování dvou barokních portrétů Marie Antonie z Questenberku a Jana Adama z Questenberku ze sbírek zámku Jaroměřice nad Rokytnou. Výtvarná činnost Josefa Ceregettiho.**
Zadávací katedra: **Ateliér restaurování uměleckých děl na papíru**

Zásady pro vypracování

Praktická část

- Kompletní průzkum a restaurování dvou barokních portrétů ze sbírek zámku Jaroměřice nad Rokytnou, Marie Antonie z Questenberku, inv.č. JR 05900 a, b včetně ozdobného rámu a Jana Adama z Questenberku, inv.č. JR 05901 a, b včetně ozdobného rámu. - Zhotovení části technologické kopie jednoho z výše uvedených malířských děl. - Zaznamenání defektů barevných a podkladových vrstev identifikovaných na restaurovaném díle pro atlas poškození FR UPa.

Součástí diplomové magisterské práce bude vypracování zprávy podle závazných požadavků FR UPa v elektronické i tištěné podobě a restaurátorské dokumentace pro zadavatele v elektronické i tištěné podobě.

Teoretická část

- Výtvarná činnost Josefa Ceregettiho.

Téma teoretické části diplomové práce navazuje na studentský grantový projekt Univerzity Pardubice, kde bylo cílem zjištění dosavadního poznání o osobě Josefa Ceregettiho a základní zmapování jeho výtvarné činnosti.

Teoretická část diplomové práce se bude týkat stručného seznámení s osobností Josefa Ceregettiho a zaměřit se na jeho výtvarnou činnost s podrobným přehledem jeho děl.

Cílem práce bude podrobné prozkoumání výtvarné činnosti Josefa Ceregettiho a zasazení jeho díla do širších souvislostí.

Rozsah pracovní zprávy:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

SLÁNSKÝ, Bohuslav. Technika malby. Díl I., Malířský a konzervační materiál. Vyd. 2. Praha: Paseka, 2003. ISBN 80-7185-624-X. SLÁNSKÝ, Bohuslav. Technika malby. Díl II., Průzkum a restaurování obrazů. Vyd. 2. Praha: Paseka, 2003. ISBN 80-7185-623-1. ŠIMŮNKOVÁ, Eva a Tatjana BAYEROVÁ. Pigmenty. 3., upr. vyd. Praha: Společnost pro technologie ochrany památek – STOP, 2014. ISBN 978-80-86657-17-2. ŠIMŮNKOVÁ, Eva a Jiří KARHAN. Pigmenty, barviva a metody jejich identifikace: [Určeno pro posl. fak. chem. technol.]. Praha: Vysoká škola chemicko-technologická, 1993. ISBN 80-7080-194-8. ZELINGER, Jiří, Petr KOTLÍK a Eva ŠIMŮNKOVÁ. Chemie v práci konzervátora a restaurátora. Praha: Academia, 1982. KUBIČKA, Roman a Jiří ZELINGER. Výkladový slovník: malířství, grafika, restaurátorství. Praha: Grada, 2004. ISBN 80-247-9046-7. NICOLAUS, Knut. The Restoration of Painting. Cologne: Könemann, 1999. ISBN 3-89508-922 KOLLER, Manfred, Hermann KÜHN, Heinz ROOSEN-RUNGE a Rolf E STRAUB. Reclams Handbuch der künstlerischen Techniken. Bd. 1, Farbmittel, Buchmalerei, Tafel- und Leinwandmalerei. 2. Aufl. Stuttgart: Philipp Reclam jun., 1988. ISBN 3-15-010322-3.

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. art. Luboš Machačko**
Ateliér restaurování uměleckých děl na papíru

Datum zadání diplomové práce: **15. listopadu 2018**
Termín odevzdání diplomové práce: **21. srpna 2019**

L.S.

Mgr. BcA. Radomír Slovík
děkan

Mgr. art. Luboš Machačko
vedoucí ateliéru

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice (Dislokované pracoviště – Fakulta restaurování, Litomyšl).

V Litomyšli dne 21. 8. 2019

BcA. Monika Peňázová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala všem, kteří mě podporovali a bez kterých by tato práce nemohla vzniknout.

Především bych chtěla poděkovat svému vedoucímu práce panu Mgr. art. Luboši Machačkovi za odborné vedení a ochotu.

Dále bych chtěla poděkovat paní Ing. Petře Lesniakové Ph.D. za vyhotovení chemicko-technologického průzkumu a odborné konzultace, Martinu Martanovi, akad. mal. a rest. za vyhotovení snímků v IR záření, Jánů Saksunovi, DiS. za vyhotovení snímků v RTG záření.

Velké poděkování patří všem, kteří mi umožnili nafotit díla od Josefa Ceregettiho, za jejich ochotu, vstřícnost, čas a informace. Jmenovitě bych chtěla poděkovat Mgr. Zdeňku Machovi, P. Mgr. Jakubu Holíkovi, paní Marii Cvečkové a paní Ludmile Vomlelové, R.D. Jaromíru Bartošovi, ICLic. Mgr. Jakubu Polívkovi, Mgr. Ivě Kopecké a P. ThLic. Ing. Jiřímu Hebltovi, arciděkan.

Dále pak za ochotu a informace MUDr. Mag. theol. Vojtěchu Novákovi, Mgr. Davidu Richterovi a Mgr. Oldřichu Pakostovi.

V neposlední řadě bych chtěla také poděkovat své rodině za podporu po celou dobu mého studia.

Anotace

Tato diplomová práce je rozdělena do dvou částí. Z nichž první pojednává o kompletním průzkumu a restaurování dvou barokních portrétů Marie Antonie z Questenberku a Jana Adama z Questenberku ze sbírek zámku Jaroměřice nad Rokytnou. Tato část je doplněna o technologickou kopii výřezu z portréту Marie Antonie z Questenberku v měřítku 1:1. Dále se zde nachází atlas poškození, který se věnuje jednotlivým poškozením na výše uvedených dílech.

Druhá část diplomové práce se věnuje výtvarné činnosti chrudimského malíře Josefa Ceregettiho a obsahuje katalog jeho děl.

Klíčová slova

Josef Ceregetti, Cereghetti, restaurování, Jaroměřice nad Rokytnou, malba, textilní podložka, technologická kopie

Title

The Complete Survey and Restoration of the Baroque Portraits of Marie Antonie of Questenberg and Jan Adam of Questenberg from the Collection of Jaroměřice nad Rokytnou.

Art Activity of Josef Ceregetti.

Annotation

This thesis is divided into two parts. The first one deals with a complete survey and restoration of two baroque portraits of Marie Antonie of Questenberg and Jan Adam of Questenberg from the collections of the Jaroměřice nad Rokytnou chateau. This part is complemented by a technological copy of detail of a portrait of Marie Antonie of Questenberg in 1:1 scale. Furthermore, there is an atlas of damages, which deals with individual damage to the above-mentioned parts.

The second part of the thesis deals with the art activities of the Chrudim's painter Josef Ceregetti and contains a catalogue of his works.

Keywords

Josef Ceregetti, Cereghetti, restoration – conservation, Jaroměřice nad Rokytnou, painting, textile support, technological copy

Obsah

1	Úvod	9
2	I. ČÁST: Kompletní průzkum a restaurování dvou barokních portrétů Marie Antonie z Questenberku a Jana Adama z Questenberku ze sbírek zámku Jaroměřice nad Rokytnou	10
	2.1 Restaurátorská dokumentace: Marie Antonie z Questenberku	11
	2.2 Restaurátorská dokumentace: Jan Adam z Questenberku.....	84
	2.3 Technologická kopie.....	156
	2.4 Atlas poškození	160
	2.4.1 Atlas poškození: Marie Antonie z Questenberku	160
	2.4.2 Atlas poškození: Jan Adam z Questenberku.....	165
3	II. ČÁST: Výtvarná činnost Josefa Ceregettiho	170
	3.1 Úvod.....	170
	3.2 Josef Ceregetti	171
	3.3 Dílo	173
	3.4 Katalog děl J. Ceregettiho	176
	3.4.1 Úvod.....	176
	3.4.2 Časová osnova datovaných děl	178
	3.4.3 Srovnání signatur.....	179
	3.4.4 Obsah.....	181
	3.4.5 Jednotlivá díla.....	183
	3.4.6 Seznam vyobrazení	266
4	Závěr	270
5	Seznam použité literatury	271
6	Seznam použitých symbolů a zkratek	274

1 Úvod

Tato diplomová práce je rozdělena do dvou částí. Z nichž první je koncipována jako rozšířená restaurátorská dokumentace a pojednává o kompletním průzkumu a restaurování dvou barokních portrétů Marie Antonie z Questenberku a Jana Adama z Questenberku ze sbírek zámku Jaroměřice nad Rokytnou. Tato část je doplněna o technologickou kopii výřezu z portrétu Marie Antonie z Questenberku v měřítku 1:1. Dále se zde nachází atlas poškození, který se věnuje jednotlivým poškozením na výše uvedených dílech.

Druhá část diplomové práce se věnuje výtvarné činnosti chrudimského malíře Josefa Ceregettiho a obsahuje katalog jeho děl. Cílem této práce bylo důkladnější prozkoumání výtvarných aktivit Josefa Ceregettiho, neboť vybranému tématu se ještě doposud nikdo důkladněji nevěnoval. Možnost výzkumu v této oblasti byla naznačena již ve článku od Mgr. Malého, Ph.D. a Mgr. Miltové, Ph.D. z roku 2004 s názvem *Známý – neznámý Josef Ceregetti*.

**2 I. ČÁST: Kompletní průzkum a restaurování dvou barokních
portrétů Marie Antonie z Questenberku a Jana Adama
z Questenberku ze sbírek zámku Jaroměřice nad Rokytnou**

**2.1 Restaurátorská dokumentace:
Marie Antonie z Questenberku**

RESTAURÁTORSKÁ DOKUMENTACE

**barokního portrétu Marie Antonie z Questenberku
ze sbírky zámku Jaroměřice nad Rokytnou**

Litomyšl

2019

Vedoucí práce: Mgr. art. Luboš Macháčko, ARUDP FR UPa

Restaurovala: BcA. Monika Peňázová, studující FR UPa

Počet vyhotovení restaurátorské dokumentace: 3

Místo uložení dokumentace:

- NPÚ územní památková správa České Budějovice
- Fakulta restaurování Univerzity Pardubice v Litomyšli
- Soukromý archiv BcA. Moniky Peňázové

© Dokumentace jako dílo vědecké a literární je chráněna ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb. o Právu autorském v úplném znění pozdějších dodatků (Autorský zákon podle č. 398/2006 Sb.) s tím, že právo k užití má příslušný orgán státní památkové péče a majitel památky.

Dokumentaci vypracovala: BcA. Monika Peňázová, studující FR UPa

Prohlašujeme, že jsme použili při restaurování pouze materiálů a postupů uvedených v této restaurátorské dokumentaci. Nejsme si vědomi nových zjištění a skutečností na restaurovaném díle, které by nebyly uvedeny v této dokumentaci.

Prohlašujeme, že restaurátorský zásah byl proveden v mezích určených zadáním.

V Litomyšli dne

.....
restaurovala:
BcA. Monika Peňázová, studující FR UPa

.....
vedoucí práce:
Mgr. art. Luboš Macháčko, ARUDP FR UPa

Obsah

Úvod.....	16
Popis díla	17
Typologický popis	17
Stav díla před restaurováním	18
Nálezová (průzkumová) zpráva.....	19
Metodika průzkumu.....	19
Metody neinvazivního průzkumu.....	19
Metody invazivního průzkumu	21
Vyhodnocení průzkumů.....	22
Restaurátorský záměr.....	23
Postup restaurátorských prací	25
Prekonsolidace	25
Demontování díla z napínacího rámu.....	25
Čištění rubu díla	25
Vyrovnaní okrajů.....	25
Konsolidace.....	25
Čištění díla	26
Odstranění záplat	27
Rovnění	27
Strip-lining + záplaty.....	27
Tmelení	28
Napnutí na nový vypínací rám	28
Nanesení lakové mezivrstvy	28
Retuše	28
Nanesení závěrečného laku.....	28
Restaurování ozdobného rámu	29

Adjustace díla do ozdobného rámu	29
Seznam použitých materiálů	30
Podmínky a způsob uložení.....	32
Obrazová příloha	33
Fotodokumentace k ozdobnému rámu	55
Chemickotechnologický průzkum	58

Počet stran textu: 21

Počet stran obrazových příloh: 24

Počet fotografií: 44

Typ fotoaparátu: Digitální zrcadlovka Canon EOS 60D,
objektivy EF-S 17-85 mm a EF-S 60 mm

Autor fotografií: BcA. Monika Peňázová, není-li uvedeno jinak

Počet stran příloh: 26

Chemicko-technologický průzkum vypracovala: Ing. Petra Lesniaková Ph.D.

Celkový počet stran: 71

Úvod

Dílo: malba na plátně včetně ozdobného rámu

Název díla: „Marie Antonie z Questenberku“

Autor díla: neznámý, nesignováno

Inventární číslo: JR05900a

Inventární číslo rámu: JR05900b

Datace: nedatováno

Technika díla: olejomalba (?) na červenohnědém podkladu a na textilní lněné podložce tkané plátňovou vazbou z jednoduchých nití a dostavou 11 × 11 na cm²

Technika ozdobného rámu: zdobně profilované dřevěné lišty s monochromní tmavě hnědou povrchovou úpravou doplněné o vnitřní zlacené lišty s křídovým podkladem a lesklým zlacením na červený poliment

Rozměry: 885 × 745 mm (v. × š.) bez ozdobného rámu, dílo má pravidelný tvar, šířka lišt napínacího rámu: 3 cm, tloušťka 2 cm

Rozměry ozdobného rámu: šířka lišt 7 cm, tloušťka 4 cm

Umístění: Státní zámek Jaroměřice nad Rokytnou

Zadavatel: NPÚ, státní příspěvková organizace zřízená rozh. MK ČR čj. 11617/2002, IČ 75032033, DIČ CZ75032333, se sídlem Valdštejnské nám. 163/3, 118 01 Praha 1 – Malá Strana, doručovací adresa NPÚ územní památková správa Č. Budějovice, nám. Přemysla Otakara II. 34, 370 21 České Budějovice

Zhotovitel: Univerzita Pardubice, veřejná škola, zal. podle zák. č. 111/1998 Sb., sídlo Studentská 95, 532 10 Pardubice, zastoupená Mgr. et BcA. Radomírem Slovíkem, děkanem Fakulty restaurování, Jiráskova 3, 570 01 Litomyšl

Vedoucí práce: Mgr. art. Luboš Macháčko, ARUDP FR UPa

Restaurovala: BcA. Monika Peňázová, studující FR UPa

Chemicko-technologický průzkum vypracovala: Ing. Petra Lesniaková Ph.D.

Datum započetí a ukončení restaurátorských prací: 24. 1. 2019 – 9. 8. 2019

Popis díla

Typologický popis

Předmětem restaurování je malba na podkladě bolusového typu na lněné textilní podložce s plátňovou vazbou a dostavou 11 × 11 nití na cm², která je napnutá na pravděpodobně nepůvodním pevném dřevěném napínacím rámu. Malba není signována ani datována. Obraz pochází ze sbírky rodu Questenberků, která se nachází ve státním zámku v Jaroměřicích nad Rokytnou. Na díle je vyobrazen portrét ženy s dobovou parukou a bohatě zdobenými šaty. Malba je komponována do oválu, který je zasazen do obdélníkového formátu.

Na rubu díla se nachází několik identifikačních štítků. Na horní liště je novodobý štítek psaný modrým fixem „*JAROMĚŘICE 486/442 JR05900 a, b*“. Na spodní liště se v levém dolním rohu nachází tři štítky, z nichž nejstarší je psán inkoustem „42.“. Tento štítek byl přelepen novějším štítkem „*Jaroměřice n. R. 0486 442*“. Vedle těchto štítků je nejnovější štítek obsahující čárový kód a další informace „*JR05900a 486 Olejomalba na plátně port polopostava dámy – Marie*“. V pravém dolním rohu jsou dva štítky přilepeny přímo na plátně, jeden starší psaný inkoustem „42.“ a jeden novodobý psaný černým fixem „486“.

Ozdobný rám je obdélný, pohledové části zdobně profilovaných lišt jsou opatřeny tmavě hnědou povrchovou úpravou. Vnitřní zlacené lišty jsou jednoduše profilované, jsou opatřeny křídovým podkladem a červeným polimentem. Zlacení je provedeno do lesku, pravděpodobně plátkovým zlatem. Na rubové straně se v levém dolním rohu nachází novodobý identifikační štítek s čárovým kódem „*JR05900b 486; Rám obdélný, dřevo, tmavě; zlacená vnitřní lišta, pr*“. Vedle tohoto štítku je zde přípis černým fixem „*Jaroměřice 486*“.

Stav díla před restaurováním

Dílo je po celé ploše pokryto vrstvou prachového depozitu a dalších nečistot. Plátno i s malbou je mírně zvlňené pravděpodobně z důvodu nedostatečného vypnutí na rám, mírné zvlňení se nachází i v místech druhotné záplaty. V některých částech došlo ke ztrátám barevné vrstvy, místy i s podkladem (především v místech druhotných oprav a v oblasti inkarnátu). Téměř na celé ploše díla se nachází síť krakel. Do líce malby jsou prolisovány hrany napínacího rámu. Po okrajích je dílo mechanicky poškozeno, místy došlo i ke ztrátě barevné vrstvy včetně textilní podložky.

Na díle se nachází druhotné opravy, zejména se jedná o dvě záplaty z rubové strany. Uprostřed v dolní části díla se na líci nachází zbytky adheziva po nalepeném štítku, v tomto místě došlo k zapuštění inkoustu ze štítku na povrch malby, a tak je zde čitelné číslo „42.“.

Dílo je pravděpodobně druhotně připevněno na pevný dřevěný napínací rám pomocí hřebíků s poměrně velkými rozestupy cca 10 cm. Formát malby byl v minulosti zmenšen, neboť malba pokračuje i přes zlomovou hranu. Navíc v horní části došlo k přehnutí malby přes zlomovou hranu již v místech malovaného oválu.

Dřevěné konstrukce ozdobného rámu jsou v dobrém technickém stavu, avšak zlacené vnitřní lišty jsou uvolněné. Vyvstálé části po obvodu jsou mechanicky poškozené drobnými údery a oděry. V místech poškození většinou došlo k obnažení dřeva a ztrátě povrchové úpravy. Zlacení je na některých částech odřené, na horní liště uprostřed došlo vlivem poškození k odření až na křídový podklad. V pravém dolním rohu se na lícové straně dochoval fragment štítku. Celý rám je pokryt vrstvou prachového depozitu.

Nálezová (průzkumová) zpráva

Metodika průzkumu

Restaurátorský průzkum byl zaměřen na určení výtvarné techniky a použitých materiálů, zhodnocení stupně poškození a posouzení jeho příčin. A bude sloužit jako podklad pro vypracování restaurátorského záměru.

Metody neinvazivního průzkumu

Průzkum v denním rozptýleném světle

Průzkumem v denním rozptýleném světle byly získány základní vizuální informace o podložce, barevné vrstvě a celkovém stavu díla. Jedná se o prachový depozit, krakely, ztráty barevné vrstvy (místy i s podkladem), druhotné opravy. Podrobnosti viz kapitola 2.1 *Stav díla před restaurováním*.

Průzkum v razantním bočním nasvícení

Průzkumem v razantním bočním nasvícení byly zjištěny informace o barevné vrstvě a poškození textilní podložky. Konkrétně: mírné zvlnění díla, krakely, ztráty barevné vrstvy (místy i s podkladem). Viz kapitola 2.1 *Stav díla před restaurováním*.

Průzkum v ultrafialovém záření – UV luminiscenční fotografie

Při fotografování byly použity lampy s UV trubicemi značky Philips TL – D 18 W BLB s rubínovým sklem. Fotografie byly pořízeny bez použití filtru.

Prohlídkou v UV luminiscenci byly identifikovány fragmenty lakové vrstvy, které se zachovaly především v síti krakel, což naznačuje, že bylo dílo v minulosti radikálně čištěno. Dále se na díle zviditelnily drobné tmavé skvrny, mohlo by se jednat o druhotný zásah nebo neaktivní spory plísní.

Průzkum v infračerveném záření – infračervená reflektografie

Pro průzkum byla použita IR kamera Hamamatsu, záznam proběhl při vlnových délkách 1500–1800 nm.¹ V infračerveném záření byly znatelnější kresebné tahy štětce autora. Podkresba byla pravděpodobně provedena lazurními tahy štětce.

Průzkum v RTG

Průzkum v RTG záření byl proveden na stacionárním univerzálním skiasko-skiografickém digitálním RTG systému s vysokým rozlišením a pohyblivým C-ramenem Ultimax, TOSHIBA MeDICAL SySTeMS.² Průzkumem v rentgenovém záření se zviditelnily kresebné tahy štětce, výrazná byla místa s polopastózními a pastózními nánosy barev obsahujících těžké kovy (olovnatá běloba v inkarnátech a největších světlech).

Průzkum v průsvitu

Průzkum v průsvitu odhalil rozsáhlá poškození malby, především ztráty barevné vrstvy. Taktéž je patrné, že pro malbu bylo použito velice řídké tkané plátno.

Průzkum pod stereo-lupou

Průzkum pod stereo-lupou pomohl lépe zmapovat poškození díla. V podkladové vrstvě byly nalezeny drobné úlomky dřevěných pilin.

¹ Průzkum byl proveden Martinem Martanem, akad. mal. a restaurátorem.

² Průzkum byl proveden Jánem Saksunem, DiS. na radiologickém oddělení v Nemocnici Pardubického kraje, a.s. v Litomyšlské nemocnici.

Metody invazivního průzkumu

Chemicko-technologický průzkum odebraných vzorků

Odběr vzorků byl proveden za účelem zjištění stratigrafie barevné vrstvy, určení pigmentů, pojiv a materiálu podložky. Z díla bylo odebráno celkem 7 vzorků.

Průzkum³ je rozepsán v příloze k chemicko-technologickému průzkumu viz kapitola 2.1 *Chemicko-technologický průzkum*.

³ Chemicko-technologický průzkum odebraných vzorků vypracovala Ing. Petra Lesniaková Ph.D.

Vyhodnocení průzkumů

Restaurátorský průzkum prokázal rozsáhlá poškození díla, z nichž nejzávažnější bylo zejména uvolnění barevné vrstvy, viz kapitola 2.1 *Stav díla před restaurováním*. Na díle se nacházejí druhotné zásahy, především se jedná o dvě záplaty z rubu díla. Nosná textilní podložka je mírně zvlněná, v místech druhotných záplat je protržená.

Z chemicko-technologického průzkumu byla zjištěna výstavba obrazu. Textilní podložka je tkaná plátňovou vazbou z jednoduchých lněných nití s dostavou cca 11×11 na cm^2 . Plátno bylo před nanesením podkladu pravděpodobně klíženo, čemuž napovídá organická okrová poloprůhledná vrstva identifikována na odebraném vzorku. Podklad byl použit červenohnědý s hlinkou. Použití tohoto tzv. bolusového typu podkladu je pro 18. století typické.

Podkresba byla částečně zobrazená v IR záření, žádné autorské změny nebyly u tohoto díla znatelné.

V malbě byly nalezeny pigmenty typické pro malířství 18. století. K původní malbě byly použity zejména zemité pigmenty, olovnatá běloba a rumělka.

Na díle byly identifikovány fragmenty blíže neurčené lakové vrstvy. V minulosti pravděpodobně došlo k jejímu neúplnému odstranění.

Obraz je napnut na pevném dřevěném napínacím rámu. Šíře jednotlivých příček je cca 3 cm. Plátno je po obvodu připevněno zahnutými hřebíky bez hlavičky v průměrném rozmezí cca 10 cm.

Ozdobný rám byl v dobrém technickém stavu, avšak vnitřní zlacené lišty byly uvolněné a na vyvstalých hranách byl rám poškozen drobnými údery a oděry.

Z restaurátorského průzkumu vyplynulo, že pro zachování díla je nutné přistoupit k restaurování.

Restaurátorský záměr

Na základě výsledků restaurátorského průzkumu, s ohledem na stav díla, požadavky investora, v souladu s předběžným návrhem na restaurování a budoucím využitím díla, byl navržen následující postup restaurátorských prací:

1. Fotografická dokumentace před, po a v průběhu restaurování.
2. Lokální konsolidace uvolněné barevné vrstvy od líce (5% roztokem Paraloidu B72 v toluenu nebo zředěného adheziva Beva 375 v toluenu a lakovém benzínu). Po odpaření rozpouštědla fixování tepelnou aktivací – elektrickou tepelně regulovatelnou špachtlí přes silikonový papír.
3. Demontování díla z napínacího rámu.
4. Mechanické suché čištění pomocí muzejního vysavače a vlasových štětců. Čištění rubu díla pryžemi Wishab a CleanMaster.
5. Čištění barevné vrstvy od povrchových nečistot štětci a vatovými tampóny, odstranění fragmentů laku vhodným rozpouštědlem.
6. Odstranění druhotných oprav.
7. Vyrovnání textilní podložky.
8. Celoplošná rentoaláž na pomocnou textilní (lněnou) podložku, adhezivum BEVA 375 na nažehlovacím nízkotlakém stole. Nebo lokální zpevnění trhlin v textilní podložce lněným plátnem (pomocné adhezivum Beva 375/Akrylkleber 498HV) a strip-lining (lněné plátno, adhezivum Beva 375/Akrylkleber 498HV).
9. Vytmelení defektů pružným zatónovaným voskokřídovým tmelem a izolace jejich povrchů bělěným šelakem.
10. Napnutí na nový dřevěný vypínací rám s příčkou.
11. Nanesení lakové mezivrstvy (olejoprskyřičný damarový lak).
12. Imitativní retuše (pomocí prskyřičných barev Maimeri Restauro).
13. Nanesení závěrečného polomatného ochranného laku (olejoprskyřičný damarový lak s malou příměsí včelího vosku).

Ozdobný rám:

1. Fotografická dokumentace před, po a v průběhu restaurování.
2. Očištění povrchu a rubu lišt rámu na sucho pomocí inertních pryží, očištění destilovanou vodou, sanace rubu lišt fungicidním prostředkem Bochemit QB Profi čirý.
3. Přichycení uvolněných vnitřních lišt pomocí disperzního lepidla na dřevo.
4. Tmelení poškozeného křídového podkladu pomocí akrylátového tmelu.
5. Retuše mušlovým zlatem.
6. Imitativní retuše monochromních nátěrů na pohledových částech lišt rámu pomocí pryskyřičných barev Maimeri Restauro.
7. Vlepení ochranné netkané textilie do polodrážek rámu, z důvodu ochrany okrajů malby před mechanickým poškozením.

Postup restaurátorských prací

Postup restaurování vycházel z výsledků restaurátorského průzkumu a ze záměru na restaurování, jakož i z nových skutečností zjištěných během restaurátorských prací.

Prekonsolidace

Prekonsolidace uvolněné barevné vrstvy byla provedena lokálně v místech poškození 5% roztokem Paraloid B72 v toluenu. Po odtěkání rozpouštědla byla stabilizovaná místa zažehlena tepelně regulovatelnou elektrickou špachtlí přes silikonový papír a následně vyžehlena do studena.

Demontování díla z napínacího rámu

Po obvodu díla byly odstraněny hřebíky. Místa, která byla přichycena k rámu pomocí adheziva, byla uvolněna mechanicky pomocí kovové špachtle a skalpelu. Poté bylo dílo sejmuto z napínacího rámu.

Čištění rubu díla

Dílo bylo čištěno z rubu mechanicky suchou cestou pryžemi CleanMaster, štětci a muzejním vysavačem.

Vyrovnání okrajů

Protože si plátno ponechalo tvarovou paměť i po demontování z napínacího rámu. Bylo nutné přistoupit k rozžehlení jeho okrajů. Okraje byly žehleny po mírném navlhčení přes filtrační papír elektrickou tepelně regulovatelnou špachtlí. Pro úplné vyrovnání byly dány pod zátěž.

Konsolidace

Před konsolidací barevné vrstvy bylo dílo lehce čištěno pomocí vlhkých vatových smotků (s demineralizovanou vodou). Místa s poškozením a rozevřenými krakely byla poté konsolidována roztokem Beva 375 v toluenu. Po odtěkání rozpouštědla byla konsolidovaná místa zažehlena tepelně regulovatelnou elektrickou špachtlí přes silikonový papír a následně vyžehlena do studena.

Čištění díla

Před čištěním líce díla byly provedeny zkoušky rozpustnosti barevné vrstvy a nečistot. Viz následující tabulka *Tab. 1: Zkoušky rozpustnosti*.

	Barevná vrstva	Nečistoty
Demineralizovaná voda	Negativní	Prachový depozit
Lakový benzín	Negativní	Mírně
Toluen	Mírně nabourává červenou	Pozitivní
Ethanol + terpentýn 1:1	Negativní, ale zanechává bílý zákal	Pozitivní
Terpentýn	Mírně nabourává červenou	Mírně
Demineralizovaná voda + jádrové mýdlo	Negativní	Pozitivní
Demineralizovaná voda + neutrální dětské mýdlo	Pozitivní	Pozitivní
Terpentýn + neutrální dětské mýdlo	Negativní	Mírně
Demineralizovaná voda + Spolapon	Negativní	Mírně

Tab. 1: Zkoušky rozpustnosti

Podle výsledků zkoušek rozpustnosti bylo pro celoplošné čištění líce díla vybráno jádrové mýdlo s demineralizovanou vodou.

Dílo bylo čištěno postupně po malých částech pěnou z jádrového mýdla a následně bylo mýdlo z díla důkladně vymyto demineralizovanou vodou a vysušenou pomocí vatového smotku.

Po celoplošném očištění na díle zůstaly rezidua nečistot, které byly čištěny lokálně pomocí rozpouštědel – lakového benzínu a toluenu. Některé nečistoty

a rezidua laku byla odstraněna mechanicky skalpelem. Drobná rezidua nečistot, která nebylo možné šetrně odstranit, byla na díle ponechána.

Odstranění záplat

Druhotné záplaty byly odstraněny mechanicky skalpelem po navlhčení teplou demineralizovanou vodou.

Adhezivum, které prošlo na líc (v místech menší záplaty), bylo čištěno z líce pomocí vatových smotků navlhčených v teplé demineralizované vodě.

Protože tato metoda byla nedostatečná, přistoupilo se k odsání adheziva na vyhřívaném nízkotlakém stole. Dílo bylo lokálně zvlhčeno, a poté položeno na nízkotlaký stůl, který byl postupně zahříván až na teplotu cca 60 °C. Po odsátí části adheziva se teplota za zvýšeného přtlaku nechala klesnout na pokojovou teplotu a zvlhčené místo bylo dosušené pod zátěží.

Povrch díla byl na závěr lokálně v místech menší záplaty dočištěn pomocí technického benzínu a demineralizované vody.

Rovnění

Dílo bylo nejprve šetrně zvlhčeno pomocí polopropustné membrány Sympatex a následně dáno do lisu, kde bylo při pravidelném měnění prokladů ponecháno tři dny.

Strip-lining + záplaty

Na dílo byly z rubové strany přižehleny stripy lněného plátna, jako adhezivum byl použit Beva film 65 μm (pomocné lněné plátno bylo předem vysrážené, vyžehlené a penetrované styrenakrylátovým kopolymerem od firmy Perdix).

Záplaty byly zhotoveny z organtýnu a k dílu byly přižehleny pomocí adheziva Beva film 65 μm .

Tmelení

Tmelena byla místa s chybějící barevnou vrstvou. Tmel byl použit tónovaný voskokřídový (složení: voskopryskyřičná směs z včelího vosku, damary a malého podílu benátského balzámu, plniva – plavená křída, stálé minerální pigmenty).

Izolace povrchu tmelů 10% běleným šelakem v ethanolu.

Napnutí na nový vypínací rám

Dílo bylo napnuté na nový vypínací rám pomocí kovaných hřebíků. Vypínací rám byl předem napuštěn včelím voskem.

Štítky z původního napínacího rámu byly šetrně sejmuty pomocí teplé páry. Poté byly nalepeny na lepenku s alkalickou rezervou pomocí 3% roztoku Tylose MH 6000. Alkalická lepenka se štítky byla poté vložena do obálky vyrobené z fólie Melinex a přichycena na středovou příčku nového vypínacího rámu.

Nanesení lakové mezivrstvy

Na dílo byla nanesena pomocí štětce lesklá laková mezivrstva. Byl použitý lesklý pryskyřičný – damarový lak od firmy Lefranc & Borgeois.

Retuše

Byla zvolena nápodobivá retuš pryskyřičnými barvy Maimeri Restauro ředěnými terpentýnem s malým podílem pryskyřičného – damarového laku.

Nanesení závěrečného laku

Na dílo byl nanesen pomocí air-brush ochranný polomatný damarový lak značky Lefranc & Borgeois.

Restaurování ozdobného rámu

Ozdobný rám byl nejprve očištěn suchou cestou od prachových depozitů pomocí vlasových štětců a pryží CleanMaster. Poté byly usazené nečistoty dočištěny vlhčenými vatovými smotky s demineralizovanou vodou. Lokálně byl rám dočištěn marseillským mýdlem, které bylo následně důkladně vymyté demineralizovanou vodou.

Rám byl dále z rubové strany napuštěn fungicidním prostředkem Lignofix Top-Profi.

Z rámu byly sejmuty dvě uvolněné ozdobné zlacené lišty. Z lišt byly vyjmuty hřebíky, a poté byly lišty vlepeny zpět na svá místa pomocí lepidla na dřevo značky Woodfix D2 (na bázi homopolymerové disperze).

Rozevřené rohové spáry byly opravené tzv. špánováním z balsy a pilinovým tmelem (smrkové piliny a disperzní lepidlo značky Woodfix D2). Následovalo tmelení drobných poškození klihokřídovým tmelem. Tmel byl izolován 10% běleným šelakem v ethanolu.

Po tmelení následovaly retuše pomocí olejo-pryskyřičných barev Mussini. Zlacené lišty byly retušovány mušlovým zlatem.

Na závěr byl rám s výjimkou zlacených lišt opatřen povrchovou úpravou 7% roztokem Cosmoloid H 80 v technickém benzínu, po odtěžení rozpouštědla byl povrch vyleštěn.

Adjustace díla do ozdobného rámu

Před adjustací díla do rámu byly do polodrážek ozdobného rámu vlepeny ochranné proužky netkané textilie. Dílo bylo poté adjustováno do ozdobného rámu pomocí kovových podložek a nekorodujících vrutů.

Seznam použitých materiálů

V průběhu restaurování byly použity následující materiály:

- Alkalická lepenka Alphacell 2 mm (dodává Ceiba s.r.o., Praha)
- Balsa
- Bělený šelak (dodává Zlatá loď, Praha)
- Beva film 65 μm (dodává Artprotect spol. s.r.o., Brno)
- Beva 375 Lascaux (výrobce Deffner & Johann GMBH, Röttlein, dodává Artprotect spol. s.r.o., Brno)
- CleanMaster pryž – čistící houba, 100% čistá měkká latexová guma (dodává Ceiba s.r.o., Praha)
- Cosmoloid H 80 (výrobce Deffner & Johann GmbH, Röttlein, dodává Artprotect spol. s.r.o., Brno)
- Demineralizovaná voda (UPa FR Litomyšl)
- Ethanol (dodává Ing. Petr Švec – PENTA s.r.o., Chrudim)
- Filtrační papír 520 g/m^2 (dodává Ceiba s.r.o., Praha)
- Hollytex – netkaná textilie, 100 % polyester, 33 g/m^2 , 81 g/m^2 (dodává Ceiba s.r.o., Praha)
- Hostaphan se silikonovou vrstvou RNT 36 51 g/m^2 (dodává Artprotect spol. s.r.o., Brno)
- Jádrové mýdlo
- Klihokřídový tmel (boloňská křída, želatina)
- Kované hřebíky (UPa FR Litomyšl)
- Lakový benzín (dodává Ing. Petr Švec – PENTA s.r.o., Chrudim)
- Lepenka papírová prokládací (dodává Ceiba s.r.o., Praha)
- Lignofix Top-Profi (Stachema CZ s.r.o., Zibohlavý)
- Lněné plátno (Kremer, dodává Zlatá loď, Praha)
- Melinex 401 100 μm , 100% polyesterová fólie (dodává Ceiba s.r.o., Praha)
- Mušlové zlato
- Netkaná textilie 1 mm
- Neutrální dětské mýdlo

- Olejo-pryskyřičné barvy Mussini (Schmincke, dodává Zlatá loď, Praha)
- Organtýn (UPa FR Litomyšl)
- Paraloid B72 – kopolymer methylakrylátu a ethylmetakrylátu /akrylátová pryskyřice/ (dodává Ceiba s.r.o., Praha)
- Pilinový tmel (smrkové piliny a disperzní lepidlo značky Woodfix D2).
- Pryskyřičné barvy Maimeri Restauro (výrobce Industria Maimeri Spa, Mediglia, Itálie)
- Pryskyřičný – damarový lak Lefranc & Borgeois lesklý, matný (Lefranc & Borgeois, Francie)
- Silikonový papír (dodává Ceiba s.r.o., Praha)
- Spolapon AOS 146 38% (dodává Ceiba s.r.o, Praha)
- Sympatex – semipermeabilní membrána (dodává Ceiba s.r.o., Praha)
- Technický benzín (dodává Ing. Petr Švec – PENTA s.r.o., Chrudim)
- Terpentýn (dodává Ing. Petr Švec – PENTA s.r.o., Chrudim)
- Toluén (dodává Ing. Petr Švec – PENTA s.r.o., Chrudim)
- Tylose MH 6000 (methylhydroxyethylcelulosa), (dodává Ceiba s.r.o., Praha)
- Včelí vosk bělený (dodává Zlatá loď, Praha)
- Vodní disperze styrenakrylátový kopolymer Perdix (Distrimo s.r.o., Popůvky)
- Voskokřídový tmel (voskopryskyřičná směs z včelího vosku, damary a malého podílu benátského balzámu, plniva – plavená křída, stále minerální pigmenty)
- Woodfix D2 (lepidlo na dřevo na bázi homopolymerové disperze PVAC), (dodává Den Braven Czech and Slovak a.s.)

Podmínky a způsob uložení

Pro zachování kvality zrestaurovaného objektu je nutné zajistit odpovídající podmínky pro uložení díla, které zabrání předčasnému znehodnocení díla.

Doporučuji dílo deponovat při relativní vlhkosti $50 \% \pm 5 \%$ a teplotě $+18 \text{ }^{\circ}\text{C} \pm 2 \text{ }^{\circ}\text{C}$. Umístit mimo zdroje sálavého tepla, zabránit náhlému kolísání relativní vlhkosti a teploty. Nevystavovat přímému slunečnímu záření. Stav díla průběžně kontrolovat. V deponitáři eliminovat zdroje UV záření, ideálně umístit ve tmě.

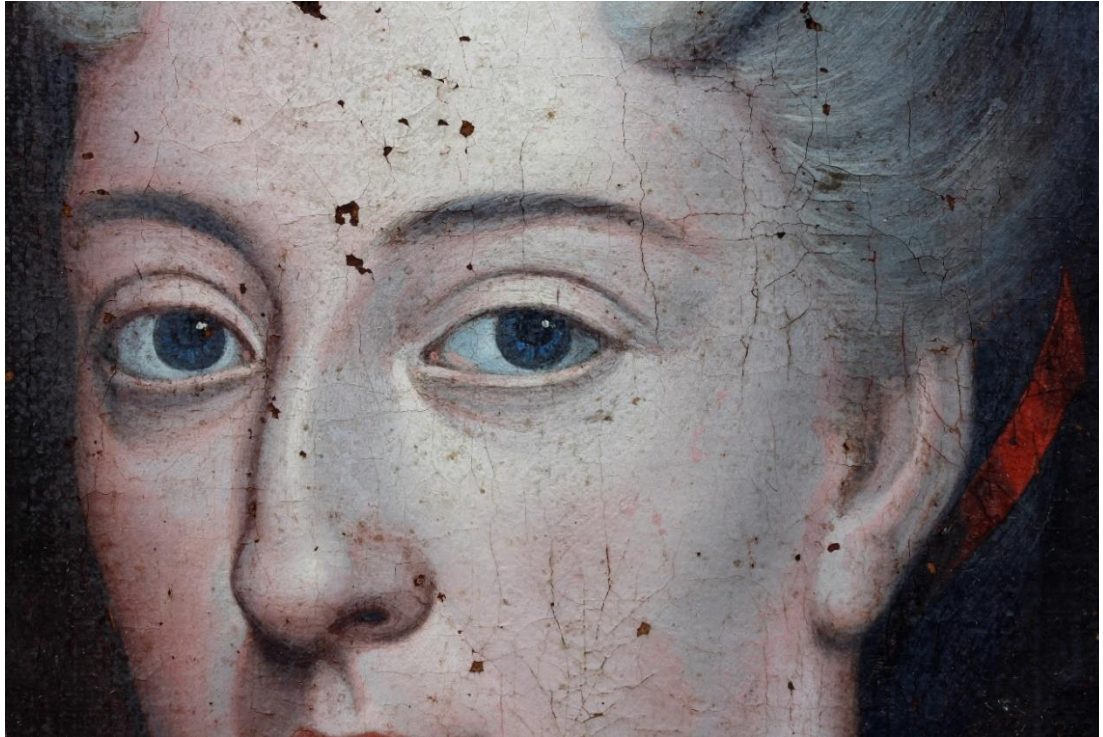
Obrazová příloha

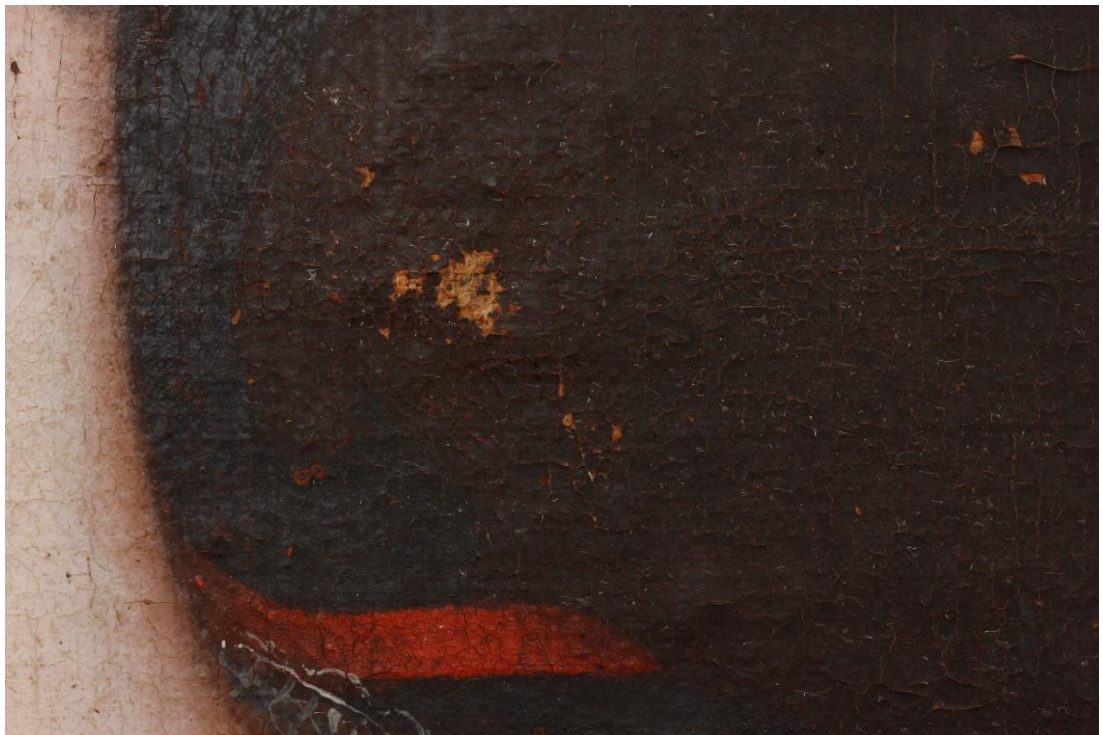
Obr. 1: Stav před restaurováním, celek, líc.

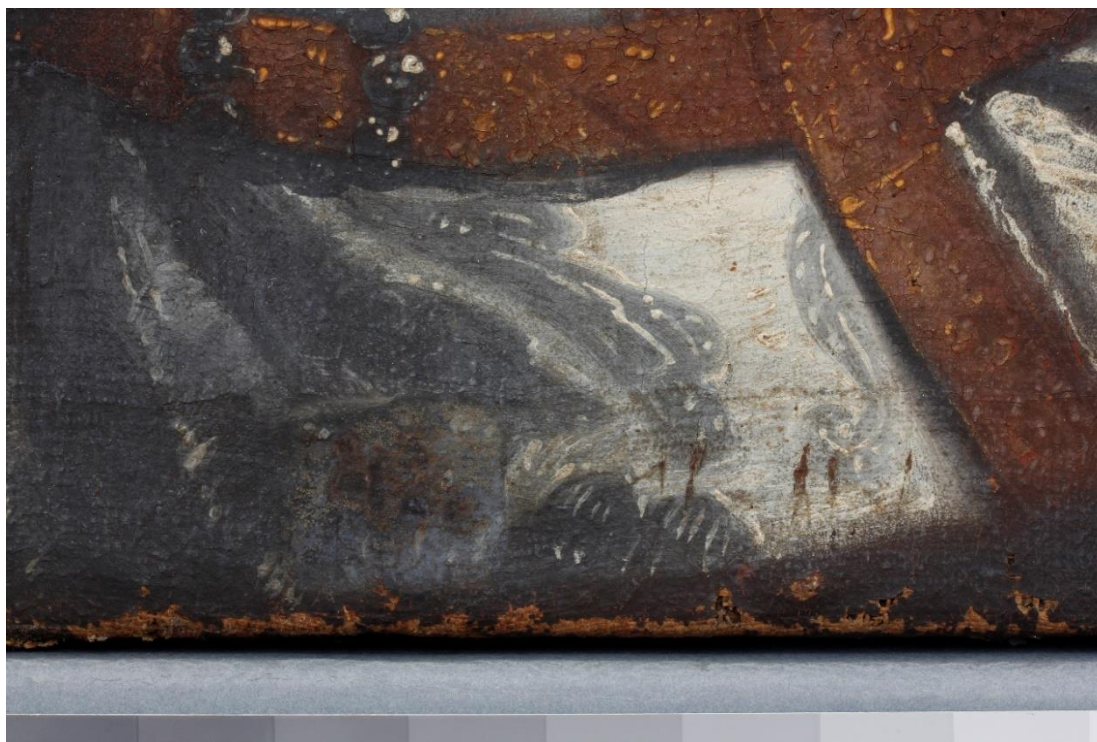
Obr. 2: Stav před restaurováním, celek, rub.

Obr. 3: Stav před restaurováním, detail inkarnátu, ztráty barevných vrstev, síť krakel, nečistoty.

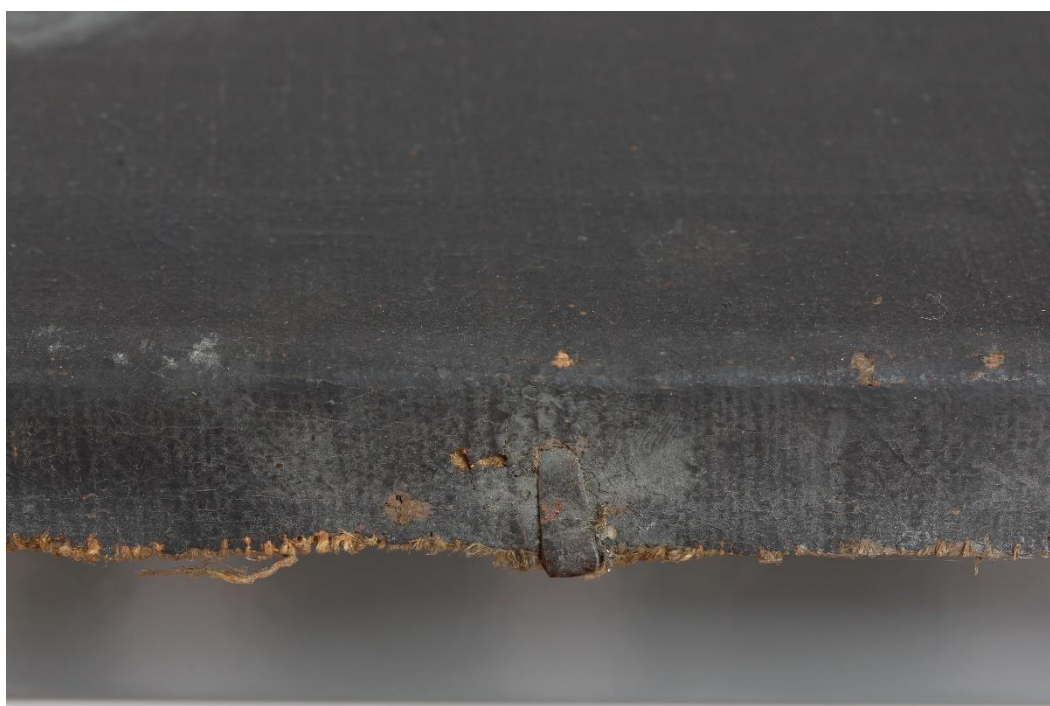
Obr. 4: Stav před restaurováním, detail místa s druhotnou záplatou z líce, ztráty barevné vrstvy, síť krakel.

Obr. 5: Stav před restaurováním, detail dolní části uprostřed, prolisovaná hrana napínacího rámu, pozůstatky po identifikačním štítku s číslem „42.“, ztráty barevné vrstvy na okraji díla.

Obr. 6: Stav před restaurováním, detail místa s druhotnou záplatou z líce, ztráty barevné vrstvy, podlepená trhlina v plátěné podložce, viditelné fragmenty lakové vrstvy v síti krakel.

Obr. 7: Stav před restaurováním, detail, přehnutá malba přes zlomovou hranu, prachový depozit

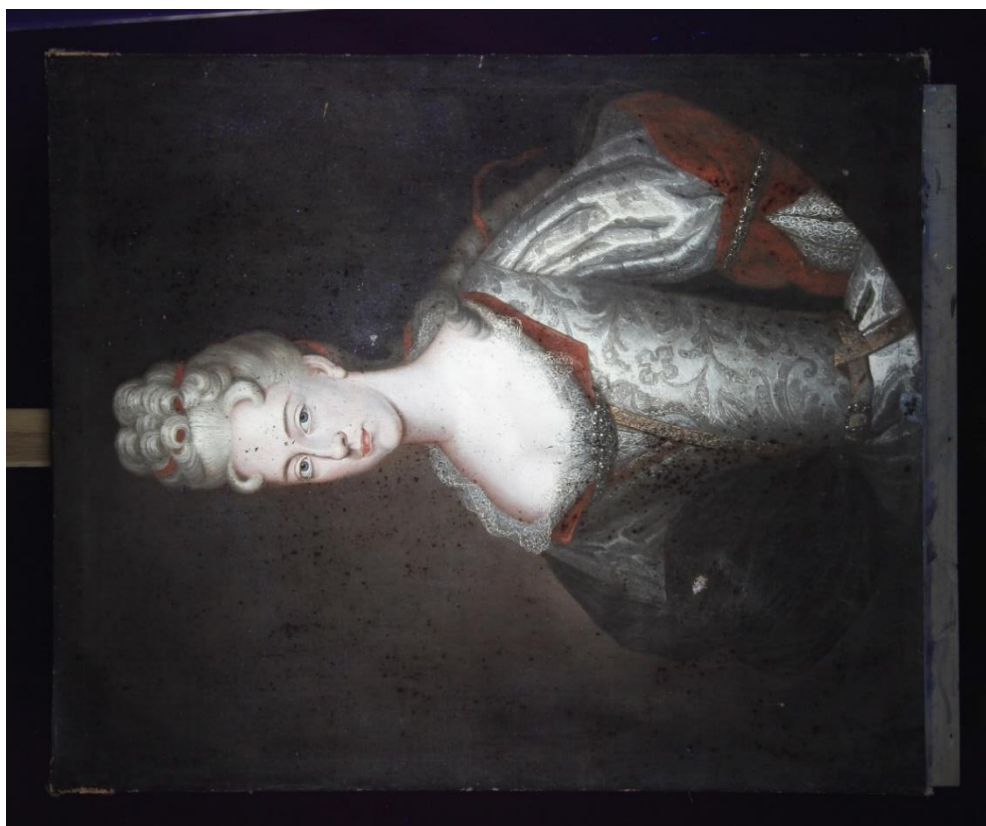
Obr. 8: Stav před restaurováním, detail levého horního rohu, ztráty barevné vrstvy včetně nosné podložky po okrajích díla, uvolněná barevná vrstva.

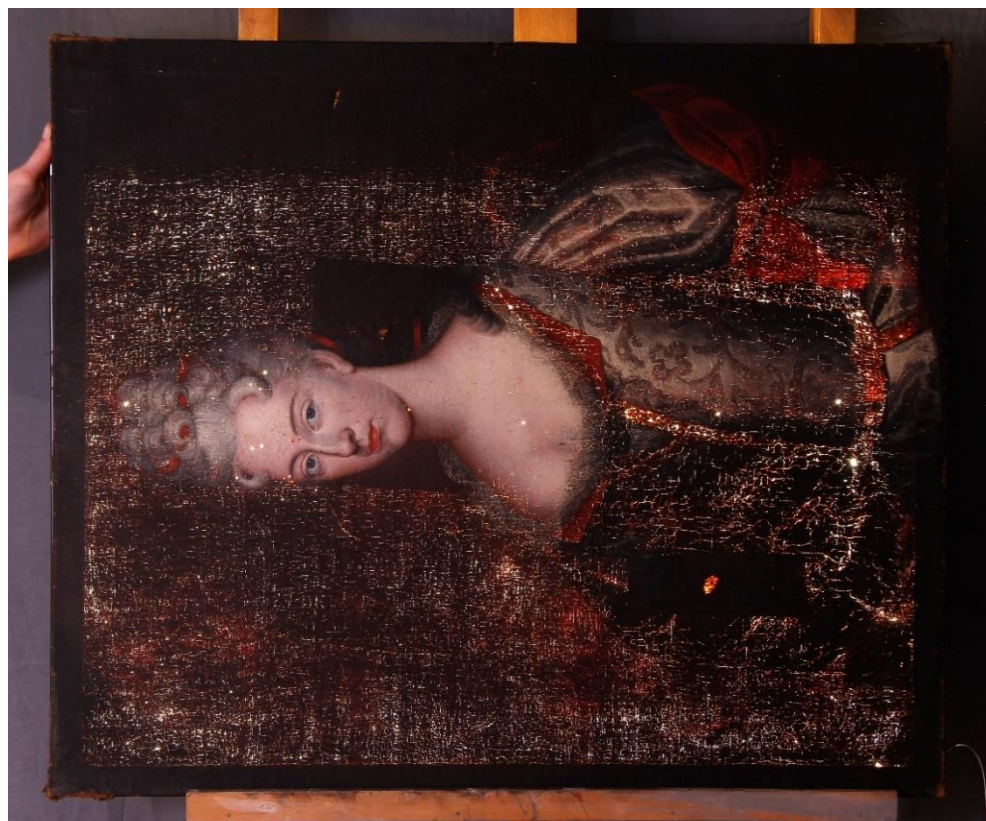
Obr. 9–11: Stav před restaurováním, identifikační štítky.

Obr. 12: Stav před restaurováním, celek, v bočním nasvícení.

Obr. 13: Stav před restaurováním, celek, v UV luminiscenci

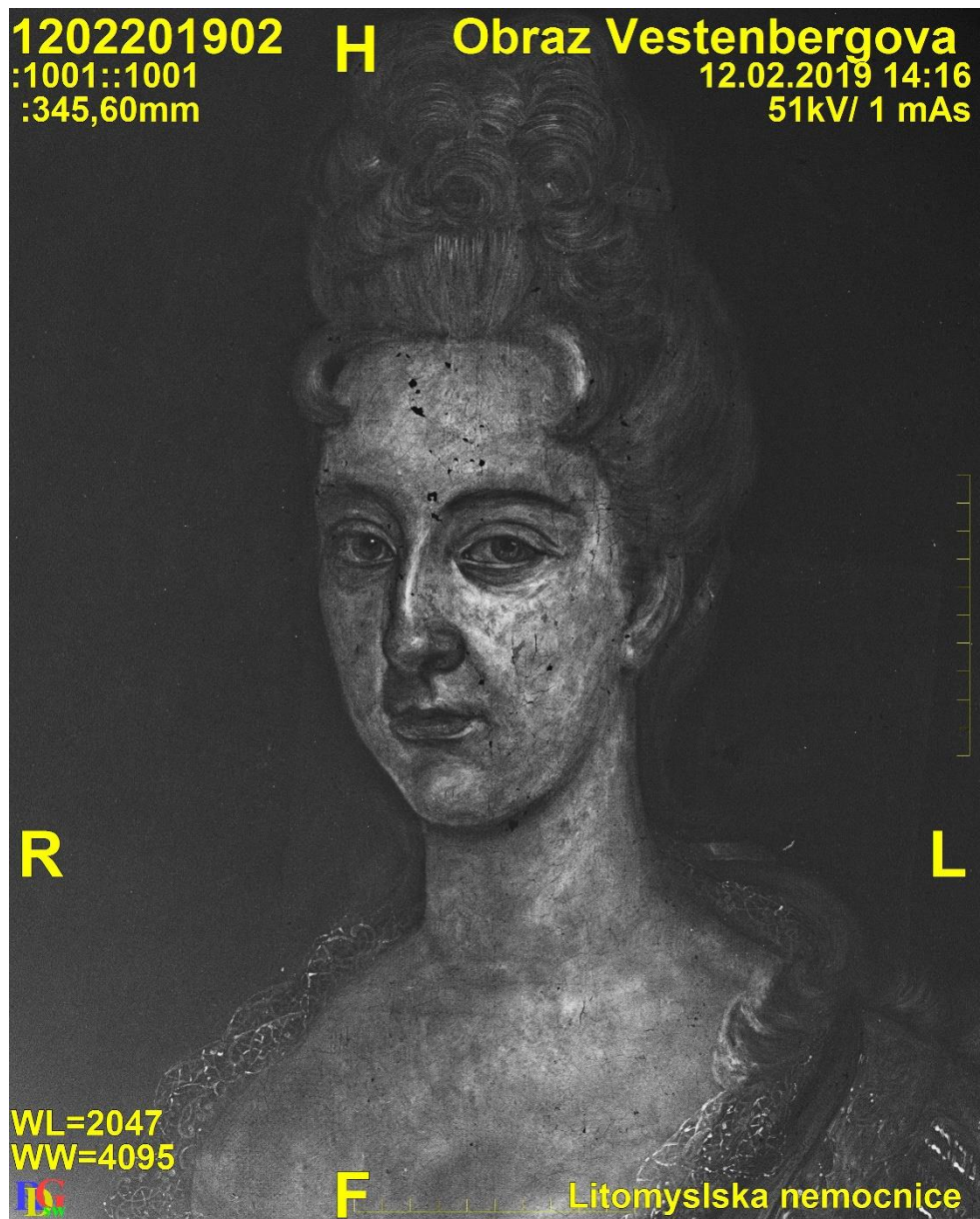
Obr. 14: Stav před restaurováním, celek, v průsvítu.

Obr. 15: Stav před restaurováním, detail z prostřední části, ztráty barevné vrstvy, krakely.

Obr. 16: Stav před restaurováním, detail z prostřední části v UV luminiscenci, ztráty barevné vrstvy, krakely, fragmenty laku, tmavé drobné skvrny – zřejmě druhotný zásah.

Obr. 17: Stav před restaurováním, detail hlavy v RTG⁴

⁴ Autorem snímku v RTG záření je Ján Saksun DiS.

Obr. 18: Stav před restaurováním, průzkum v IR záření⁵

Obr. 19: Stav před restaurováním, průzkum v IR záření⁶

⁵ Autorem fotografie je Martin Martan, akad. mal. a rest.

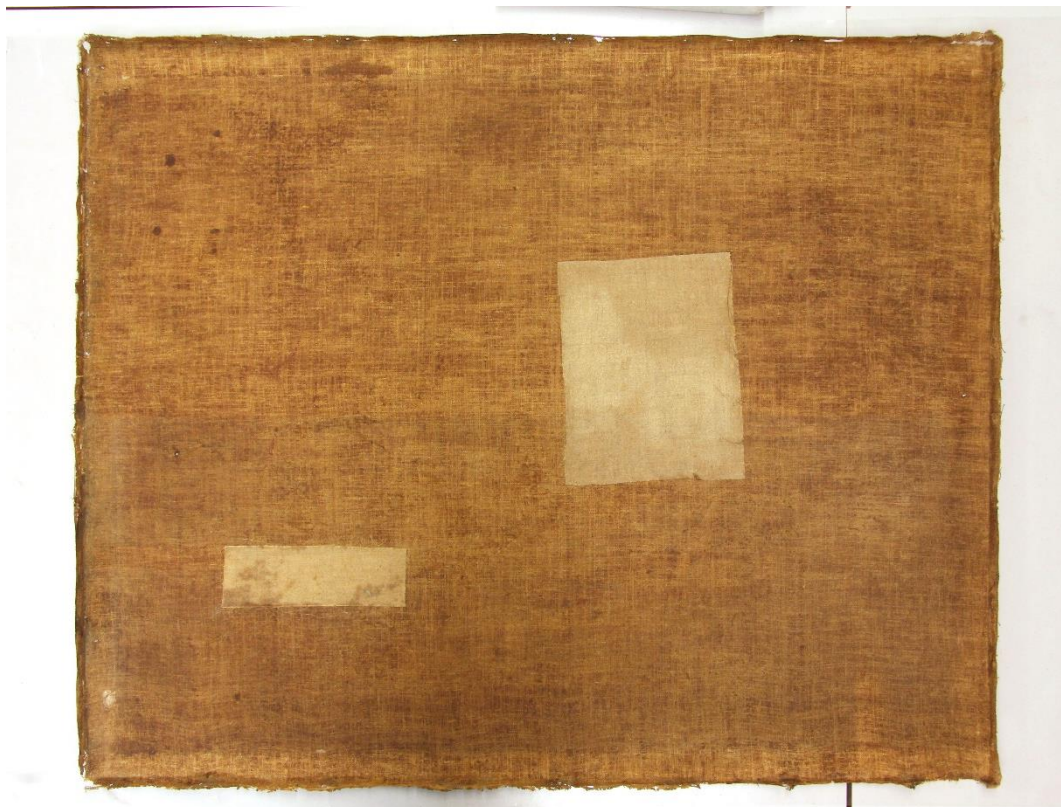
⁶ Autorem fotografie je Martin Martan, akad. mal. a rest.

Obr. 20: Stav před restaurováním, průzkum pod stereo-lupou

Obr. 21: Stav během restaurování, nečistoty pod napínacím rámem

Obr. 22: Stav během restaurování, rub, v průběhu čištění díla (horní polovina po očištění, spodní polovina před čištěním)

Obr. 23: Stav během restaurování, líc, sonda čištění

Obr. 24: Stav během restaurování, odstraňování adheziva ze sekundární záplaty

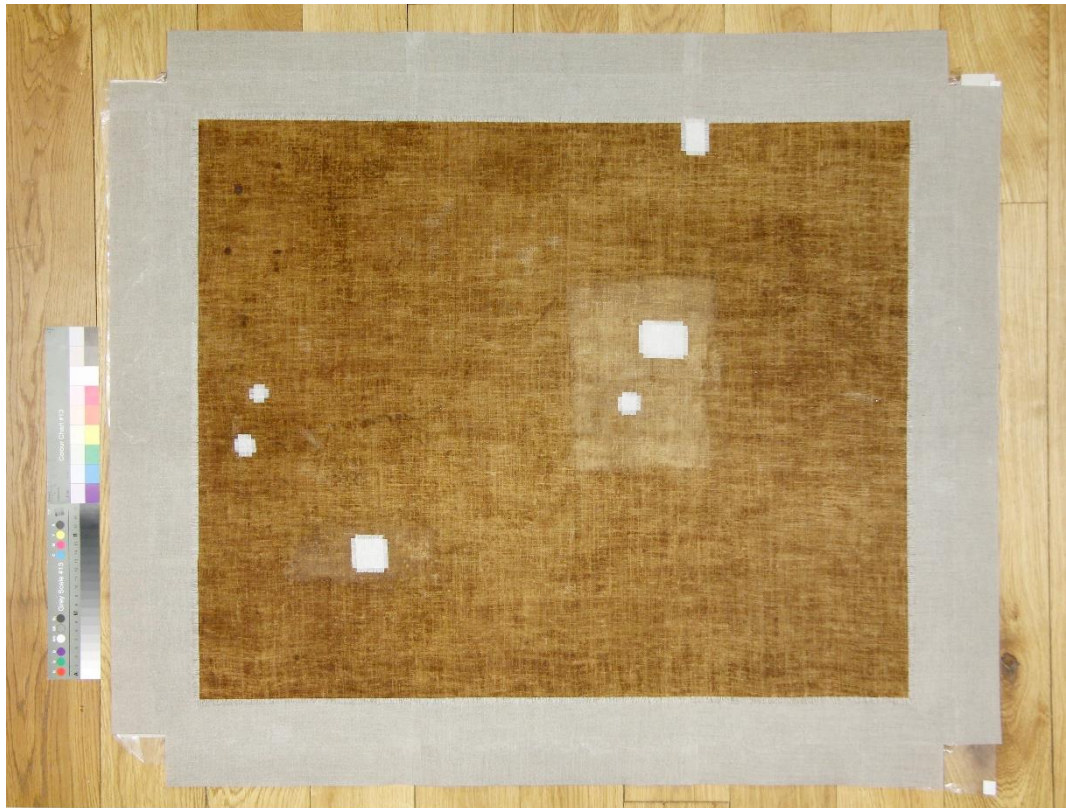
Obr. 25: Stav během restaurování, rub, po vyčištění, rozžehlení lemů a odstranění záplat

Obr. 26: Stav během restaurování, strip-lining

Obr. 27: Stav během restaurování, nové záplaty

Obr. 28: Stav během restaurování, strip-lining a záplaty

Obr. 29: Stav během restaurování, po napnutí na nový vypínací rám a po tmelení

Obr. 30: Stav během restaurování, rub, po napnutí na nový vypínací rám

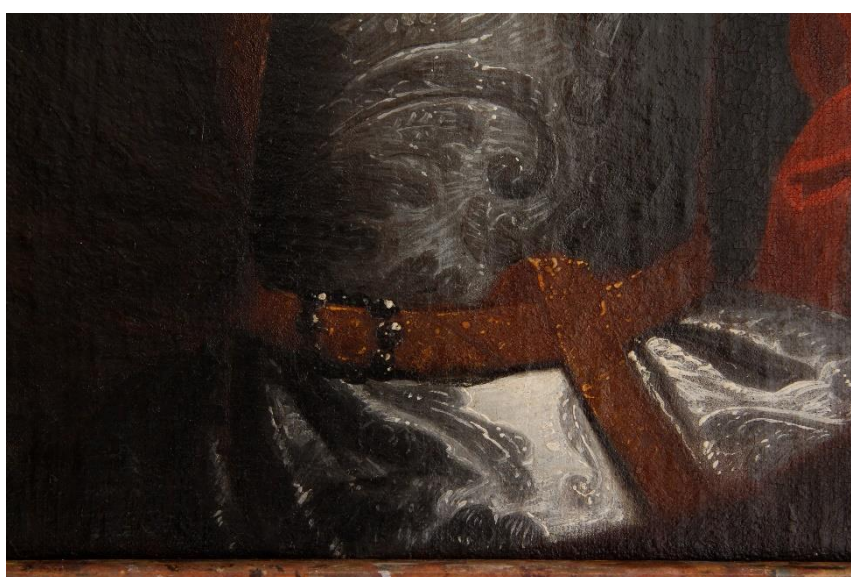
Obr. 31: Stav během restaurování, levý horní roh, detail tmelů

Obr. 32: Stav po restaurování, po retuších a závěrečném lakování

Obr. 33: Stav po restaurování, detail

Obr. 34: Stav po restaurování, detail

Obr. 35: Stav po restaurování, adjustace v ozdobném rámu

Fotodokumentace k ozdobnému rámu

Obr. 37: Stav před restaurováním, celek

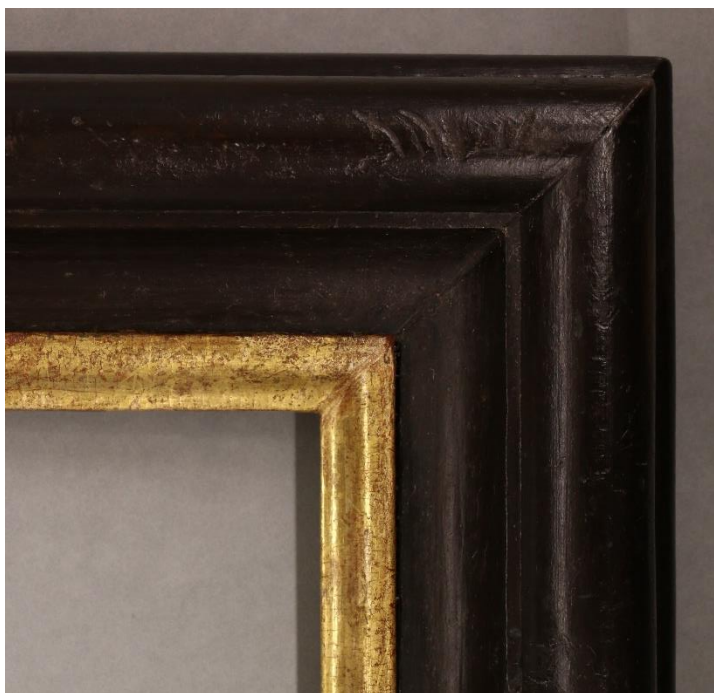
Obr. 38: Stav před restaurováním, celek, rub

Obr. 39: Stav před restaurováním, detail pravého horního rohu, uvolněná zlacená lišta, odřená povrchová úprava rámu

Obr. 40–42: Stav během restaurování, detail pravého horního rohu

Obr. 43: Stav po restaurování, detail pravého horního rohu

Obr. 44: Stav po restaurování, rub, detail pravého horního rohu, vlepené proužky netkané textilie

Chemicko-technologický průzkum

MATERIÁLOVÝ PRŮZKUM VZORKŮ MALBY NA TEXTILNÍ PODLOŽCE PORTRÉT PŘÍSLUŠNICE RODU QUESTENBERKŮ

ZADAVATEL PRŮZKUMU

Ateliér restaurování uměleckých děl na papíru a souvisejících materiálech
Fakulta restaurování, Univerzita Pardubice, Jiráskova 3, Litomyšl

PEDAGOGICKÉ VEDENÍ / STUDENTI

Mgr. art. L. Machačko / M. Peňázová, 6. ročník

SPECIFIKACE OBJEKTU

malba na textilní podložce včetně ozdobného rámu, portrét příslušnice rodu Questenberků, autor díla neznámý, dílo nesignováno, nedatováno, inventární číslo: JR05900a, předpokládaná olejomalba na textilní podložce, rozměry: 885 × 745 mm (v. × š.) bez ozdobného rámu, dílo má pravidelný tvar
umístění: Státní zámek Jaroměřice nad Rokytnou

ZADÁNÍ PRŮZKUMU, ODBĚR VZORKŮ

Počet a typ dodaných vzorků: celkem 7 vzorků, z toho 4 vzorky souvrství malby, 2 vzorky nití z textilní podložky, 1 vzorek zřejmě organického materiálu z druhotného zásahu
Zadání: stratigrafie vrstev malby a materiálový průzkum vybraných vrstev (vzorky 9599-59/V1, 9600-59/V2, 9603-59/V5, 9604-59/V6), vláknové složení textilní podložky (vzorky 9601-59/V3 a 9602-59/V4), materiálový průzkum vzorku z druhotného zásahu (9605-59/V7)
Lokalizace odběru vzorků: detailní snímky míst odběrů vzorků jsou uvedeny v Příloze

Tab. 1: Přehled vzorků, lokalizace, popis.

Evidenční číslo	Označení	Lokalizace, popis
9599	59/V1	vrstevnatý vzorek z malby inkarnátu, z čela
9600	59/V2	vrstevnatý vzorek z červené malby, z límečku
9601	59/V3	nit vertikální, z pravého horního rohu
9602	59/V4	nit horizontální z pravého horního rohu
9603	59/V5	vrstevnatý vzorek z tmavě zelené malby, z defektu na levé straně díla
9604	59/V6	vrstevnatý vzorek z šedé malby, z šatů nad páskem
9605	59/V7	druhotný zásah, kompaktní vzorek materiálu

ZPRÁVA Z MATERIÁLOVÉHO PRŮZKUMU

Počet stran:	26 s přílohami	Datum:	28. 5. 2019
Autor:	P. Lesniaková		
Místo:	Katedra chemické technologie, Fakulta restaurování, Univerzita Pardubice Jiráskova 3, Litomyšl		
Externí analýzy:	RNDr. E. Svobodová Ph.D., Ing. I. Kopecká Národní technické muzeum v Praze, oddělení preventivní konzervace měření metodou infračervené mikrospektroskopie vzorku 9603-59/V protokol z analýz je uveden v Příloze II		

METODIKA PRŮZKUMU

STRATIGRAFIE A OPTICKÉ VLASTNOSTI VRSTEV / OPTICKÁ A SKENOVACÍ ELEKTRONOVÁ MIKROSKOPIE (SEM)

Studium stratigrafie a optických vlastností vrstev bylo provedeno s využitím mikroskopických technik optické a skenovací elektronové mikroskopie (SEM). Vybrané úlomky vzorků nebo části malby byly nejprve zkoumány a zdokumentovány optickým mikroskopem Eclipse LV100D-U (Nikon) s digitálním fotoaparátem EOS 1100D (Canon) v dopadajícím bílém světle, ve viditelné fluorescenci generované modrým světlem a UV fluorescenci. Stejná technika byla použita k mikroskopickému průzkumu nábrusů (příčných řezů) připravených z vybraných úlomků vzorků. Nábrusy byly připraveny zalitím úlomků vzorků do polyesterové pryskyřice GPE100S a jejich následným sbroušením po vytvrnutí hmoty. Jako imerzní kapalina byla při mikroskopickém studiu použita demineralizovaná voda. Pouhličené nábrusy vybraných vzorků byly dále studovány elektronovým mikroskopem Mira 3 LMU (Tescan) v režimu zpětně odražených elektronů (BSE).

MATERIÁLOVÝ PRŮZKUM VRSTEV / SKENOVACÍ ELEKTRONOVÁ MIKROSKOPIE S PRVKOVOU MIKROANALÝZOU (SEM/EDX)

Materiálový průzkum byl proveden na základě určení prvkového složení částí vzorků vybraných pomocí optické mikroskopie skenovací elektronovou mikroskopií s energiově-disperzní analýzou (SEM/EDX). K tomuto účelu byly využity světelný mikroskop Eclipse LV100D-U (Nikon) a elektronový mikroskop Mira 3 LMU (Tescan) s analytickým systémem Bruker Quantax 2000 (Bruker, XFlash 5010 detektor). Měření bylo provedeno na pouhličených nábrusech ve vysokém vakuu v režimu zpětně odražených elektronů (BSE). Výsledky prvkového složení analyzovaných míst jsou uvedeny na základě atomových procent tak, že prvky s dominantním zastoupením jsou podtrženy, následují prvky s menším zastoupením a v závorkách jsou uvedeny prvky s minoritním zastoupením. Prvky kyslík a uhlík nejsou, pokud to není účelné, ve výsledcích uvedeny.

MATERIÁLOVÝ PRŮZKUM VZORKU 9605-59/V7 A VYBRANÝCH VRSTEV VZORKU 9603-59/V5 INFRAČERVENÁ SPEKTROSKOPIE (FTIR) A MIKROSPEKTROSKOPIE (μ -FTIR)

Materiálový průzkum vzorku 9603-59/V5 byl proveden metodou infračervené mikrospektroskopie s Fourierovou transformací (μ -FTIR). K tomuto účelu byl použit spektrometr Nicolet iN10 MX, měření bylo provedeno technikou ATR (germaniový krystal). Vybrané úlomky vzorku byly měřeny v tabletě bromidu draselného. Vzorek byl studován a fotograficky dokumentován pomocí stereoskopického mikroskopu Leica M165FC ve viditelném světle a v UV fluorescenci. Analýzu provedly RNDr. E. Svobodová Ph.D. a Ing. I. Kopecká z Národního technického muzea v Praze, Oddělení preventivní konzervace. Protokol z analýz je uveden v Příloze II.

Analýza vzorku z druhotného zásahu 9605-59/V7 byla provedena metodou infračervené spektrometrie s Fourierovou transformací (FTIR). K analýze byl použit spektrofotometr Nicolet 380, měření bylo provedeno technikou ATR (diamantový krystal) na vybraných částech vzorku. Naměřená spektra jsou uvedena v Příloze III. K interpretaci spekter byla použita databáze Katedry chemické technologie Fakulty restaurování (KCHTFR) a Univerzity Pardubice (Polymers Miracle).

VLÁKNOVÉ SLOŽENÍ TEXTILNÍ PODLOŽKY / OPTICKÁ MIKROSKOPIE, SMĚR KROUCENÍ VLÁKEN PŘI VYSYCHÁNÍ^{1,2}, VYBARVOVACÍ TESTY

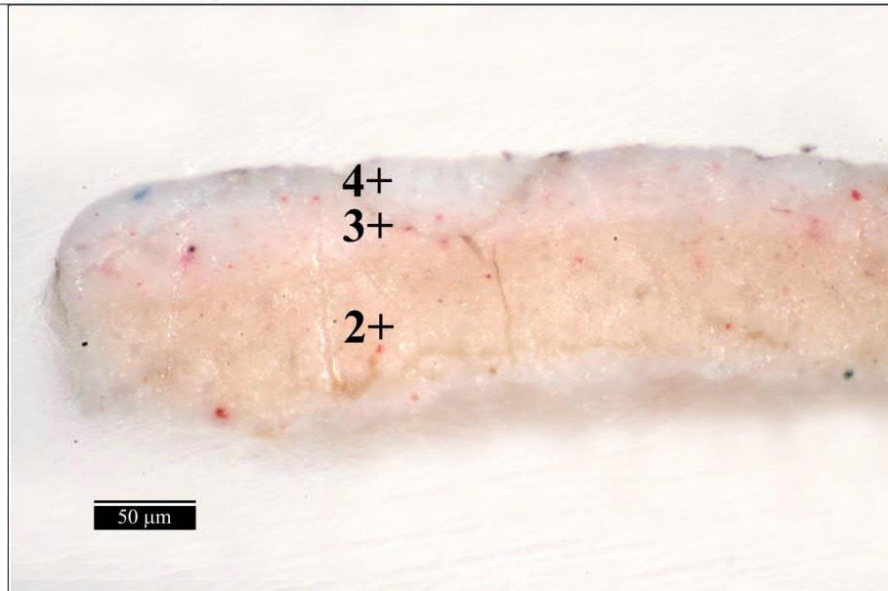
Identifikace vláken byla provedena na základě vybarvovacích zkoušek s floroglucinem (floroglucinol) a charakteristických mikroskopických znaků vláken. Dále bylo určeno, zda se jedná o vlákna typu S (len, ramie, kopřiva) nebo Z (konopí, juta) zkouškou směru otáčení vláken při vysychání. Identifikace, případně dokumentace vláken byla provedena optickým/polarizačním mikroskopem Eclipse LV100D-U (Nikon) s digitálním fotoaparátem EOS 1100D (Canon) v procházejícím a v polarizovaném světle ve zkřížených nikolech (\times) při zvětšení $50 \times$ až $500 \times$.

¹ Wiener J. a kol. Differences between flax and hemp. AUTEX Research Journal, Vol. 3, No. 2, June 2003.

² Schaffer E. Fiber identification in ethnological textile artifacts. Studies in Conservation 26, 1981, s. 119–129.

VÝSLEDKY PRŮZKUMU STRATIGRAFIE A SLOŽENÍ VRSTEV

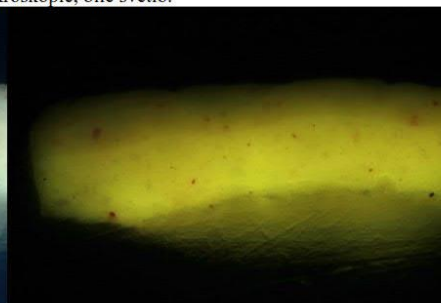
VZOREK 9599-59/VIA, INKARNÁT – ČELO

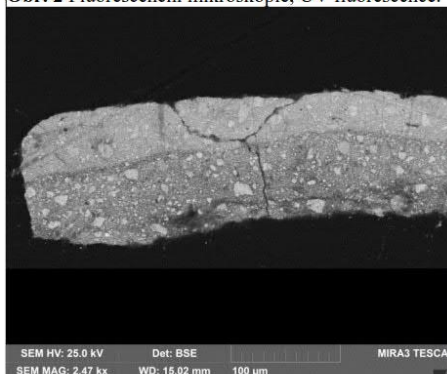
Obr. 1 Optická mikroskopie, bílé světlo.

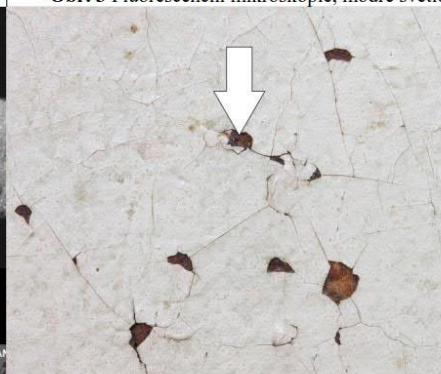
Obr. 2 Fluorescenční mikroskopie, UV fluorescence.

Obr. 3 Fluorescenční mikroskopie, modré světlo.

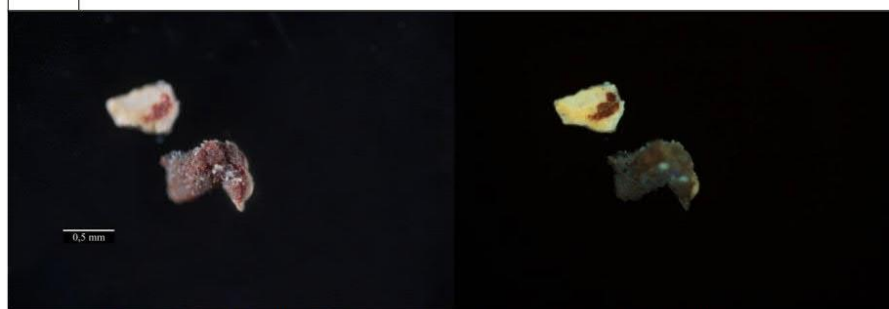
Obr. 4 Elektronová mikroskopie BSE.

Obr. 5 Místo odběru vzorku, detail.

Tab. 2: Výsledky průzkumu optickou a elektronovou mikroskopií s prvkovou mikroanalýzou.

Číslo vrstvy	Popis a složení vrstvy / optická a skenovací elektronová mikroskopie s prvkovou mikroanalýzou (SEM/EDX)
	Zřejmě nečistoty na povrchu silikáty, blíže nespecifikováno SEM/EDX: Pb, Si, Al (Ca, Fe, K, Mg, Ti) – plošná analýza
4	Světlá/bílá vrstva olovnatá běloba, jedno zrno ultramarínu, uhličitán vápenatý SEM/EDX: Pb (Na, Al, Si, K, Ca) – plošná analýza
3	Světlá růžová vrstva olovnatá běloba, rumělka, uhličitán vápenatý SEM/EDX: Pb (Al, Ca, Na) – plošná analýza
2	Světlá žluto-růžová vrstva olovnatá běloba, rumělka, uhličitán vápenatý SEM/EDX: Pb (Al, Ca, Na) – plošná analýza
1	Fragment červeného podkladu , patrné na snímku kusového vzorku, vrstva neanalyzována

Obr. 6, 7 Optická mikroskopie, vzorek z vrchní strany, bílé světlo, UV fluorescence.

Obr. 8, 9 Optická mikroskopie, vzorek ze spodní strany, bílé světlo, UV fluorescence.

VÝSLEDKY PRŮZKUMU STRATIGRAFIE A SLOŽENÍ VRSTEV

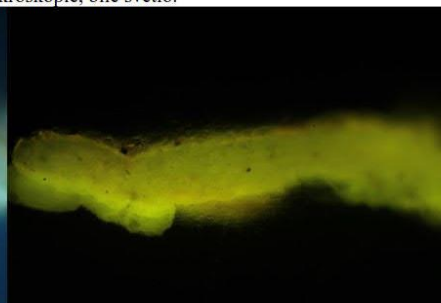
VZOREK 9599-59/V1B, INKARNÁT – ČELO

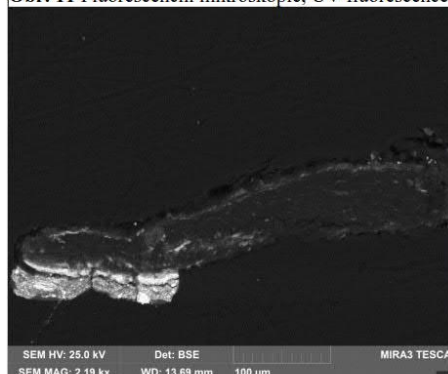
Obr. 10 Optická mikroskopie, bílé světlo.

Obr. 11 Fluorescenční mikroskopie, UV fluorescence.

Obr. 12 Fluorescenční mikroskopie, modré světlo.

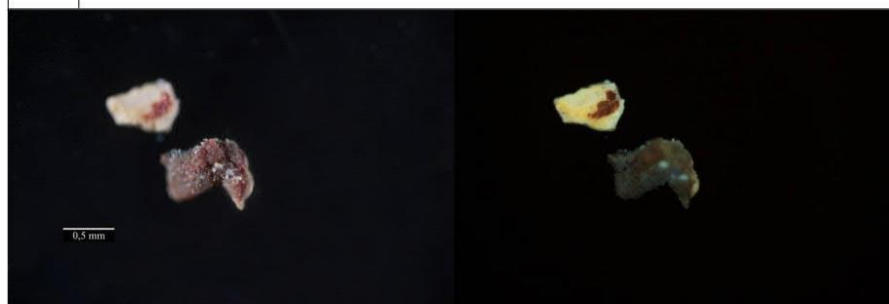
Obr. 13 Elektronová mikroskopie BSE.

Obr. 14 Místo odběru vzorku, detail.

Tab. 3: Výsledky průzkumu optickou a elektronovou mikroskopií s prvkovou mikroanalýzou.

Číslo vrstvy	Popis a složení vrstvy / optická a skenovací elektronová mikroskopie s prvkovou mikroanalýzou (SEM/EDX)
4	Nesouvislá zřejmě poloprůhledná vrstva nebo degradovaný povrch vrstvy 3 červená hlínka, uhličitán vápenatý, částice Al, Fe, Si, Mg, blíže nespecifikováno SEM/EDX: Si, Al, Fe, Ca, K, Mg (Ti, Pb, Na) – plošná analýza
3	Okrová převážně organická vrstva s modrou UV fluorescencí ojediněle křemenná zrna, tmavé a červené částice na bázi oxidů železa, ojediněle uhličitán a síran vápenatý, částice Al, Fe, Si, Mg, blíže nespecifikováno SEM/EDX: C (Si, Ca, Al, P, Mg, K, S, Fe, Pb, Na) – plošná analýza
1, 2	Fragmenty dvou bílých vrstev s olovnatou bělobou SEM/EDX: Pb (Ca) – plošná analýza

Obr. 15, 16 Optická mikroskopie, vzorek z vrchní strany, bílé světlo, UV fluorescence.

Obr. 17, 18 Optická mikroskopie, vzorek ze spodní strany, bílé světlo, UV fluorescence.

Shrnutí:

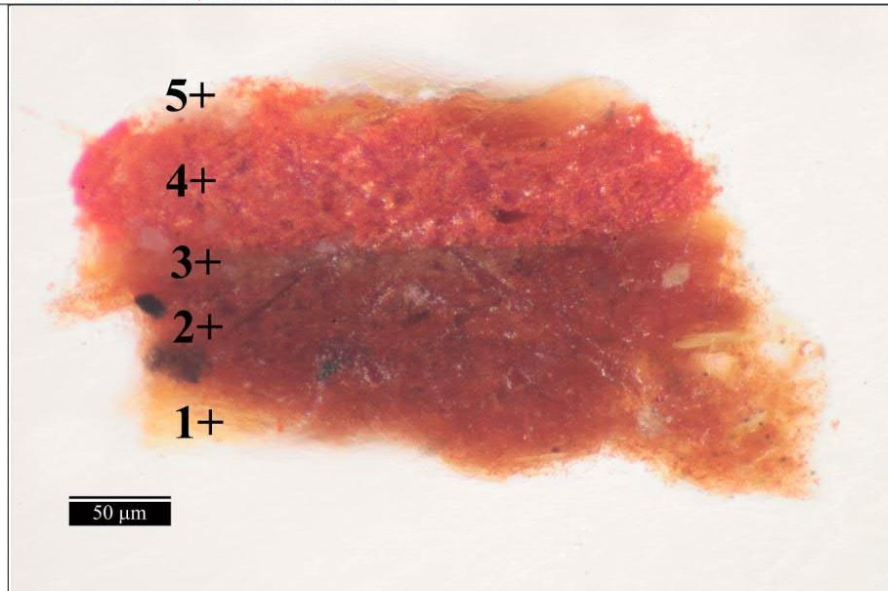
Vzorek sestává ze dvou úlomků, ze kterých byly připraveny nábrusy s označením 9599-59/V1A (Obr. 1–4) a 9599-59/V1B (Obr. 10–13).

Nábrus 9599-59/V1A zachycuje bílé až růžové souvrství malby s olovnatou bělobou, případně rumělkou. V horní vrstvě 4 bylo zaznamenáno jedno zrno ultramarínu. Na spodní straně vzorku se vyskytují fragmenty červené podkladové vrstvy (Obr. 15)

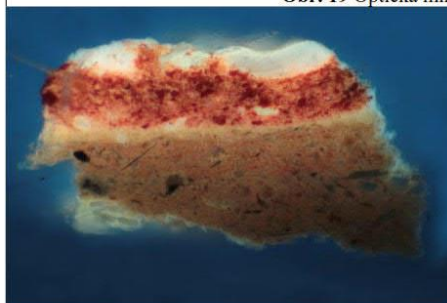
Nábrus 9599-59/V1B zřejmě zachycuje fragment horní části malby a okrovou organickou, zřejmě lazurní nebo lakovou vrstvu s načervenalým povrchem s hlínkou.

VÝSLEDKY PRŮZKUMU STRATIGRAFIE A SLOŽENÍ VRSTEV

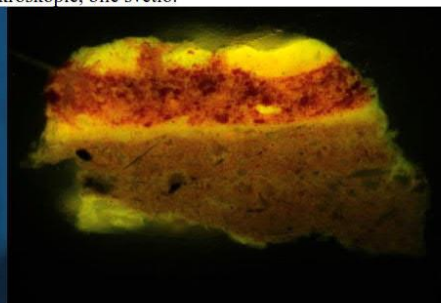
VZOREK 9600-59/V2, ČERVENÁ – LÍMEČEK

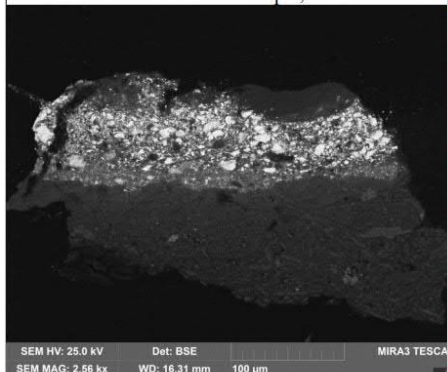
Obr. 19 Optická mikroskopie, bílé světlo.

Obr. 20 Fluorescenční mikroskopie, UV fluorescence.

Obr. 21 Fluorescenční mikroskopie, modré světlo.

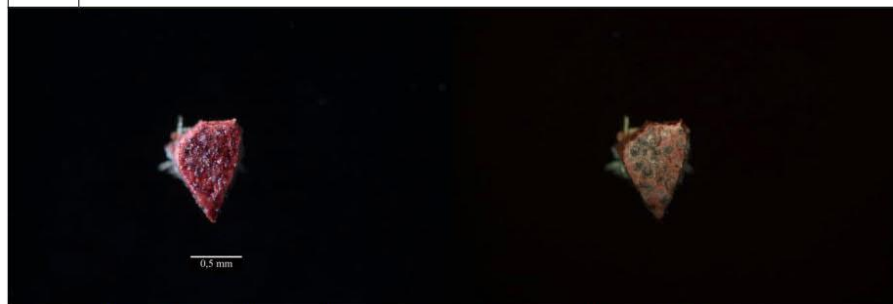
Obr. 22 Elektronová mikroskopie BSE.

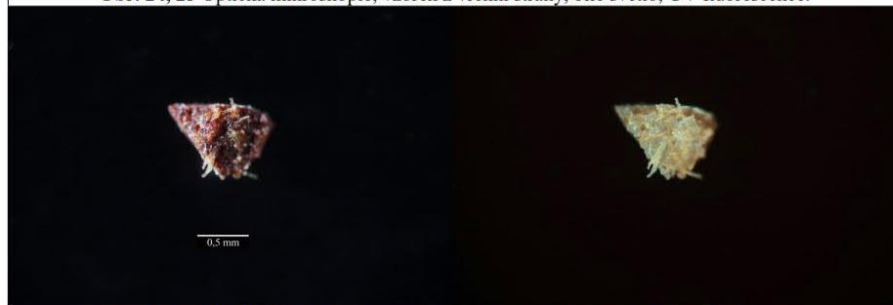
Obr. 23 Místo odběru vzorku, detail.

Tab. 4: Výsledky průzkumu optickou a elektronovou mikroskopií s prvkovou mikroanalýzou.

Číslo vrstvy	Popis a složení vrstvy / optická a skenovací elektronová mikroskopie s prvkovou mikroanalýzou (SEM/EDX)
5	Miskovité fragmenty organické průhledné vrstvy s intenzivní UV fluorescencí SEM/EDX: C (Al, Ca) – plošná analýza
4	Silná červená vrstva rumělkou, olovnatá běloba SEM/EDX: Hg, S (Pb, Ca, Al, Mg) – plošná analýza
3	Hnědá vrstva olovnatá běloba, uhličitán vápenatý, hlinka SEM/EDX: Pb, Si, Al, Ca, Fe (K, Na, Mg) – plošná analýza
2	Silná vrstva hnědo-červeného podkladu červená hlinka/okr, tmavé zrno C (Si, Ca, Mg, Pb), bílé útvary Ti (Si, Fe), zrna na bázi uhličitánu vápenatého, dolomitická zrna, křemenná zrna, hlinitokřemičitany, zrna Si, Al, Mg, Fe SEM/EDX: Si, Al, Fe (Ca, K, Mg, Ti, Pb) – plošná analýza
1	Převážně organická okrová polopřehledná vrstva s vlákny pocházejícími zřejmě z textilní podložky SEM/EDX: C – plošná analýza

Obr. 24, 25 Optická mikroskopie, vzorek z vrchní strany, bílé světlo, UV fluorescence.

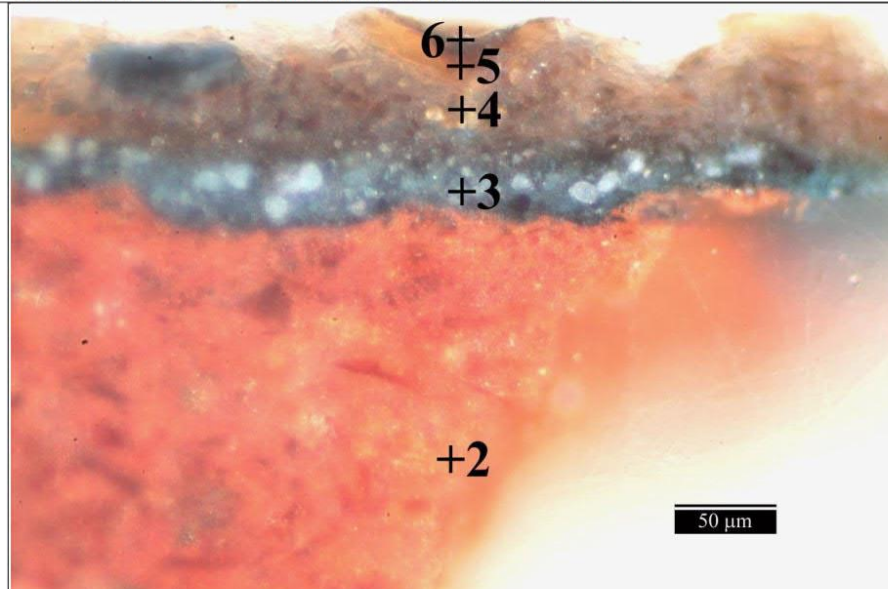
Obr. 26, 27 Optická mikroskopie, vzorek ze spodní strany, bílé světlo, UV fluorescence.

Shrnutí:

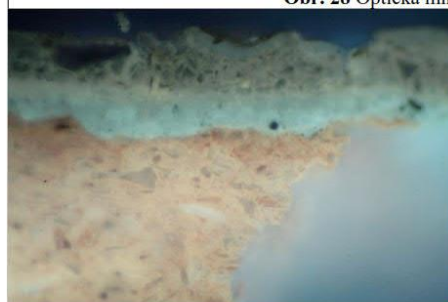
Na spodní straně vzorku se vyskytuje organická látka (vrstva 1), zřejmě pocházející z úpravy textilní podložky, s fragmenty vláken. Následuje silnější vrstva 2 hnědo-červená vrstva, předpokládaný podklad s hlinkou, křemennými a jinými silikátovými zrny, zrna na bázi uhličitánu vápenatého a dolomitu. Na hnědo-červeném podkladu se vyskytuje tenčí hnědá vrstva 3 s olovnatou bělobou, uhličitánem vápenatým a hlinkou. Vrstva je lépe rozlišitelná na fluorescenčních mikrofotografiích. Silnější červená vrstva malby 4 je probarvena rumělkou, dále obsahuje příměs olovnaté běloby. Na povrchu malby se vyskytují nažloutlé fragmenty předpokládaného laku (vrstva 5) s intenzivní bílou UV fluorescencí.

VÝSLEDKY PRŮZKUMU STRATIGRAFIE A SLOŽENÍ VRSTEV

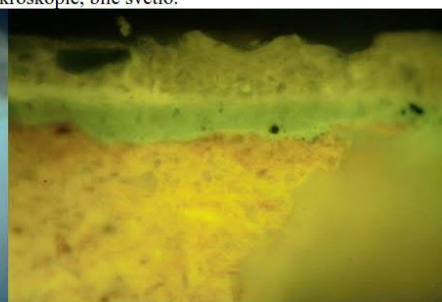
VZOREK 9603-59/V5 TMAVĚ ZELENÁ, DEFECT NA LEVÉ STRANĚ DÍLA

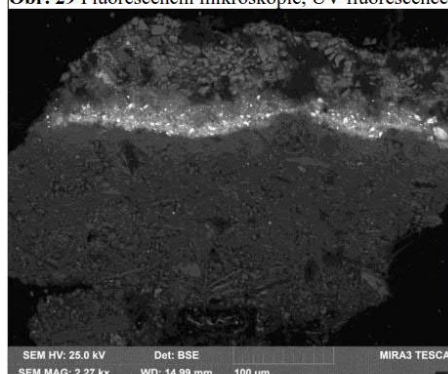
Obr. 28 Optická mikroskopie, bílé světlo.

Obr. 29 Fluorescenční mikroskopie, UV fluorescence.

Obr. 30 Fluorescenční mikroskopie, modré světlo.

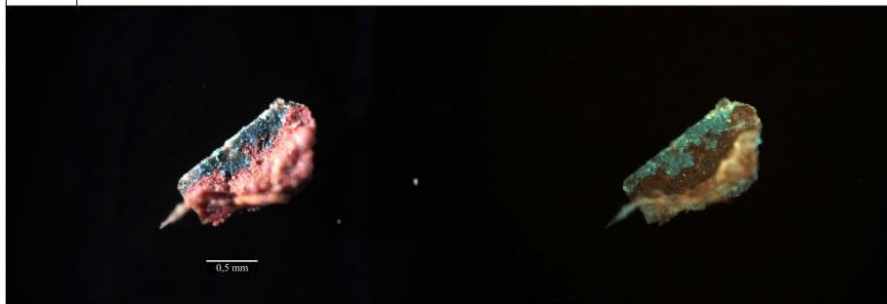
Obr. 31 Elektronová mikroskopie BSE.

Obr. 32 Místo odběru vzorku, detail.

Tab. 5: Výsledky průřezu optickou a elektronovou mikroskopií s prvkovou mikroanalýzou.

Číslo vrstvy	Popis a složení vrstvy / optická a skenovací elektronová mikroskopie s prvkovou mikroanalýzou (SEM/EDX)
<u>6</u>	Fragment tmavé vrstvy – vrstva neanalyzována
<u>5</u>	Zřejmě miskovitý fragment organické poloprůhledné vrstvy s modrou UV fluorescencí SEM/EDX: C (Al, Ca) – plošná analýza
<u>4</u>	Okrová vrstva s nažloutlou UV fluorescencí odbarvený smalt, zřejmě olovnatá běloba, uhličitán vápenatý, zcela ojediněle zrna železité červeně, nelze vyloučit okr SEM/EDX: Si (Mg, K, Al, Na, Co, As, Fe, Cl) – plošná analýza μFTIR: pojivo na bázi oleje, zřejmě obsahuje přírodní pryskyřice
<u>3</u>	Modrá vrstva olovnatá běloba, zcela ojediněle zrna železité červeně, kostní čern, nejpravděpodobněji indigo a/nebo Pruská modř, nelze vyloučit příměs ultramarínu SEM/EDX: Pb (Si, Al, K, Na, Ca, Fe) – plošná analýza μFTIR: pojivo na bázi oleje, může obsahovat příměs přírodních pryskyřic
<u>2</u>	Silná vrstva hnědo-červeného podkladu červená hlinka/okr, zrna na bázi uhličitánu vápenatého, dolomitická zrna, křemenná zrna, zrna hlinitokřemičitanů, zrna Si, Al, Fe, Mg SEM/EDX: Si, Al, Fe (Ca, K, Mg, Ti, Pb) – plošná analýza μFTIR: pojivo na bázi oleje, může obsahovat příměs přírodních pryskyřic a proteinů
<u>1</u>	Převážně organická okrová poloprůhledná vrstva s vlákny pocházejícími zřejmě z textilní podložky SEM/EDX: C – plošná analýza μFTIR: vrstva obsahuje oleje a proteiny, technikou může být mastná tempera

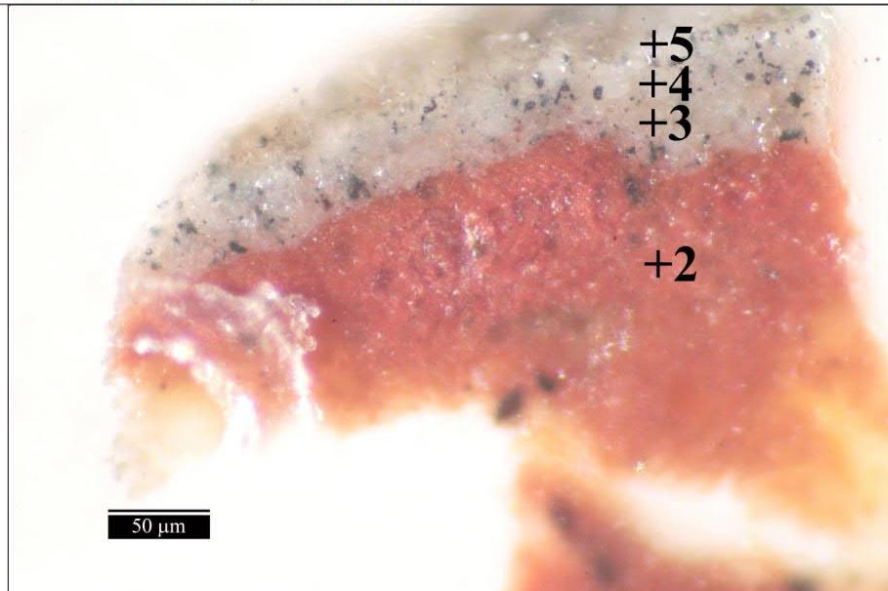
Obr. 33, 34 Optická mikroskopie, vzorek z vrchní strany, bílé světlo, UV fluorescence.

Shrnutí:

Na spodní straně vzorku se vyskytuje fragment převážně organické vrstvy 1, zřejmě pocházející z úpravy/isolace textilní podložky a fragmenty vláken. Vrstva 1 obsahuje oleje a proteiny. Následuje silnější červená podkladová vrstva 2 s hlinkou, silikátovými zrny, zrny na bázi uhličitánu vápenatého a zrny dolomitu. Vrstva je na bázi olejů, může obsahovat proteiny a pryskyřice. Nelze vyloučit, že jsou pryskyřice kontaminací z některých dalších vrstev, podobně jako v dalších případech, případně z restaurátorského zásahu. Na červeném podkladu se vyskytuje modrá pravděpodobně olejová vrstva 3 s olovnatou bělobou a příměsí železité červeně. Modrý pigment nebyl identifikován. Na základě provedených analýz lze předpokládat, že s největší pravděpodobností vrstva obsahuje indigo, případně také v menším množství pruskou modř. Silnější zřejmě olejová okrová vrstva 4 obsahuje převážně odbarvený smalt. Vrstva je zřejmě poloprůhledná. Její okrový odstín může být kromě odbarvení smaltu způsoben možnou přítomností okru nebo zežloutnutím olejového pojiva vrstvy. Následuje fragment organické průhledné okrové zřejmě lakové vrstvy 5 a tmavé tenké vrstvy 6. Tyto vrstvy nebyly blíže specifikovány.

VÝSLEDKY PRŮZKUMU STRATIGRAFIE A SLOŽENÍ VRSTEV

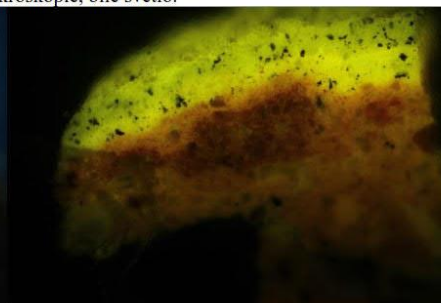
VZOREK 9604-59/V6 ŠEDÁ, ŠAT NAD PÁSKEM

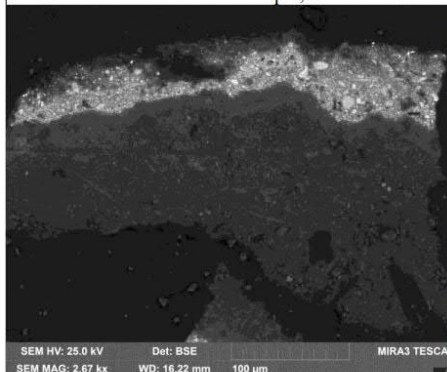
Obr. 35 Optická mikroskopie, bílé světlo.

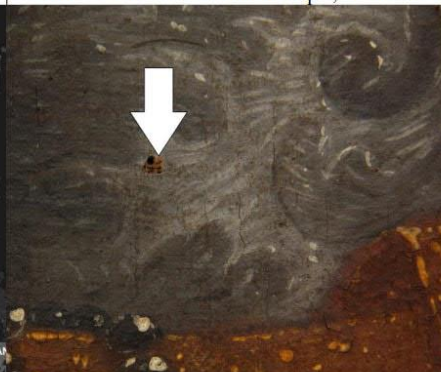
Obr. 36 Fluorescenční mikroskopie, UV fluorescence.

Obr. 37 Fluorescenční mikroskopie, modré světlo.

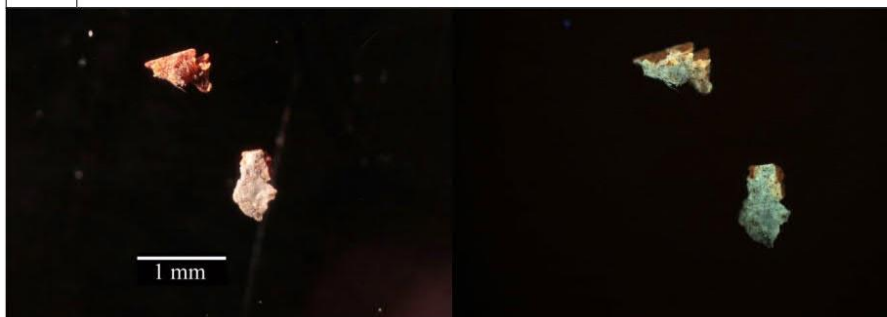
Obr. 38 Elektronová mikroskopie BSE.

Obr. 39 Místo odběru vzorku, detail.

Tab. 6: Výsledky průzkumu optickou a elektronovou mikroskopií s prvkovou mikroanalýzou.

Číslo vrstvy	Popis a složení vrstvy / optická a skenovací elektronová mikroskopie s prvkovou mikroanalýzou (SEM/EDX)
4	Poloprůhledná převážně organická vrstva vrstva blíže nespecifikována SEM/EDX: C (Pb, Si, Ca, Al, Mg, Fe, P) – plošná analýza
4	Světle šedá až bílá vrstva, modrá UV fluorescence olovnatá běloba, uhlíkatá čern, kostní čern SEM/EDX: Pb, Si, Al, Ca, Fe (K, Na, Mg) – plošná analýza
3	Světle šedá vrstva, nažloutlá UV fluorescence olovnatá běloba, uhlíkatá čern, kostní čern SEM/EDX: Pb, Si, Al, Ca, Fe (K, Na, Mg) – plošná analýza
2	Silná vrstva hnědo-červeného podkladu červená hlinka/okr, křemenná zrna, zrna hlinítokřemičitanů, dolomitická zrna, uhličitán vápenatý, zrna Si, Al, Mg, Fe SEM/EDX: Si, Al, Fe (Ca, K, Mg, Ti, Pb) – plošná analýza
1	Převážně organická okrová poloprůhledná vrstva s vlákny pocházejícími zřejmě z textilní podložky s intenzivní UV fluorescencí SEM/EDX: C – plošná analýza

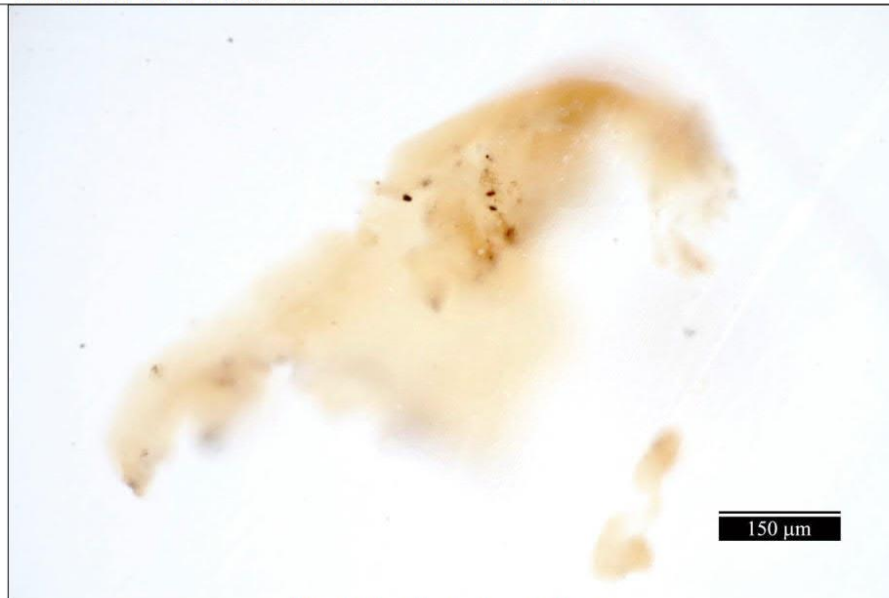

Obr. 40, 41 Optická mikroskopie, vzorek z vrchní strany, bílé světlo, UV fluorescence.

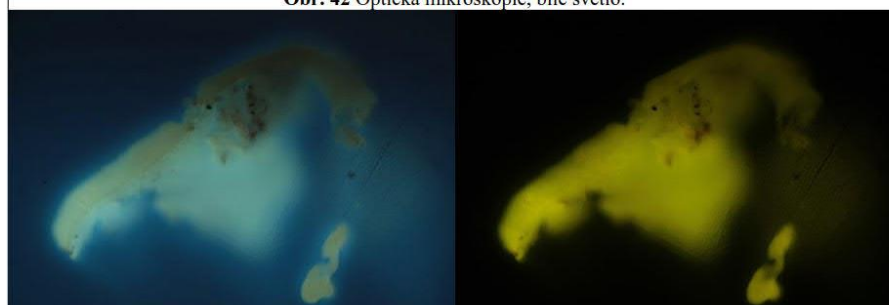
Shrnutí:

Vzorek je složen z červené podkladní vrstvy 2 s hlinkou, silikátovými zrny, zrny na bázi uhličitanu vápenatého a dolomitu. Následují dvě srovnatelné světle šedé vrstvy 3, 4 s olovnatou bělobou, uhlíkatou a kostní černí, které se odlišují UV fluorescencí. Na povrchu byly zaznamenány fragmenty blíže nespecifikované, zřejmě poloprůhledné nebo průhledné vrstvy 4.

**VÝSLEDKY PRŮZKUMU VZORKU DRUHOTNÉHO MATERIÁLU INFRAČERVENOU SPEKTROSKOPIÍ
VZOREK 9605-59/V7 VZOREK MATERIÁLU DRUHOTNÉHO ZÁSAHU**

Obr. 42 Optická mikroskopie, bílé světlo.

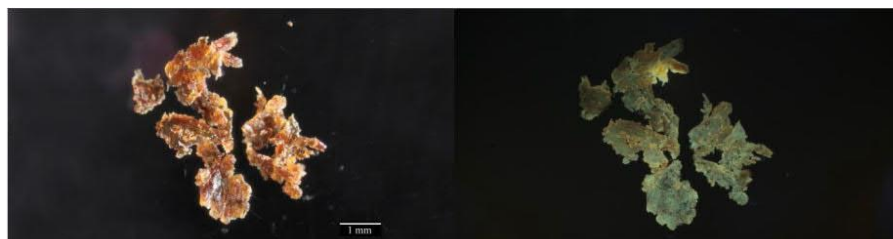

Obr. 43 Fluorescenční mikroskopie, UV fluorescence.

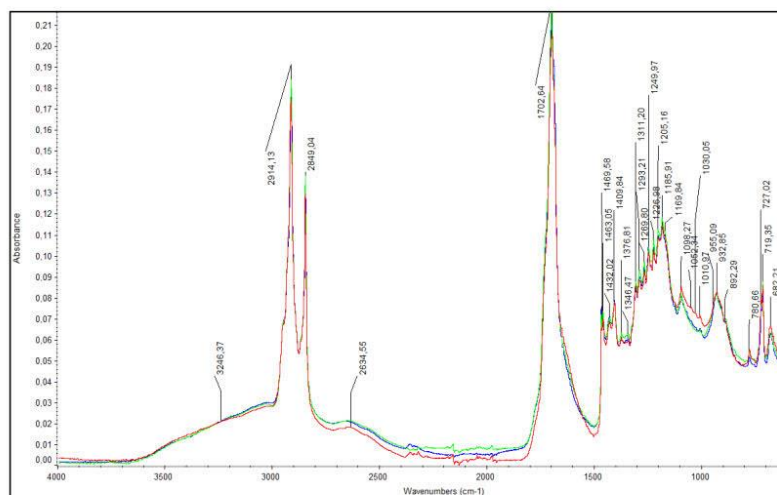
Obr. 44 Fluorescenční mikroskopie, modré světlo.

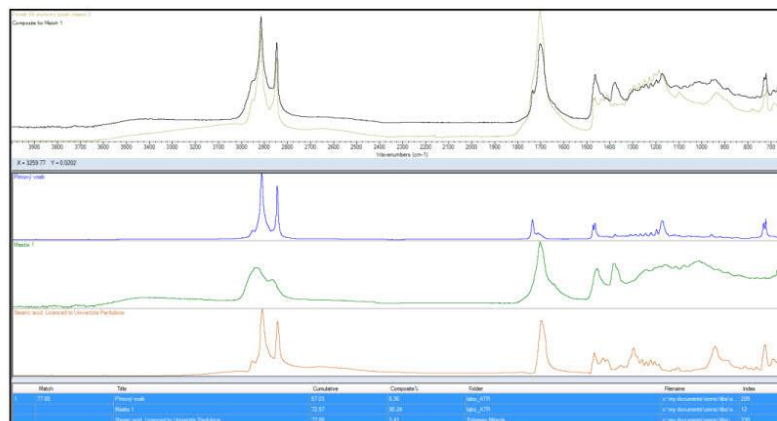
Obr. 45 Místo odběru vzorku, detail.

Obr. 46, 47 Optická mikroskopie, dokumentace vzorku, bílé světlo, UV fluorescence.

Obr. 48 FTIR spektra tří úlomků vzorku 9605-59/V7 s označenými pásy.

Obr. 49 FTIR spektra vzorku 9605-59/V7 (černá linka, nahoře), modelové spektrum (světle zelená linka, nahoře) a spektra standardů: vosk (modrá linka, piniový vosk), přírodní pryskyřice (zelená linka, mastix) a kyseliny stearové (okrová linka).

Shrnutí: Vzorek je složen z přírodní pryskyřice a vosku. Nelze zcela vyloučit přítomnost jiných organických látek v malém množství, zejména oleje.

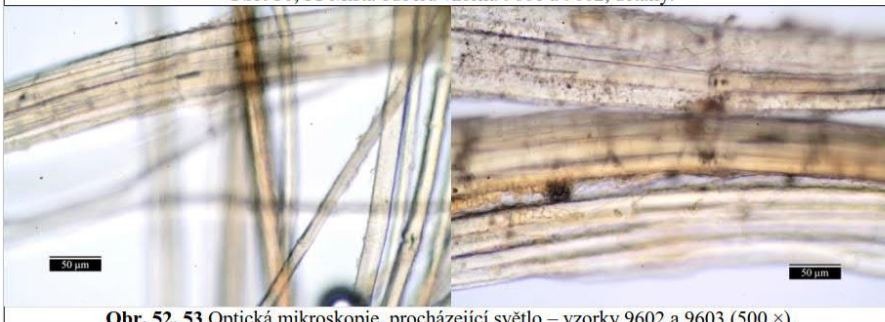
VÝSLEDKY PRŮZKUMU VLÁKNOVÉHO SLOŽENÍ TEXTILNÍ PODLOŽKY

VZOREK 9601-59/V3 (VERTIKÁLNÍ) A 9602-59/V4 (HORIZONTÁLNÍ)

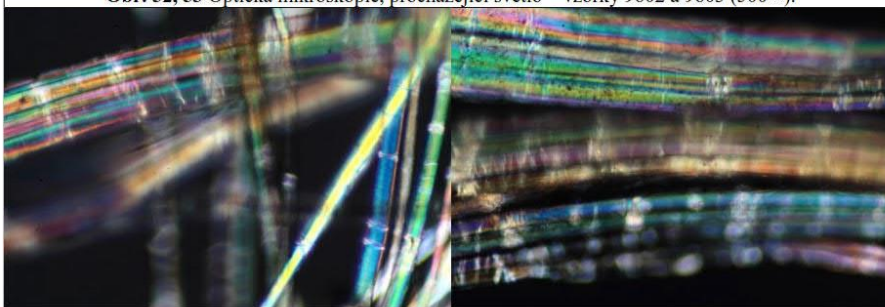
Shrnutí: Vlákna z útkových a osnovních nití vykazují mikroskopické znaky charakteristické pro lýková vlákna. Vlhká vlákna se při sušení otáčejí po směru hodinových ručiček, což je charakteristické pro lýková vlákna ze lnu, kopřivy nebo ramie a vylučuje vlákna z konopí nebo juty. V roztoku floroglucinu se vlákna nezabarvila, což je charakteristickým znakem pro len.

Obr. 50, 51 Místa odběru vzorků 9601 a 9602, detaily.

Obr. 52, 53 Optická mikroskopie, procházející světlo – vzorky 9602 a 9603 (500 ×).

Obr. 54, 55 Optická mikroskopie, polarizované světlo – vzorky 9602 a 9603 (X nikoly, 500 ×).

Obr. 56, 57 Optická mikroskopie, odražené světlo, floroglucin – vzorky 9602 a 9603 (50 ×).

Předmětem průzkumu byly vzorky odebrané z malby na textilní podložce zachycující portrét příslušnice rodu Questenberků. Obraz je umístěn v obrazárně zámku Jaroměřice nad Rokytnou. K průzkumu stratigrafie a složení malby byly odebrány čtyři vzorky (vzorky 9599-59/V1, 9600-59/V2, 9603-59/V5, 9604-59/V6). Průzkum vzorků a zejména jejich nábrusů byl proveden pomocí metod optické mikroskopie a skenovací elektronové mikroskopie s prvkovou mikroanalýzou (SEM/EDX). Dále byl analyzován vzorek organického materiálu druhotného zásahu (9607-59/V7) metodou infračervené spektroskopie (FTIR). Cílem průzkumu byla také identifikace vláken odebraných z textilní podložky (útková i osnovní nit, vzorky 9601-59/V3, 9602-59/V4). Vláknové složení bylo určeno mikroskopickým zkoumáním, na základě zkoušky stáčení vláken při vysychání a vybarvovacího testu s roztokem floroglucinu. Externě byly analyzovány vrstvy vzorku 9603-59/V5 metodou infračervené mikrospektroskopie (μ -FTIR) s cílem přiblížit techniku malby. Tyto analýzy provedly RNDr. Svobodová E. Ph.D. a Ing. Kopecká I. z Národního technického muzea v Praze, Oddělení preventivní konzervace.

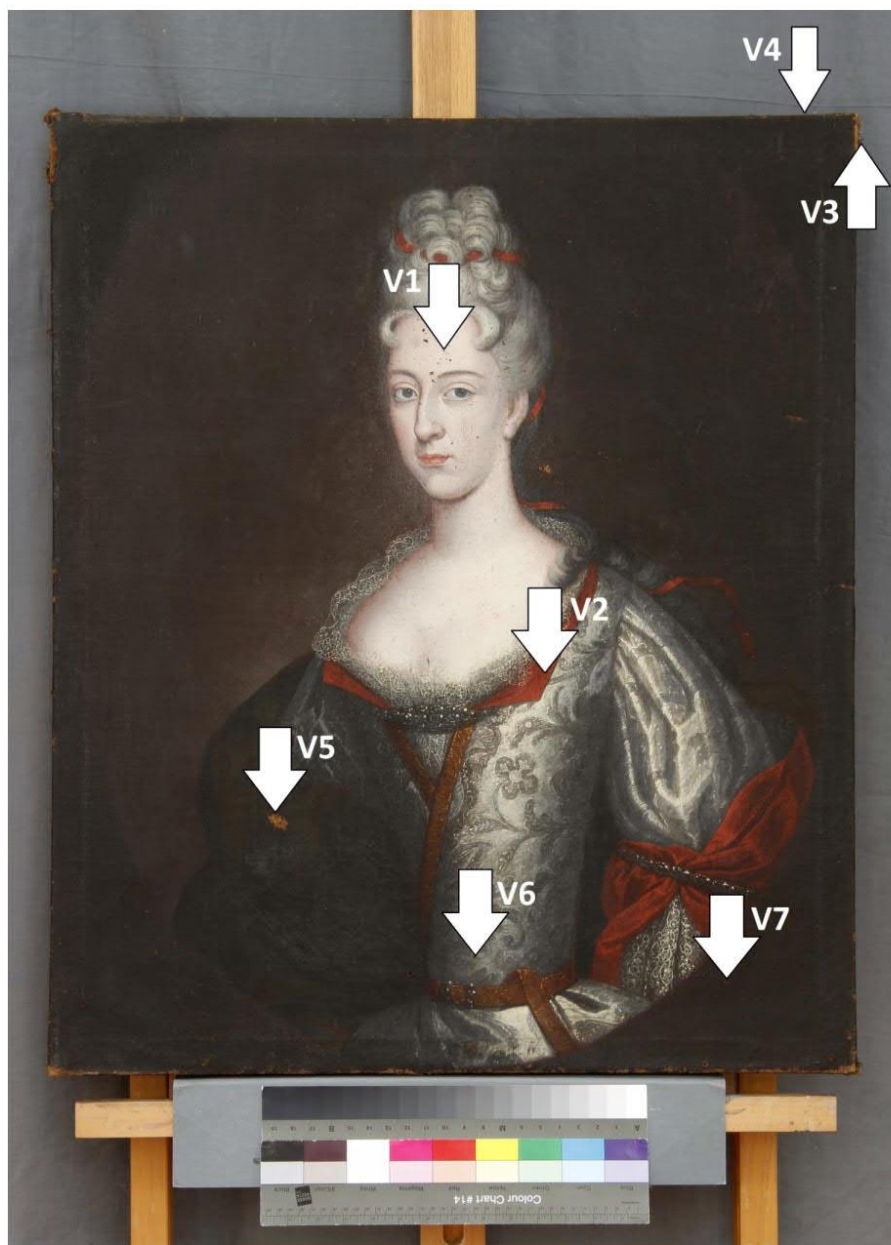
Z průzkumu vyplynulo, že je textilní podložka (vzorky 9601-59/V3, 9602-59/V4) pravděpodobně vyrobená ze lnu (útkové i osnovní nitě).

Druhotný materiál (vzorek 9607-59/V7) je zřejmě složen ze směsi přírodní pryskyřice a vosku, může obsahovat v malém množství některé další organické látky, například oleje.

Zjednodušeně lze shrnout, že se na textilní podložce nachází organická vrstva okrového odstínu, zřejmě úprava textilní podložky. Vrstva obsahuje pojivo na bázi proteinů, může obsahovat příměs olejů. Následuje hnědo-červený zřejmě olejový podklad s červenou hlinkou, na který je nanášena malba, případně další vrstvy. Pro červený podklad je charakteristická přítomnost zrn uhličitánu vápenatého a dolomitu. Součástí pojiva červeného podkladu mohou být proteiny, případně pryskyřice. U vzorku 9603-59/V5 bylo zjištěno, že je pojivo následující modré a okrové malby na olejové bázi, může obsahovat příměs přírodních pryskyřic. Druhá vrstva malby je alterovaná – je probarvena smaltem, který je z většiny odbarvený. Tato vrstva byla zřejmě původně modrá. Na povrchu některých vzorků se vyskytují fragmenty předpokládaných lakových vrstev, které nebyly blíže specifikovány.

Průzkumem zjištěné informace, včetně detailního složení vrstev, jsou podrobně uvedeny spolu s fotografickou dokumentací vzorků, případně jejich nábrusů ve výsledcích průzkumu výše (str. 3–12). Lokalizace míst odběrů vzorků a jejich fotografická dokumentace jsou uvedeny v Příloze I (str. 15–18). Protokol z analýz provedených metodou infračervené mikrospektroskopie (μ -FTIR) vzorku 9603-59/V5 je uveden v Příloze II (str. 19–22). Výsledky průzkumu vzorku 9607-59/V7 druhotného materiálu infračervenou spektrometrií jsou uvedeny v Příloze III a na stránkách 13, 14.

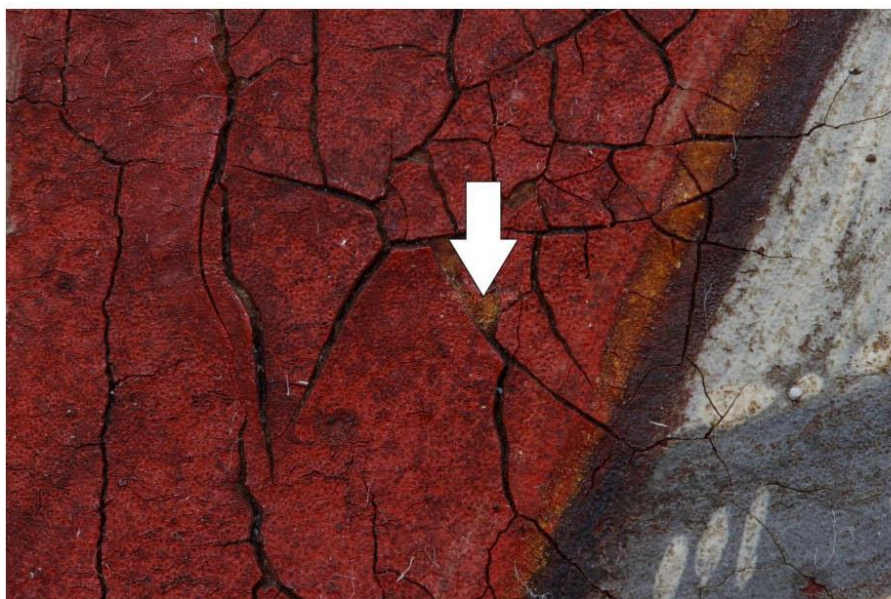
³ Zdroj literatury k identifikaci pigmentů ve výtvarné tvorbě: Šimůnková E., Bayerová T. Pigmenty. STOP. Praha 2014. ISBN 978-80-86657-17-2.

Obr. 58 Lokalizace míst odběrů vzorků, celkový pohled na dílo.

Obr. 59 Lokalizace místa odběru vzorku 9599-59/V1, detail.

Obr. 60 Lokalizace místa odběru vzorku 9600-59/V2, detail.

Obr. 61 Lokalizace místa odběru vzorku 9601-59/V3, detail.

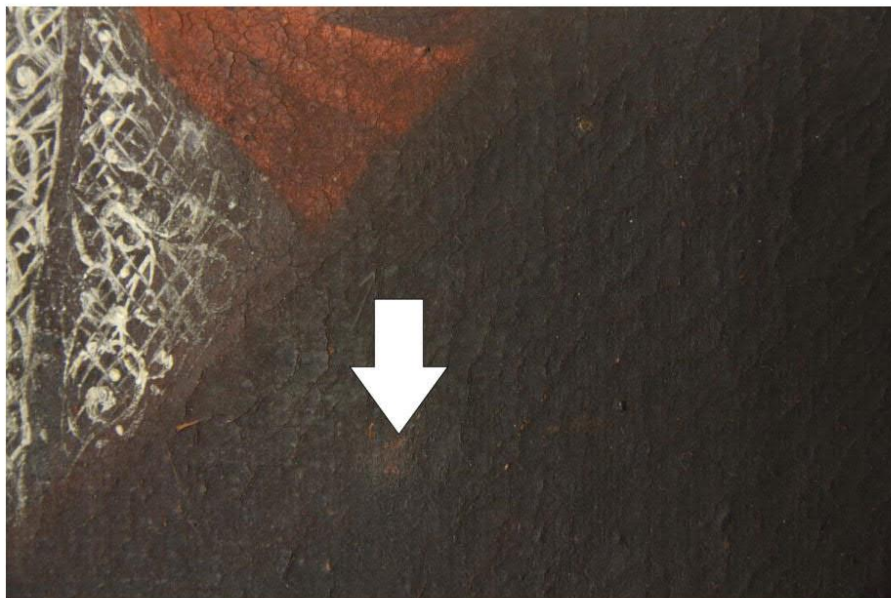
Obr. 62 Lokalizace místa odběru vzorku 9602-59/V4, detail.

Obr. 63 Lokalizace místa odběru vzorku 9603-59/V5, detail.

Obr. 64 Lokalizace místa odběru vzorku 9604-59/V6, detail.

Obr. 65 Lokalizace místa odběru vzorku 9605-59/V7, detail.

PŘÍLOHA II – PROTOKOL Z MĚŘENÍ INFRAČERVENOU MIKROSPEKTROSKOPIÍ

NÁRODNÍ TECHNICKÉ MUZEUM • NATIONAL TECHNICAL MUSEUM • TECHNISCHES NATIONALMUSEUM

Oddělení preventivní konzervace

Kostelní 42, 170 78 Praha 7; tel. +420 220 399 228; E-mail info@ntm.cz; http://www.ntm.cz

ZADAVATEL: FR UPCE - Ing. Petra Lesniaková, Ph.D.

ODBĚR – LOKALITA: portrét příslušnice rodu Questenberků, malba na textilní podložce

Č. AKCE / Č. VZORKU: 22/19/42

POPIS VZORKŮ A MÍSTA ODBĚRU: vzorek 9603-59/V5 tmavě zelená, defekt na levé straně díla

POŽADOVANÉ STANOVENÍ: materiálová analýza

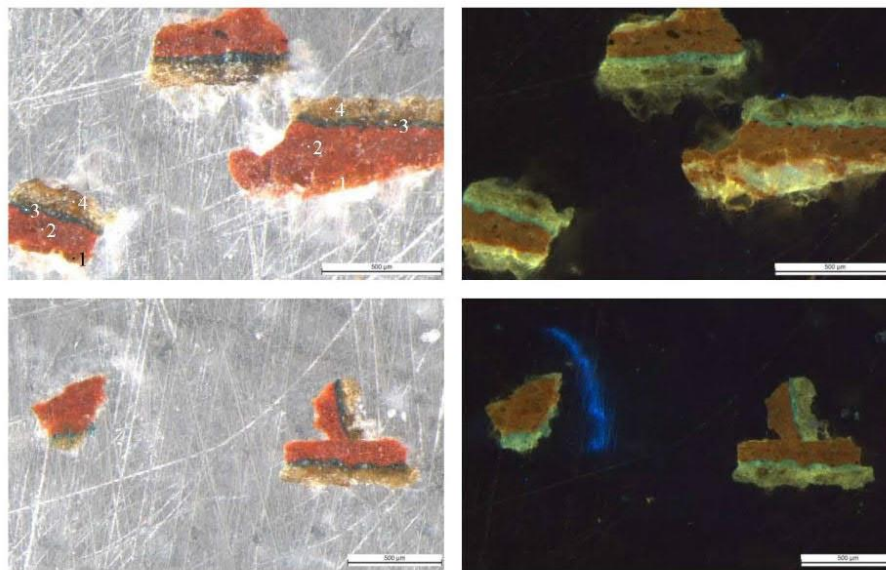
PROTOKOL

POSTUP:

Materiálová analýza: Vzorek 9603-59/V5, odebraný z portréту příslušnice rodu Questenberků, byl zalisován do tablety z bromidu draselného, pozorován pod stereomikroskopem Leica M165FC pod viditelným a ultrafialovým světlem a následně analyzován FTIR spektrometrií na FTIR spektrometru Nicolet iN10 MX technikou mikro-ATR/germanium. Získaná spektra byla porovnána se spektry standardů z různých databází.

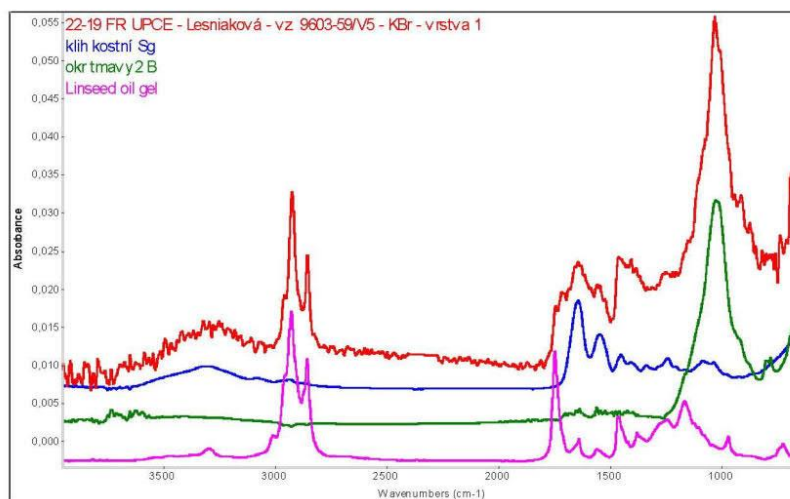
Získaná spektra nejsou spektra čistých látek, ale směsí. V některých případech na základě analýzy nelze specifikovat konkrétní látku, ale pouze chemickou skupinu látek, do které přísluší (např. vosky, polysacharidy).

Obr. 1: Mikroskopické snímky úlomků vzorku 9603-59/V5 zalisovaných do tablety z bromidu draselného pod viditelným (vlevo) i ultrafialovým světlem (vpravo). Měřítko je vloženo.

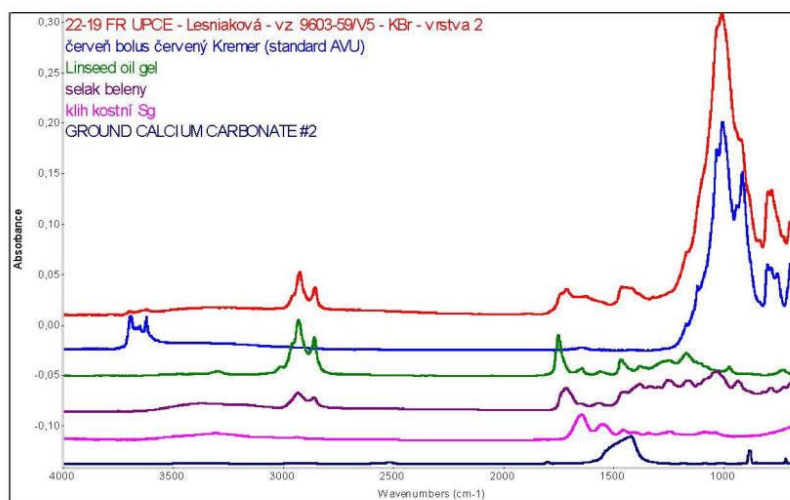

1

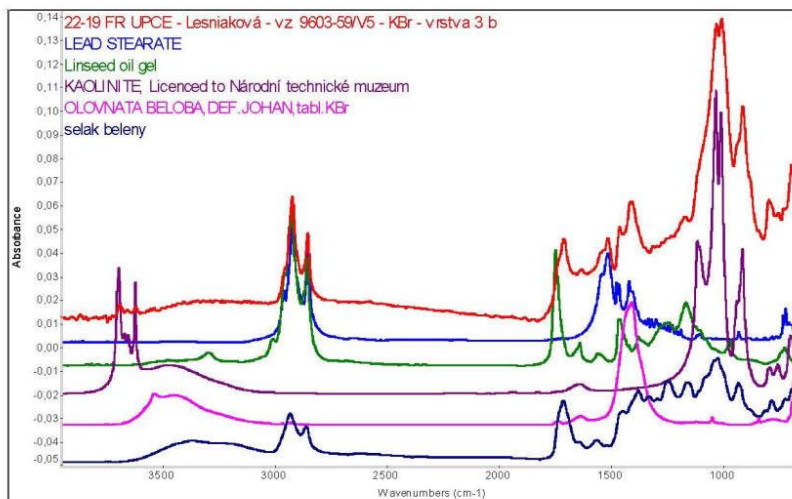
Obr. 2: FTIR spektrum vrstvy 1 vzorku 9603-59/V5 společně se spektry standardů – vrstva byla pravděpodobně pojena mastnou temperou (směs proteinového pojiva s olejem). Vrstva dále obsahuje pigment na bázi hlinitokřemičitanu.

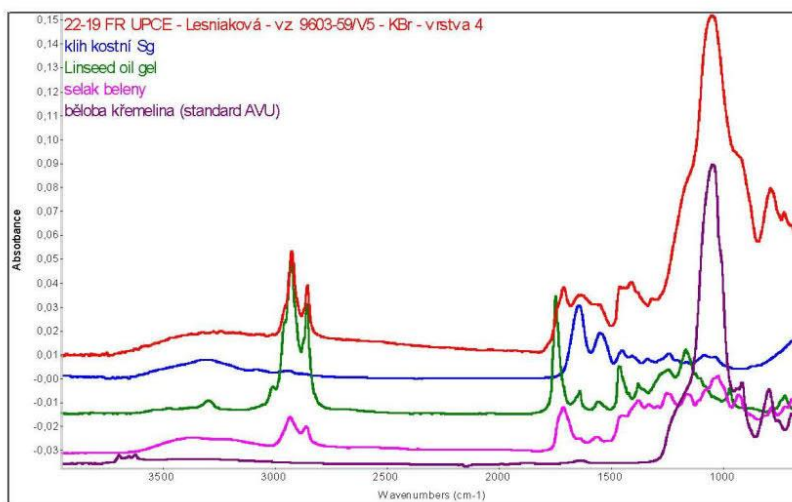
Obr. 3: FTIR spektrum vrstvy 2 vzorku 9603-59/V5 společně se spektry standardů – vrstva bolusu (pigmenty na bázi hlinitokřemičitanu) s příměsí uhlíčitanu vápenatého byla pojena olejem. Není zde však vyloučena ani přítomnost terpenické pryskyřice a proteinu (pravděpodobně jako kontaminace ze sousední vrstvy č. 1).

Obr. 4: FTIR spektrum vrstvy 3 vzorku 9603-59/V5 společně se spektry standardů – vrstva byla pravděpodobně pojena olejem, což potvrzuje i přítomnost stearátu (vznikající dlouhodobým působením oleje na ionty kovů). Ani zde není vyloučena přítomnost terpenických pryskyřic. Ve spektru lze dále identifikovat uhlíčitán vápenatý a pigment na bázi hlinitokřemičitanu.

Obr. 5: FTIR spektrum vrstvy 4 vzorku 9603-59/V5 společně se spektry standardů – vrstva byla pravděpodobně pojena mastnou temperou (směs proteinového pojiva a oleje) a plněna křemelinou. I tato vrstva je pravděpodobně prosvícena terpenickou pryskyřicí.

NÁRODNÍ TECHNICKÉ MUZEUM • NATIONAL TECHNICAL MUSEUM • TECHNISCHES NATIONALMUSEUM

Oddělení preventivní konzervace

Kostelní 42, 170 78 Praha 7; tel. +420 220 399 228; E-mail info@ntm.cz; http://www.ntm.cz

ZÁVĚR:

Vzorek 9603-59/V5 – nejspodnější vrstva s výraznou luminiscencí v UV světle, je pojena mastnou temperou. Následující bolusový podklad je pojen olejem. Na něj navazuje tmavě zelená vrstva, pojená olejem a probarvená minerálními pigmenty. Svrchní vrstva je pojena mastnou temperou a obsahuje křemelinu. Podstatná část barevné vrstvy vykazuje i možnou přítomnost terpenické pryskyřice. Vysvětlením by mohla být rentoaláž obrazu na vosko-pryskyřičnou směs při restaurování v minulosti (?).

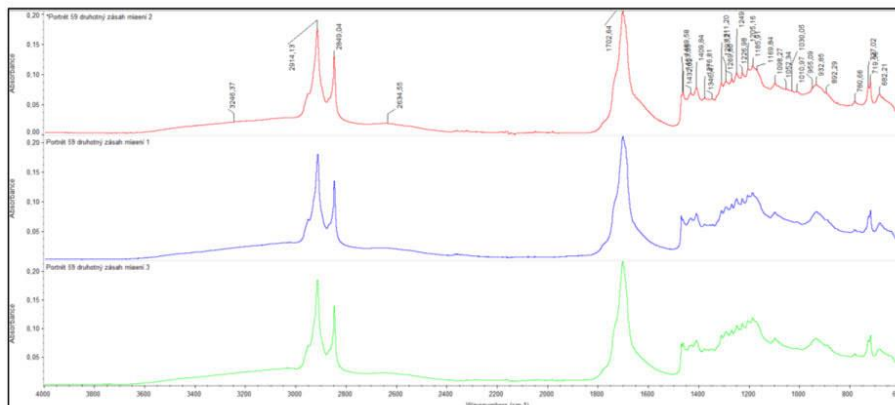
Detailní popisy jsou uvedeny u jednotlivých spekter.

V Praze, 6. 5. 2019

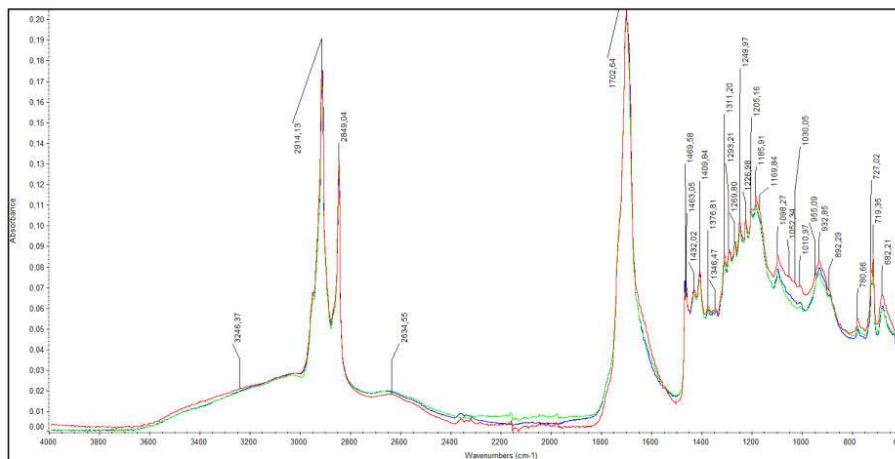

RNDr. Eva Svobodová, Ph.D.

Ing. Ivana Kopecká
oddělení preventivní konzervace NTM

PŘÍLOHA III – SPEKTRA Z MĚŘENÍ INFRAČERVENOU SPEKTROSKOPIÍ

Obr. 66 FTIR spektra tří úlomků vzorku 9605-59/V7 s označenými pásy, spektra jsou obdobná.

Obr. 67 Překrývající se FTIR spektra tří úlomků vzorku 9605-59/V7 s označenými pásy, spektra jsou obdobná.

2.2 Restaurátorská dokumentace: Jan Adam z Questenberku

RESTAURÁTORSKÁ DOKUMENTACE

barokního portrétu Jana Adama z Questenberku
ze sbírky zámku Jaroměřice nad Rokytnou

Litomyšl

2019

Vedoucí práce: Mgr. art. Luboš Macháčko, ARUDP FR UPa

Restaurovala: BcA. Monika Peňázová, studující FR UPa

Počet vyhotovení restaurátorské dokumentace: 3

Místo uložení dokumentace:

- NPÚ územní památková správa České Budějovice
- Fakulta restaurování Univerzity Pardubice v Litomyšli
- Soukromý archiv BcA. Moniky Peňázové

© Dokumentace jako dílo vědecké a literární je chráněna ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb. o Právu autorském v úplném znění pozdějších dodatků (Autorský zákon podle č. 398/2006 Sb.) s tím, že právo k užití má příslušný orgán státní památkové péče a majitel památky.

Dokumentaci vypracovala: BcA. Monika Peňázová, studující FR UPa

Prohlašujeme, že jsme použili při restaurování pouze materiálů a postupů uvedených v této restaurátorské dokumentaci. Nejsme si vědomi nových zjištění a skutečností na restaurovaném díle, které by nebyly uvedeny v této dokumentaci.

Prohlašujeme, že restaurátorský zásah byl proveden v mezích určených zadáním.

V Litomyšli dne

.....
restaurovala:
BcA. Monika Peňázová, studující FR UPa

.....
vedoucí práce:
Mgr. art. Luboš Machačko, ARUDP FR UPa

Obsah

Úvod.....	89
Popis díla	90
Typologický popis	90
Stav díla před restaurováním	91
Nálezová (průzkumová) zpráva.....	92
Metodika průzkumu.....	92
Metody neinvazivního průzkumu.....	92
Metody invazivního průzkumu	93
Vyhodnocení průzkumů.....	94
Restaurátorský záměr.....	95
Postup restaurátorských prací	97
Prekonsolidace	97
Demontování díla z napínacího rámu.....	97
Lokální konsolidace.....	97
Čištění rubu díla	98
Čištění líce díla.....	98
Rovnění	99
Strip-lining +doplňky + záplaty	99
Tmelení	100
Napnutí na nový vypínací rám	100
Nanesení lakové mezivrstvy	100
Retuše	100
Nanesení závěrečného laku.....	101
Restaurování ozdobného rámu	101
Adjustace díla do ozdobného rámu	101
Seznam použitých materiálů	102

Podmínky a způsob uložení.....	104
Obrazová příloha	105
Fotodokumentace k ozdobnému rámu	127
Chemickotechnologický průzkum	130

Počet stran textu: 21

Počet stran obrazových příloh: 23

Počet fotografií: 51

Typ fotoaparátu: Digitální zrcadlovka Canon EOS 60D,
objektivy EF-S 17-85 mm a EF-S 60 mm

Autor fotografií: BcA. Monika Peňázová, pokud není uvedeno jinak

Počet stran příloh: 26

Chemicko-technologický průzkum vypracovala: Ing. Petra Lesniaková Ph.D.

Celkový počet stran: 70

Úvod

Dílo: malba na textilní podložce včetně ozdobného rámu

Název díla: „hrabě Jan Adam z Questenberku“

Autor díla: neznámý, nesignováno

Inventární číslo: JR05901a

Inventární číslo rámu: JR05901b

Datace: nedatováno

Technika díla: olejomalba (?) na textilní lněné podložce tkaná z jednoduchých nití plátňovou vazbou a dostavou 15×15 nití na cm^2 , ve spodní části doplněné o lněné plátno s dostavou 14×12 nití na cm^2

Technika ozdobného rámu: zdobně profilované dřevěné lišty s monochromní černou povrchovou úpravou doplněné o vnitřní zlacené lišty

Rozměry: 902×706 mm (v. \times š.) bez ozdobného rámu, samotná malba 885×675 mm (v. \times š.), dílo má pravidelný tvar, šířka lišt napínacího rámu: 4,5 cm, tloušťka 1,5 cm

Rozměry ozdobného rámu: šířka lišt 7 cm, tloušťka 3,5 cm

Umístění: Státní zámek Jaroměřice nad Rokytnou

Zadavatel: NPÚ, státní příspěvková organizace zřízená rozh. MK ČR čj. 11617/2002, IČ 75032033, DIČ CZ75032333, se sídlem Valdštejnské nám. 163/3, 118 01 Praha 1 – Malá Strana, doručovací adresa NPÚ územní památková správa Č. Budějovice, nám. Přemysla Otakara II. 34, 370 21 České Budějovice

Zhotovitel: Univerzita Pardubice, veřejná škola, zal. podle zák. č. 111/1998 Sb., sídlo Studentská 95, 532 10 Pardubice, zastoupená Mgr. et BcA. Radomírem Slovíkem, děkanem Fakulty restaurování, Jiráskova 3, 570 01 Litomyšl

Vedoucí práce: Mgr. art. Luboš Macháčko, ARUDP FR UPa

Restaurovala: BcA. Monika Peňázová, studující FR UPa

Chemicko-technologický průzkum vypracovala: Ing. Petra Lesniaková Ph.D.

Datum započetí a ukončení restaurátorských prací: 24. 1. – 10. 8. 2019

Popis díla

Typologický popis

Předmětem restaurování je malba na červenohnědém podkladě bolusového typu na lněné textilní podložce sešité ze dvou částí. Větší část textilní podložky je tkaná z jednoduchých nití s plátňovou vazbou a dostavou 15×15 na cm^2 , ve spodní části je dílo nastaveno v šíři cca 5,5 cm přišitím pruhu lněného plátna s dostavou 14×12 nití na cm^2 . Dílo je napnuté na nepůvodním pevném dřevěném rámu. Malba není signována ani datována. Obraz pochází z rodové sbírky Questenberků, která se nachází ve státním zámku v Jaroměřicích nad Rokytnou. Na díle je vyobrazen portrét muže s dobovou parukou. Malba je komponována do oválu, který je zasazen do obdélníkového formátu.

Přímo na malbě je uprostřed při horním okraji díla nalepen jeden starší identifikační štítek psaný inkoustem „134.“

Na rubu díla se nachází několik identifikačních štítků. V pravém horním rohu napínacího rámu je novodobý štítek psaný modrým fixem „*JAROMĚŘICE 483/438 JR05901 a, b*“. Na spodní liště se nachází dva štítky. Nejstarší zaznamenává číslo „134.“ a je psán inkoustem. Nejnovější štítek obsahuje čárový kód a další informace „*JR05901a 483 Olejomalba na plátně port poprsí muže v alonžové pa*“. Na spodní liště je dále přípis černým fixem „*JR/JAROMĚŘICE 483/438 JR05901 a, b*“. Přímo na rubu textilní podložky v horní části díla je přípis černou barvou s číslem „344“.

Ozdobný rám je obdélný, pohledové části zdobně profilovaných lišt jsou opatřeny černou povrchovou úpravou. Vnitřní zlacené lišty jsou jednoduše profilované a jsou opatřeny matným nátěrem imitujícím zlato. Na rubové straně se v levém dolním rohu nachází novodobý identifikační štítek s čárovým kódem „*JR05901b 483; Rám obdélný, dřevo, černý; zlacenou vnitřní lištou*“. Vedle tohoto štítku je zde přípis černým fixem „*Jaroměřice 483*“ a další štítek „*Jaroměřice n. R 438 0483*“. Z boku je pak ještě jeden jen částečně dochovaný štítek „*ZÁMEK Jaroměřice n. R 101*“.

Stav díla před restaurováním

Dílo je po celé ploše pokryto vrstvou prachového depozitu a dalších nečistot. Plátno i s malbou je mírně zvlněné, především v prostřední části díla. Téměř na celé ploše díla se nachází síť krakel. Do líce malby jsou prolisovány hrany napínacího rámu, v těchto místech došlo i k protržení díla. Jedna trhlinka se nachází i v místech paruky nad čelem portrétovaného. V místech trhlin se barevná vrstva včetně podkladu dále uvolňuje od textilní podložky, v některých částech došlo i ke ztrátám barevné vrstvy, místy i s podkladem. Při levém okraji uprostřed došlo k odření barvy až na podklad. Lehce odřená malba se nachází i ve vlasech nad čelem portrétovaného. Modrá barevná vrstva se spráskává. Na povrchu díla se vyskytují nepravidelná lesklá místa, především ve spodní části hnědého kabátu. Na některých místech malby se objevuje bílá steklá barva, konkrétně na tváři a v bílém lemu modrého pláště, není vyloučené, že se jedná o autorský zásah.

Na líci díla je v horní části uprostřed nalepen identifikační štítek s číslem „134“.

V dolní části je dílo pravděpodobně autorsky nastaveno pruhem lněného plátna s dostavou 14×12 nití na cm^2 v šíři cca 5,5 cm (samotná malba je zvětšena cca o 5 cm). V místech za zlomovou hranou chybí u doplněného plátna přetahy červenohnědého podkladu, které se objevují u celého díla.

Dílo je druhotně připevněno na pevný dřevěný napínací rám pomocí adheziva naneseného v celé šíři lišty rámu (4,5 cm). Formát malby byl v minulosti pravděpodobně zvětšen, čemuž napovídají stopy v plátně po dřívější adjustaci k rámu. Napínací rám je napaden dřevokazným hmyzem. Dílo je po okrajích v místech nalepení díla na napínací rám poškozeno taktéž po napadení dřevokazným hmyzem, místy došlo i ke ztrátě barevné vrstvy včetně textilní podložky.

Ozdobný rám je v dobrém technickém stavu. Po okrajích, ale i na zlacené liště je však mechanicky poškozen drobnými údery a odřením, v těchto místech došlo i k poškození povrchové úpravy a obnažení dřeva.

Nálezová (průzkumová) zpráva

Metodika průzkumu

Restaurátorský průzkum byl zaměřen na určení výtvarné techniky a použitých materiálů, zhodnocení stupně poškození a posouzení jeho příčin. A bude sloužit jako podklad pro vypracování restaurátorského záměru.

Metody neinvazivního průzkumu

Průzkum v denním rozptýleném světle

Průzkumem v denním rozptýleném světle byly získány základní vizuální informace o podložce, barevné vrstvě a celkovém stavu díla. Jedná se o prachový depozit, krakely a ztráty barevné vrstvy (místy i s podkladem). Podrobněji viz kapitola 2.2 *Stav díla před restaurováním*.

Průzkum v razantním bočním nasvícení

Průzkumem v razantním bočním nasvícení byly zjištěny informace o barevné vrstvě a poškození textilní podložky. Konkrétně: mírné zvlnění díla, krakely, ztráty barevné vrstvy (místy i s podkladem). Viz kapitola 2.2 *Stav díla před restaurováním*.

Průzkum v ultrafialovém záření - UV luminiscenční fotografie

Při fotografování byly použity lampy s UV trubicemi značky Philips TL – D 18 W BLB s rubínovým sklem. Fotografie byly pořízeny bez použití filtru.

Prohlídkou v UV luminiscenci byly zjištěny fragmenty lakové vrstvy, která byla v minulosti zřejmě téměř odstraněna.

Průzkum v infračerveném záření – infračervená reflektografie

Pro průzkum byla použita IR kamera Hamamatsu, záznam proběhl při vlnových délkách 1500–1800 nm.⁷

V infračerveném záření byla lokálně prokázána podkresba autora.

⁷ Průzkum byl proveden Martinem Martanem, akad. mal. a restaurátorem.

Průzkum v RTG

Průzkumem v rentgenovém záření⁸ byly patrné svižné modelační tahy štětce, výrazná byla místa s polopastózními a pastózními nánosy barev obsahujících těžké kovy (olovnatá běloba v inkarnátech a největších světlech). V oblasti šátku na krku portrétovaného byla zjištěna drobná autorská korektura.

Průzkum v průsvitu

Průzkum v průsvitu odhalil rozsáhlá poškození malby, především ztráty barevné vrstvy.

Průzkum pod stereo-lupou a v digitálním USB mikroskopu

Díky průzkumu pod stereo-lupou a pomocí USB mikroskopu bylo lépe zmapované poškození díla. V podkladové vrstvě byly nalezeny drobné úlomky dřevěných pilin.

Metody invazivního průzkumu

Chemicko-technologický průzkum odebraných vzorků

Odběr vzorků byl proveden za účelem zjištění stratigrafie barevné vrstvy, určení pigmentů, pojiv a materiálu podložky. Z díla bylo odebráno celkem 8 vzorků.

Průzkum⁹ je rozepsán v příloze k chemicko-technologickému průzkumu viz kapitola 2.2 *Chemicko-technologický průzkum*.

⁸ Průzkum byl proveden Jánem Saksunem, DiS. na radiologickém oddělení v Nemocnici Pardubického kraje, a.s. v Litomyšlské nemocnici.

⁹ Chemicko-technologický průzkum odebraných vzorků vykonala Ing. Petra Lesniaková Ph.D.

Vyhodnocení průzkumů

Restaurátorský průzkum prokázal rozsáhlá poškození díla, která vznikla zejména kvůli špatné adjustaci díla. Dílo je nevhodně pevně přichyceno pomocí škrobového adheziva přímo k pevnému dřevěnému napínacímu rámu, který je napaden dřevokazným hmyzem. V místech hran napínacího rámu došlo k poškození díla a vzniku trhlin. V místech těchto trhlin dochází k uvolnění barevné vrstvy a jejím ztrátám. Modrá barevná vrstva se spráší. Nosná textilní podložka je mírně zvlňená.

Z chemicko-technologického průzkumu byla zjištěna výstavba obrazu. Textilní podložka je sešitá ze dvou částí. Větší část textilní podložky je tkaná z jednoduchých lněných nití s plátňovou vazbou a dostavou 15×15 na cm^2 , ve spodní části je dílo nastaveno v šíři cca 5,5 cm přišitím pruhu lněného plátna s dostavou 14×12 nití na cm^2 . Plátno bylo před nanesením podkladu pravděpodobně klíženo, čemuž napovídá organická okrová vrstva identifikována na odebraném vzorku. Červenohnědý podklad obsahuje hlinky a příměs uhlikaté černě, použití tohoto tzv. bolusového typu podkladu je typické pro 18. století.

Podkresba byla lokálně prokázána v IR záření. Na RTG snímku je patrná drobná autorská korektura v místech šátku na krku portrétovaného.

V malbě byly identifikovány typické dobové pigmenty, zejména uhličitán vápenatý, okr, kostní čern, organická čern, rumělka, železitá červeň a olovnatá běloba.

Na díle byly nalezeny fragmenty lakové vrstvy. V minulosti pravděpodobně došlo k jejímu neúplnému odstranění.

Ozdobný rám je v dobrém technickém stavu, avšak esteticky je narušen drobným mechanickým poškozením.

Z restaurátorského průzkumu vyplynulo, že pro zachování díla je nutné přistoupit k restaurování.

Restaurátorský záměr

Na základě výsledků restaurátorského průzkumu, s ohledem na stav díla, požadavky investora, v souladu s předběžným návrhem na restaurování a budoucím využitím díla, byl navržen následující postup restaurátorských prací:

1. Fotografická dokumentace před, po a v průběhu restaurování.
2. Lokální konsolidace uvolněné barevné vrstvy od líce (5% roztokem Paraloid B72 v toluenu a ředěného adheziva Beva 375 v toluenu a lakovém benzínu). Po odpaření rozpouštědla fixování tepelnou aktivací – elektrickou tepelně regulovatelnou špachtlí přes silikonový papír.
3. Demontování díla z napínacího rámu.
4. Mechanické suché čištění pomocí muzejního vysavače a vlasových štětců. Čištění rubu díla pryžemi Wishab a Cleanmaster.
5. Čištění barevné vrstvy od povrchových nečistot štětci a vatovými tampóny demineralizovanou vodou + ztenčení případně odstranění pozůstatků laku pomocí rozpouštědel.
6. Vyrovnání textilní podložky.
7. Celoplošná rentoaláž na pomocnou textilní (lněnou) podložku, adhezivum BEVA 375 na nažehlovacím nízkotlakém stole. Nebo lokální zpevnění trhlin v textilní podložce lněným plátnem (pomocné adhezivum Beva 375/Akrykleber 498HV) a strip-lining (lněné plátno, adhezivum Beva 375/Akrykleber 498HV).
8. Vytmelení defektů pružným zatónovaným voskokřídovým tmelem a izolace jejich povrchů běleným šelakem.
9. Napnutí na nový dřevěný vypínací rám s příčkou.
10. Nanesení lakové mezivrstvy (olejpryskyřičný damarový lak).
11. Imitativní retuše (pomocí pryskyřičných barev Maimeri Restauro).
12. Nanesení závěrečného polo-matného ochranného laku (olejpryskyřičný damarový lak s malou příměsí včelího vosku).

Ozdobný rám:

1. Fotografická dokumentace před, po a v průběhu restaurování.
2. Očištění povrchu a rubu lišt rámu na sucho pomocí inertních pryží, očištění destilovanou vodou, sanace rubu lišt fungicidním prostředkem Bochemit QB Profi čirý.
3. Tmelení poškození akrylátovým tmelem.
4. Imitativní retuše zlacení (Goldfinger).
5. Imitativní retuše monochromních nátěrů na pohledových částech lišt rámu pryskyřičnými barvami Maimeri Restauro.
6. Vlepení ochranné netkané textilie do polodrážek rámu, z důvodu ochrany okrajů malby před mechanickým poškozením.

Postup restaurátorských prací

Postup restaurování vycházel z výsledků restaurátorského průzkumu a ze záměru na restaurování, jakož i z nových skutečností zjištěných během restaurátorských prací.

Prekonsolidace

Prekonsolidace uvolněné barevné vrstvy byla provedena lokálně v místech poškození 5% roztokem Paraloid B72 v toluenu a ředěného roztoku Beva 375 v toluenu. Po odtěkání rozpouštědla byla stabilizovaná místa zažehlena tepelně regulovatelnou elektrickou špachtlí přes silikonový papír a následně vyžehlena do studena.

Demontování díla z napínacího rámu

Před demontováním díla z rámu bylo analyzované složení adheziva, kterým bylo dílo po celém obvodu přichyceno k napínacímu rámu. Jednalo se o organické pojivo na bázi polysacharidů (zřejmě škrob), pravděpodobně s příměsí proteinů viz *6 Chemicko-technologický průzkum*.

Dílo bylo uvolněno z napínacího rámu, ke kterému bylo přichyceno pomocí adheziva, mechanicky pomocí kovové špachtle a skalpelu po šetrném navlhčení teplou párou. Poté bylo dílo sejmuto z napínacího rámu.

Lokální konsolidace

Po sejmutí díla z napínacího rámu byla lokálně konsolidována barevná vrstva v místě trhlin po okrajích díla 10% roztokem Paraloidu B72 v toluenu a ředěného roztoku Beva 375 v toluenu. Po odtěkání rozpouštědla byla konsolidovaná místa zažehlena tepelně regulovatelnou elektrickou špachtlí přes silikonový papír a následně vyžehlena do studena.

Rezidua použitých konsolidantů byla z malby očištěna pomocí toluenu a následně zamyta lakovým benzínem.

Sprašující se modrá barevná vrstva byla konsolidována celoplošně 2% roztokem Paraloidu B72 v toluenu. Po odtěkání rozpouštědla byla místa zažehlena tepelně regulovatelnou elektrickou špachtlí přes silikonový papír

a následně vyžehlena do studena. Rezidua konsolidantu byla následně odstraněna tupováním vatovým smotkem navlhčeným v toluenu.

Čištění rubu díla

Dílo bylo čištěno z rubu mechanicky suchou cestou pryžemi CleanMaster, štětci, kovovou špachtlí a muzejním vysavačem.

Čištění líce díla

Malba byla nejprve očištěna vlasovými štětci, poté byly provedeny zkoušky rozpustnosti barevné vrstvy a nečistot. Viz následující tabulka *Tab. 1: Zkoušky rozpustnosti*.

	Barevná vrstva	Nečistoty
Demineralizovaná voda	Negativní	Mírně
Technický benzín	Nepatrně	Pozitivní
Lakový benzín	Nepatrně	Pozitivní
Toluen	Mírně nabourává modrou	Pozitivní
Xylen	Mírně nabourává modrou	Mírně
Terpentýn	Mírně nabourává modrou	Pozitivní
Demineralizovaná voda + jádrové mýdlo	Pozitivní, pro světlé barvy negativní	Pozitivní
Demineralizovaná voda + marseillské mýdlo	Pozitivní, pro světlé barvy negativní	Pozitivní
Demineralizovaná voda + Ethomeen C25	Mírně nabourává modrou	Negativní
Isooktan	Nepatrně	Pozitivní

	Barevná vrstva	Nečistoty
Isopropylalkohol + isooktan 1:1	Pozitivní	Pozitivní
Isopropylalkohol + lakový benzín 1:1	Pozitivní	Pozitivní

Tab. 1: Zkoušky rozpustnosti

Podle výsledků zkoušek rozpustnosti byla pro celoplošné čištění líce díla vybrána demineralizovaná voda. Pro lokální čištění světlých partií bylo vybráno Marseillské mýdlo s demineralizovanou vodou, které bylo následně důkladně vymyté demineralizovanou vodou a čištěné místo bylo vysušené pomocí vatového smotku.

Po celoplošném očištění na díle zůstala drobná rezidua nečistot, která byla čištěna lokálně pomocí rozpouštědel – lakového benzínu, technického benzínu a terpentýnu. Některé nečistoty byly odstraněny mechanicky skalpelem. Drobná rezidua nečistot, která nebylo možné šetrně odstranit, byla na díle ponechána.

Rovnění

Dílo bylo nejprve šetrně zvlhčeno pomocí polopropustné membrány Sympatex a následně dáno do lisu, kde bylo při pravidelném měnění prokladů ponecháno dva dny.

Strip-lining + doplňky + záplaty

Na okraje díla byl z rubové strany nanesen v několika vrstvách roztok Beva 375 v toluenu. Po odtěkání rozpouštědla byly na okraje přilehly stripy lněného plátna (pomocné lněné plátno bylo předem vysrážené, vyžehlené a penetrované styrenakrylátovým kopolymerem od firmy Perdix).

Defekty v originálním plátně byly vyplněny lněným plátnem. Perforace mimo okrajových lemů byla doplněna plátnem obdobné gramáže jako dílo, zatavena byla polyamidovým práškem.

Záplata byla zhotovena z netkané textilie Hollytex 33 g/m² a k dílu byla přilehena pomocí adheziva Beva 375 (které bylo předem nanesené na připravenou záplatu). Tento typ záplaty byl předem testován na zkušební

vzorku. Materiál pro záplatu byl vybrán s ohledem na potřebu viditelnosti nápisu na rubové straně díla. Netkaná textilie byla zvolena z důvodu jejích vlastností, především velká pevnost, její nízká gramáž a možnost částečné průhlednosti po nažehlení.

Tmelení

Tmelena byla místa s chybějící barevnou vrstvou. Tmel byl použit tónovaný klišokřídový (složení: 7% želatinová voda, plniva – plavená křída, stále minerální pigmenty, nepatrné množství polymerovaného lněného oleje).

Izolace povrchu tmelů 10% běleným šelakem v ethanolu.

Napnutí na nový vypínací rám

Dílo bylo napnuté na nový vypínací rám pomocí kovaných hřebíků. Vypínací rám byl předem napuštěn včelím voskem. (Rozměry nového rámu: šířka lišt 4,5 cm, tloušťka 2,2 cm.)

Štítky z původního napínacího rámu byly šetrně sejmuty pomocí teplé páry. Poté byly nalepeny na lepenku s alkalickou rezervou pomocí 3% roztoku Tylose MH 6000. Alkalická lepenka se štítky byla poté vložena do obálky vyrobené z fólie Melinex a přichycena na středovou příčku nového vypínacího rámu.

Nanesení lakové mezivrstvy

Na dílo byla nanесena pomocí štětce lesklá laková mezivrstva. Byl použitý lesklý pryskyřičný – damarový lak s malou příměsí polymerovaného lněného oleje.¹⁰

Retuše

Byla zvolena nápodobivá retuš pryskyřičnými barvy Maimeri Restauro ředěnými terpentýnem s malým podílem pryskyřičného – damarového laku.

¹⁰ Receptura viz SLÁNSKÝ, Bohuslav. *Technika v malířské tvorbě: (malířský a restaurátorský materiál)*. 2., nezměněné vyd. Praha: SNTL, 1976. Polytechnická knižnice. Technický výběr do kapsy. s. 102

Nanesení závěrečného laku

Na dílo byl nanesen pomocí air-brush ochranný polomatný damarový lak s malou příměsí polymerovaného lněného oleje a včelího vosku.

Restaurování ozdobného rámu

Ozdobný rám byl nejprve očištěn suchou cestou od prachových depozitů pomocí vlasových štětců a pryží CleanMaster. Poté byly usazené nečistoty dočištěny vlhčenými vatovými smotky s demineralizovanou vodou. Lokálně byl rám dočištěn marseillským mýdlem, které bylo následně důkladně vymyté demineralizovanou vodou.

Rám byl dále z rubové strany napuštěn fungicidním prostředkem Lignofix Top-Profi.

Rozevřené rohové spáry byly opravené tzv. špánováním z balsy a pilinovým tmelem (smrkové piliny a disperzní lepidlo značky Woodfix D2). Následovalo tmelení drobných poškození klihokřídovým tmelem. Tmel byl izolován 10% běleným šelakem v ethanolu.

Po tmelení následovaly retuše pomocí olejo-pryskyřičných barev Mussini.

Vzhledem k tomu, že rám nebyl původní a svou velikostí neodpovídal dílu, které bylo celkově menší. Bylo z estetického hlediska rozhodnuto pro vytvoření nových ozdobných pozlacených lišt, které byly vlepeny do polodrážek rámu pomocí lepidla na dřevo značky Woodfix D2 (na bázi homopolymerové disperze).

Na závěr byly pozlacené lišty po dohodě s vedoucím práce zatónovány do teplejšího odstínu.

Adjustace díla do ozdobného rámu

Před adjustací díla do rámu byly do polodrážek ozdobného rámu vlepeny ochranné proužky netkané textilie. Dílo bylo poté adjustováno do ozdobného rámu pomocí kovových podložek a nekorodujících vrutů.

Seznam použitých materiálů

V průběhu restaurování byly použity následující materiály:

- Alkalická lepenka Alphacell 2 mm (dodává Ceiba s.r.o., Praha)
- Balsa
- Bělený šelak (dodává Zlatá loď, Praha)
- Beva 375 Lascaux (výrobce Deffner & Johann GmbH, Röttlein, dodává Artprotect spol. s.r.o., Brno)
- CleanMaster pryž – čistící houba, 100% čistá měkká latexová guma (dodává Ceiba s.r.o., Praha)
- Demineralizovaná voda (UPa FR Litomyšl)
- Ethomeen C25
- Filtrační papír 520 g/m² (dodává Ceiba s.r.o., Praha)
- Hollytex – netkaná textilie, 100 % polyester, 33 g/m², 81 g/m² (dodává Ceiba s.r.o., Praha)
- Hostaphan se silikonovou vrstvou RNT 36 51 g/m² (dodává Artprotect spol. s.r.o., Brno)
- Isooktan (dodává Ing. Petr Švec – PENTA s.r.o., Chrudim)
- Isopropanol (dodává Ing. Petr Švec – PENTA s.r.o., Chrudim)
- Jádrové mýdlo
- Klihokřídový tmel (složení: 8% želatinová voda, boloňská křída)
- Klihokřídový tónovaný tmel (složení: 7% želatinová voda, plniva – plavená křída, stálé minerální pigmenty, nepatrné množství polymerovaného lněného oleje)
- Kované hřebíky (UPa FR Litomyšl)
- Lakový benzín (dodává Ing. Petr Švec – PENTA s.r.o., Chrudim)
- Lepenka papírová prokládací (dodává Ceiba s.r.o., Praha)
- Lignofix Top-Profi (Stachema CZ s.r.o., Zibohlavý)
- Lněné plátno (Kremer, dodává Zlatá loď, Praha)
- Marseillské mýdlo (Kreidezeit Naturfarben GmbH, Lamspringe)
- Melinex 401 100 µm, 100% polyesterová fólie (dodává Ceiba s.r.o., Praha)
- Netkaná textilie 1 mm

- Olejo-pryskyřičné barvy Mussini (Schmincke, dodává Zlatá loď, Praha)
- Paraloid B72 – kopolymer methylakrylátu a ethylmetakrylátu /akrylátová pryskyřice/ (dodává Ceiba s.r.o., Praha)
- Pilinový tmel (smrkové piliny a disperzní lepidlo značky Woodfix D2).
- Polyamidový prášek (Lascaux, dodává Artprotect spol. s.r.o., Brno)
- Pryskyřičné barvy Maimeri Restauro (výrobce Industria Maimeri Spa, Mediglia, Itálie)
- Pryskyřičný – damarový lak podle Slánského (UPa FR Litomyšl)
- Silikonový papír (dodává Ceiba s.r.o., Praha)
- Sympatex – semipermeabilní membrána (dodává Ceiba s.r.o., Praha)
- Technický benzín (dodává Ing. Petr Švec – PENTA s.r.o., Chrudim)
- Terpentýn (dodává Ing. Petr Švec – PENTA s.r.o., Chrudim)
- Toluén (dodává Ing. Petr Švec – PENTA s.r.o., Chrudim)
- Tylose MH 6000 (methylhydroxyethylcelulosa), (dodává Ceiba s.r.o., Praha)
- Včelí vosk bělený (dodává Zlatá loď, Praha)
- Vodní disperze styrenakrylátový kopolymer Perdix (Distrimo s.r.o., Popůvky)
- Woodfix D2 (lepidlo na dřevo na bázi homopolymerové disperze PVAC), (dodává Den Braven Czech and Slovak a.s.)
- Xylen (dodává Ing. Petr Švec – PENTA s.r.o., Chrudim)

Podmínky a způsob uložení

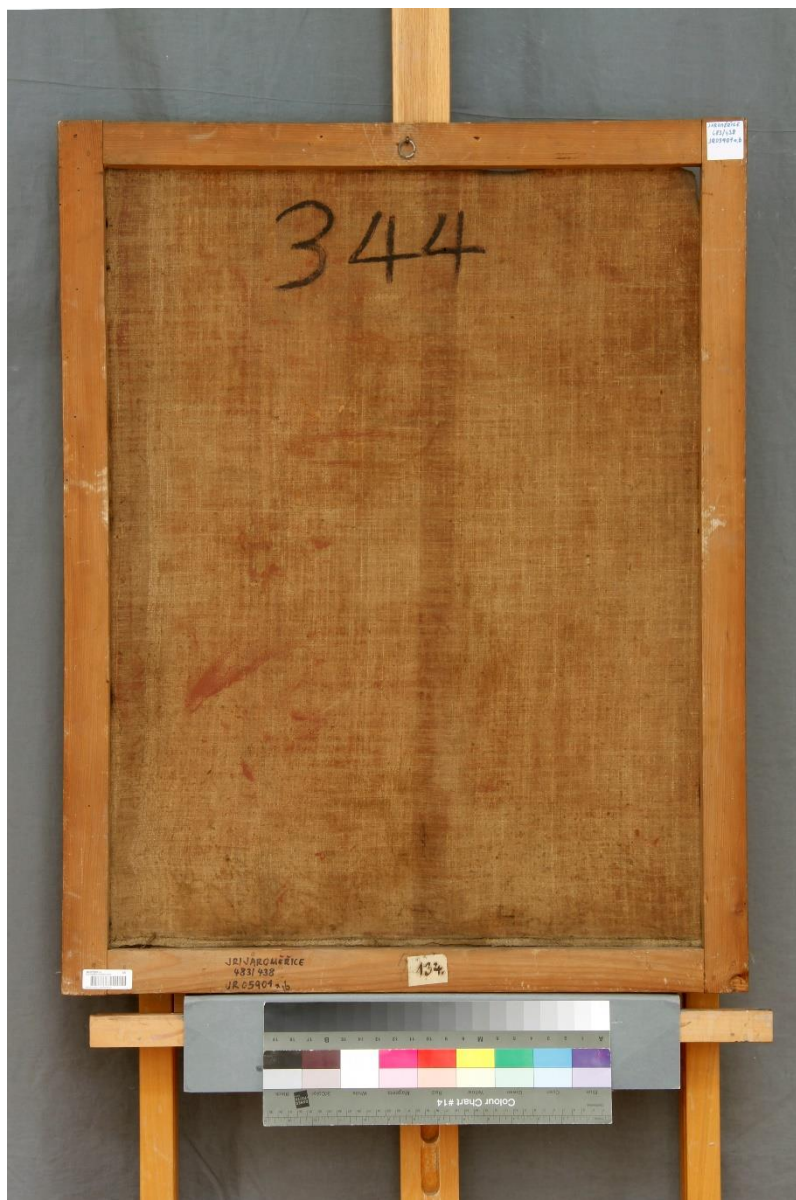
Pro zachování kvality zrestaurovaného díla je nezbytné zajistit odpovídající režim pro uložení díla, který zabrání předčasné degradaci díla.

Doporučuji dílo deponovat při relativní vlhkosti $50 \% \pm 5 \%$ a teplotě $+18 \text{ }^{\circ}\text{C} \pm 2 \text{ }^{\circ}\text{C}$. Průběžně kontrolovat relativní vlhkost a teplotu v místě uložení. Především zabránit náhlému a extrémnímu kolísání relativní vlhkosti a teploty. Umístit mimo zdroje sálavého tepla, nevystavovat přímému slunečnímu záření a eliminovat zdroje UV záření. Stav díla průběžně kontrolovat. V depozitáři umístit ideálně ve tmě nebo omezit umělé osvětlení.

Obrazová příloha

Obr. 1: Stav před restaurováním, celek, líc.

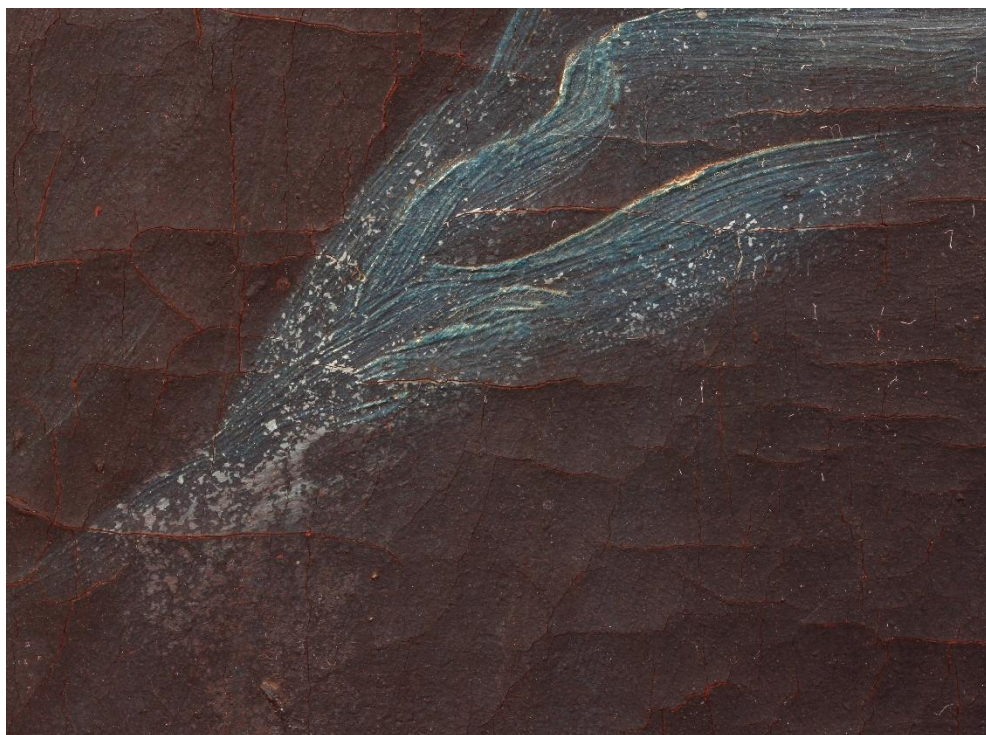
Obr. 2: Stav před restaurováním, celek, rub.

Obr. 3: Stav před restaurováním, detail pravého dolního rohu, prasklina, ztráty barevné vrstvy

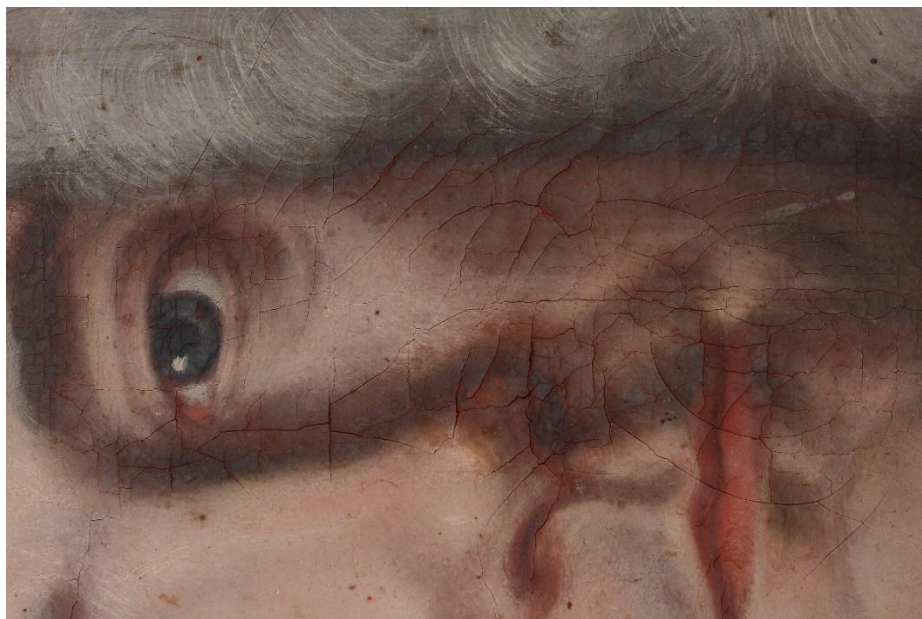
Obr. 4: Stav před restaurováním, detail levého dolního rohu, doplněné plátno, praskliny na malbě ve švu, praskliny, ztráty barevných vrstev

Obr. 5: Stav před restaurováním, detail modré draperie v pravé spodní části, sprášující se svrchní barevná vrstva, krakely

Obr. 6: Stav před restaurováním, detail z levého okraje uprostřed, odřená barevná vrstva

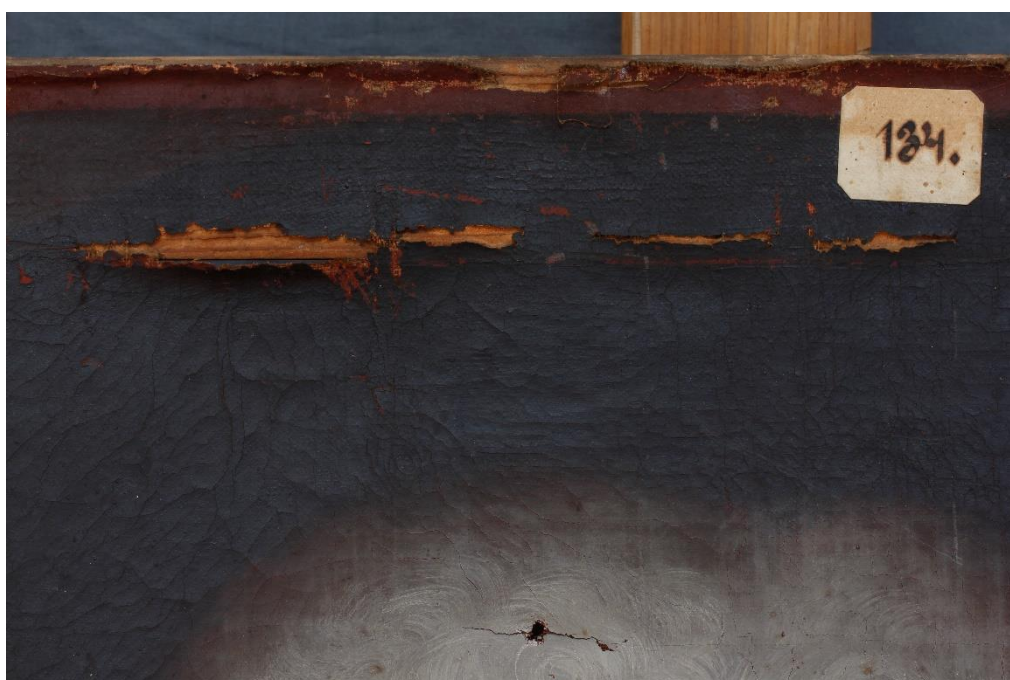
Obr. 7: Stav před restaurováním, detail obličej, krakely, steklá bílá barva

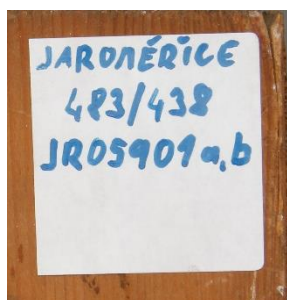
Obr. 8: Stav před restaurováním, detail pravého okraje díla, praskliny, napadení dřevokazným hmyzem

Obr. 9: Stav před restaurováním, detail vlasů nad čelem, prasklina, odřená barevná vrstva, ztráta barevné vrstvy

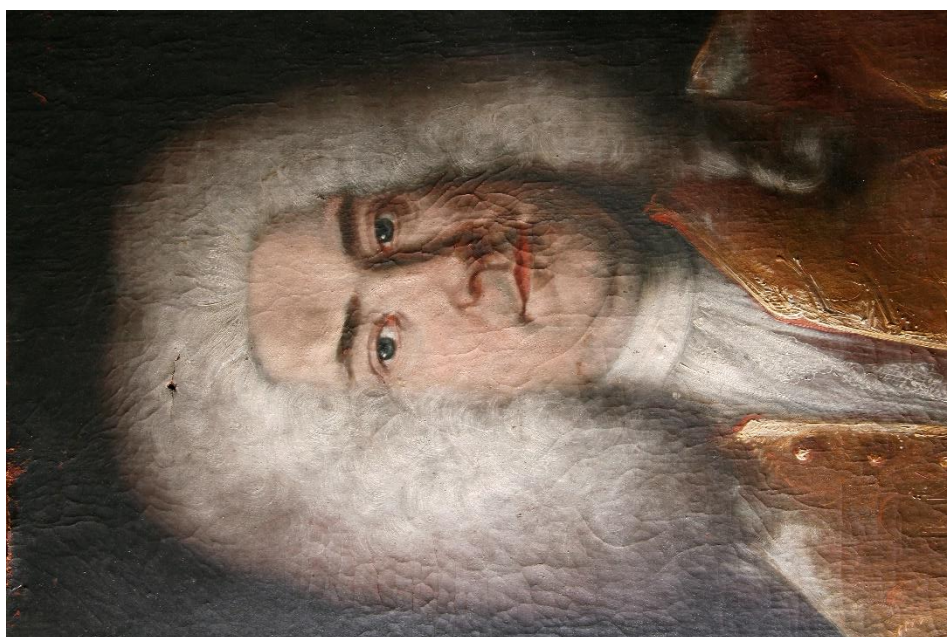
Obr. 10: Stav před restaurováním, detail horního okraje, identifikační štítek, prasklina, uvolňující se barevná vrstva

Obr. 11–15: Stav před restaurováním, identifikační štítky a příписы

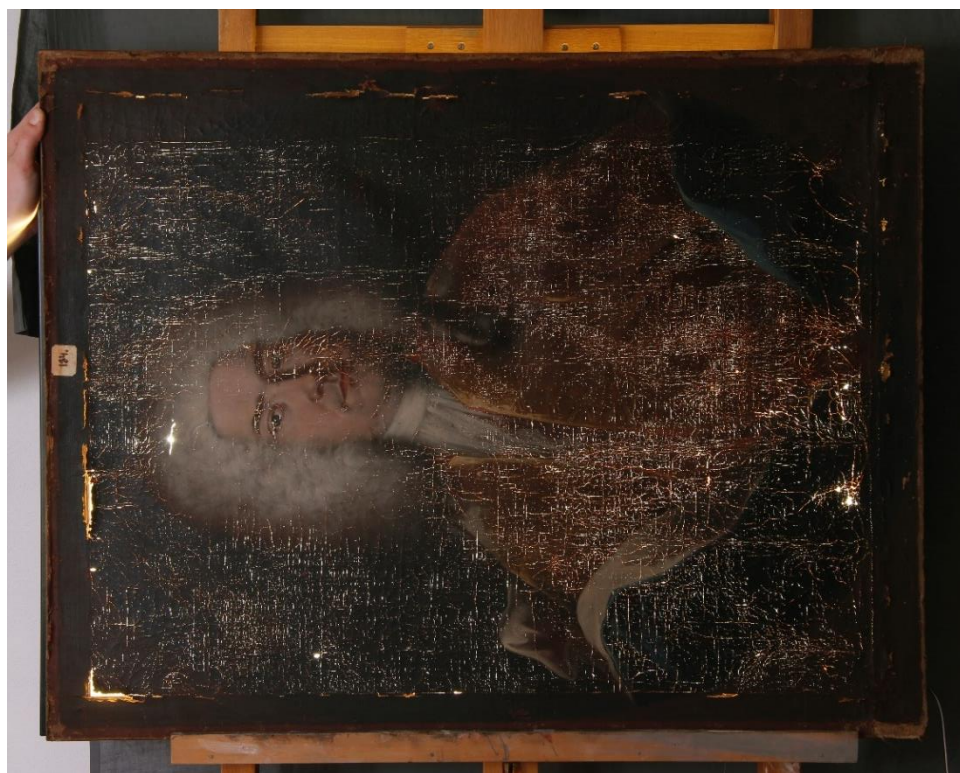
Obr. 16: Stav před restaurováním, celek v razantním bočním nasvícení

Obr. 17: Stav před restaurováním, detail obličje v razantním bočním nasvícení

Obr. 18: Stav před restaurováním, celek v UV luminiscenci

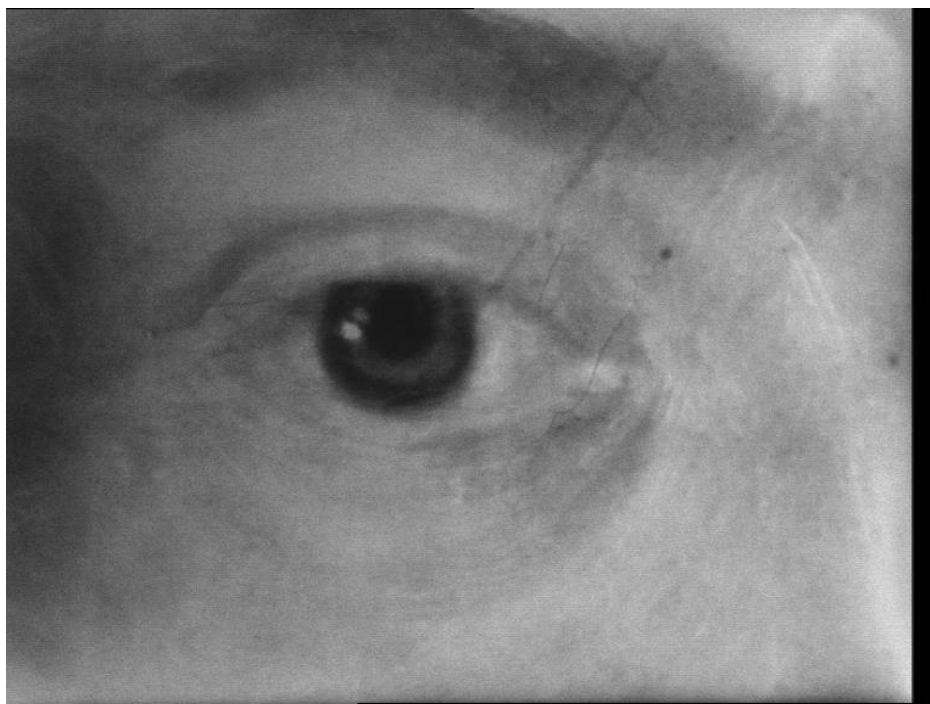
Obr. 19: Stav před restaurováním, celek v průsvitu

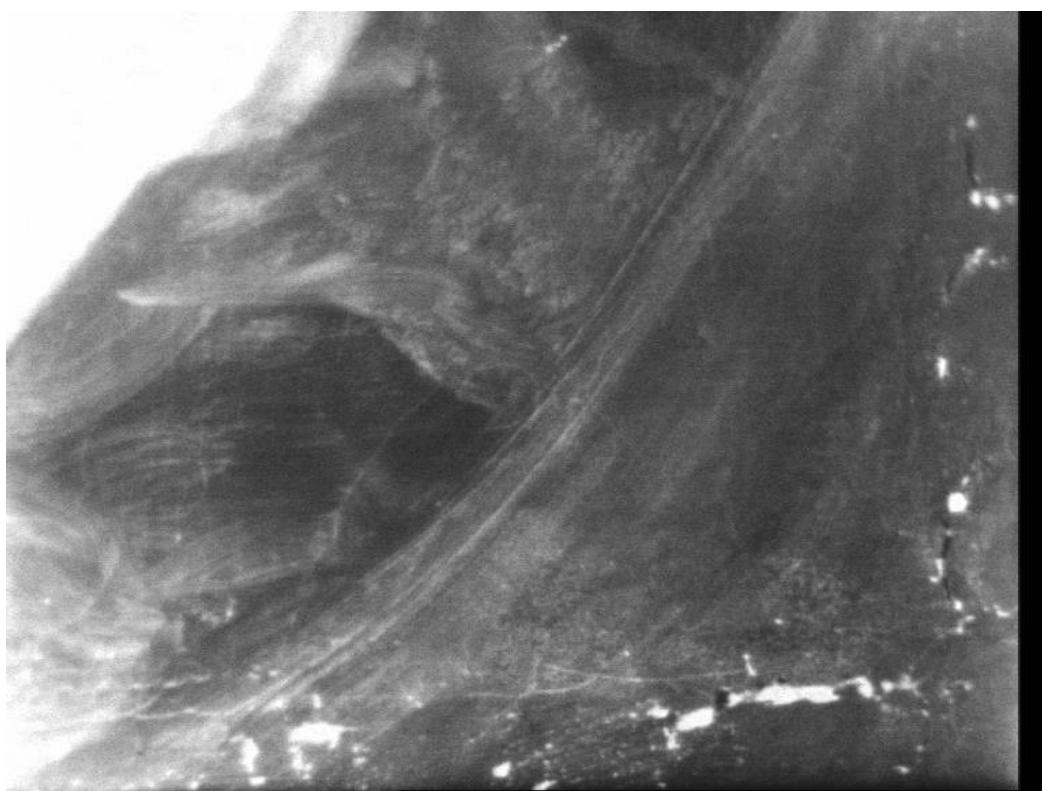
Obr. 20: Stav před restaurováním, detail v RTG
(Autorem snímku je Ján Saksun DiS.)

Obr. 21: Stav před restaurováním, detail v IR záření
(Autorem fotografie je Martin Martan, akad. mal. a rest.)

Obr. 22: Stav před restaurováním, detail v IR záření¹¹

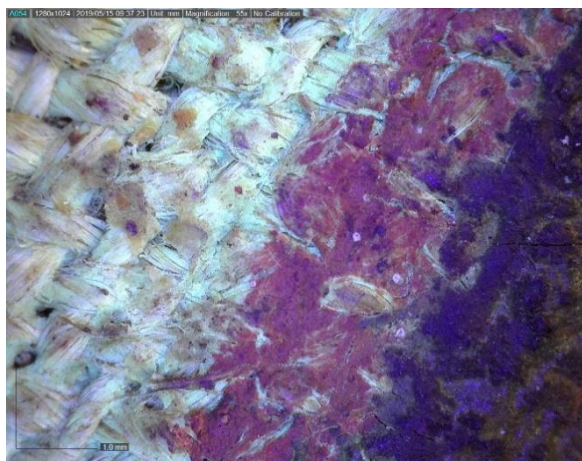
Obr. 23: Stav před restaurováním, detail v IR záření¹²

¹¹ Autorem fotografie je Martin Martan, akad. mal. a rest.

¹² Autorem fotografie je Martin Martan, akad. mal. a rest.

Obr. 24: Stav před restaurováním, úlomek dřevěné piliny v podkladové vrstvě (průzkum pod stereo-lupou).

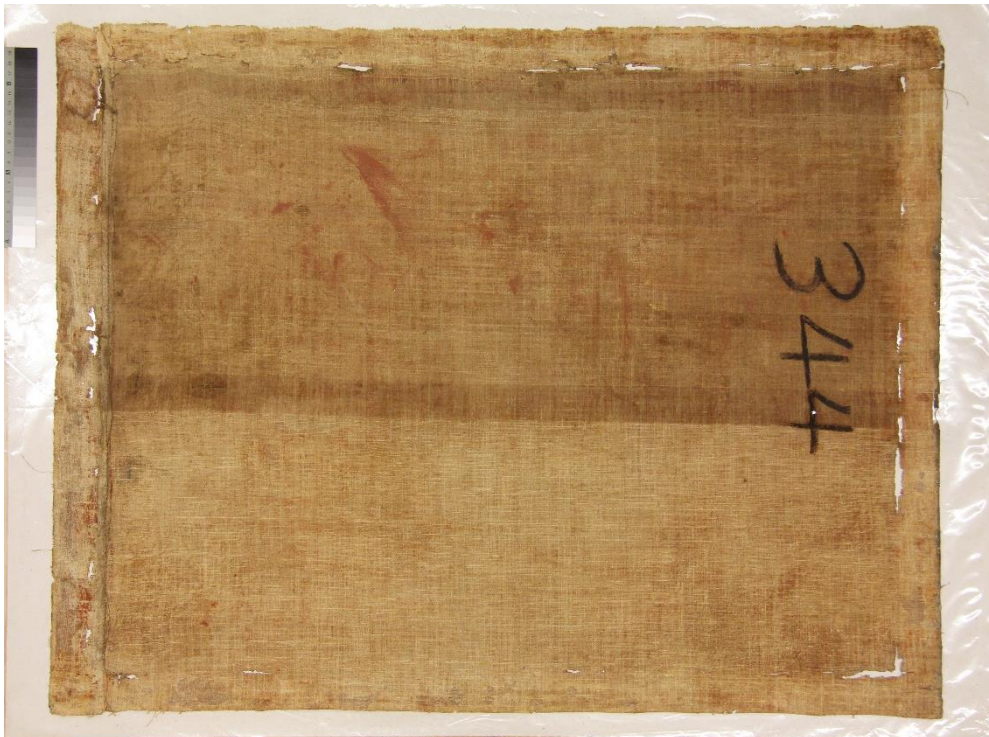

Obr. 25–26: Stav před restaurováním, detail výstavby malby – lněné plátno s izolací, podklad bolusového typu, malba (průzkum v digitálním USB mikroskopu¹³), ve VIS (nahore) a v UV záření (dole)

¹³ Autorem fotografií je Mgr. art. Luboš Machačko.

Obr. 27: Stav během restaurování, detail pravého dolního rohu, rub, po sejmutí z napínacího rámu

Obr. 28: Stav během restaurování, v průběhu čištění rubové strany díla (levá polovina díla neочиštěna, pravá polovina po očištění)

Obr. 29: Stav během restaurování, detail z průběhu čištění díla z líce (pravá polovina nečištěna)

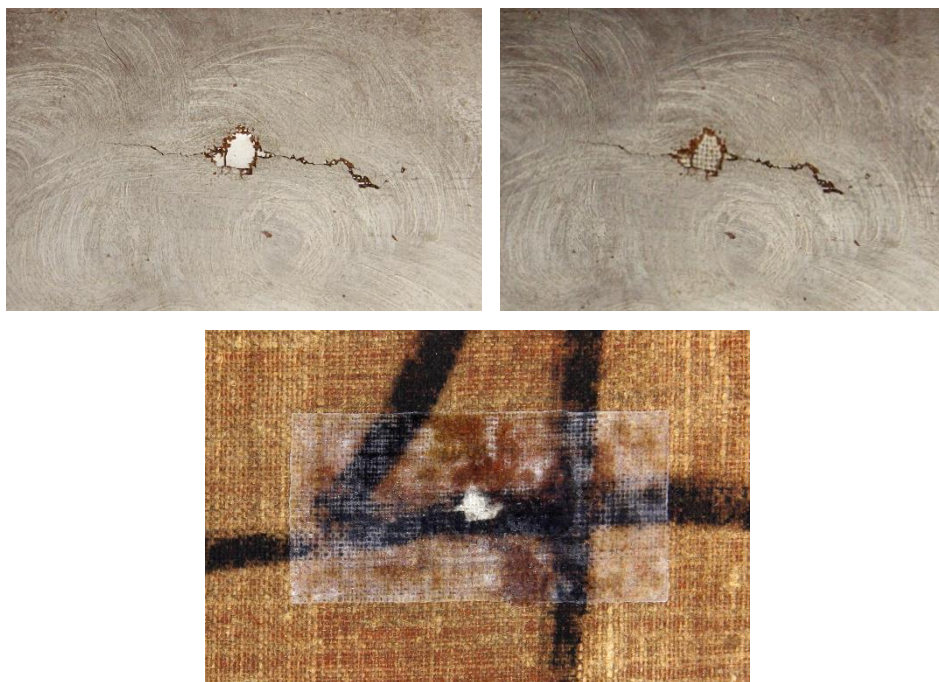
Obr. 30: Stav během restaurování, celek po očištění díla

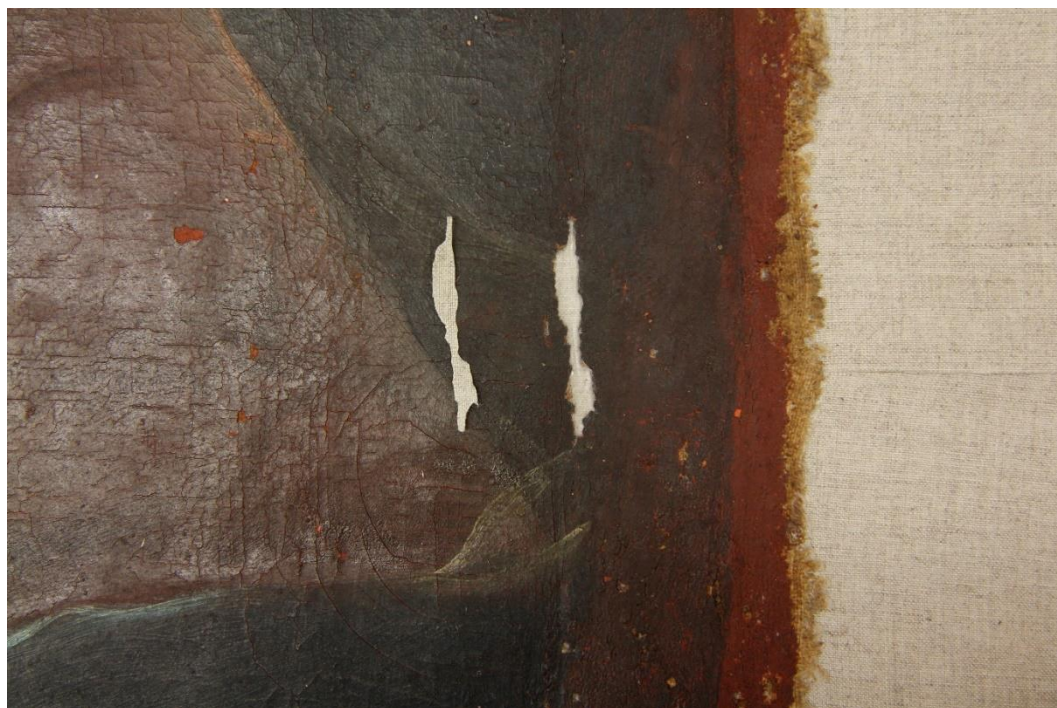
Obr. 31: Stav během restaurování, strip-lining

Obr. 32: Stav během restaurování, celek, rub, strip-lining a záplata

Obr. 33–35: Stav během restaurování, postup opravy perforace

Obr. 36: Stav během restaurování, doplnění nového plátna do defektů při okrajích díla

Obr. 37: Stav během restaurování, celek, líc, strip-lining, doplňky z lněného plátna v defektech při okraji díla

Obr. 38: Stav během restaurování, po napnutí na nový vypínací rám, po tmelení a nanesení vrstvy mezilaku

Obr. 39: Stav během restaurování, detail před retušemi

Obr. 40: Stav po restaurování, celek

Obr. 41: Stav po restaurování, detail po retuši

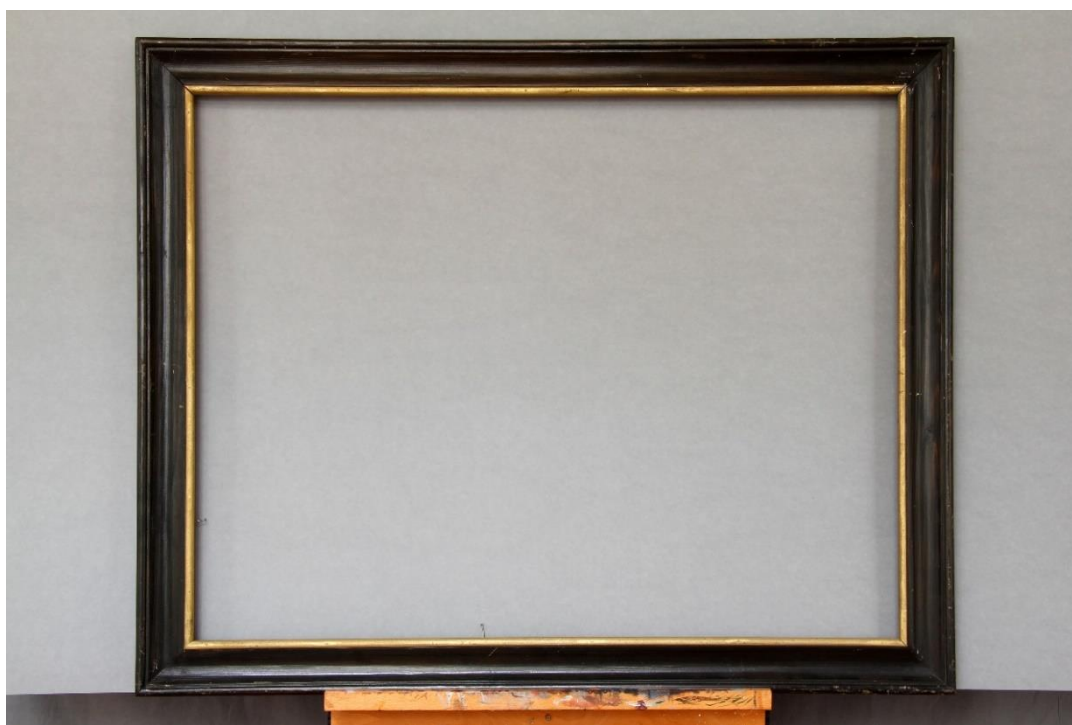

Obr. 42: Stav po restaurování, celek, adjustace v ozdobném rámu

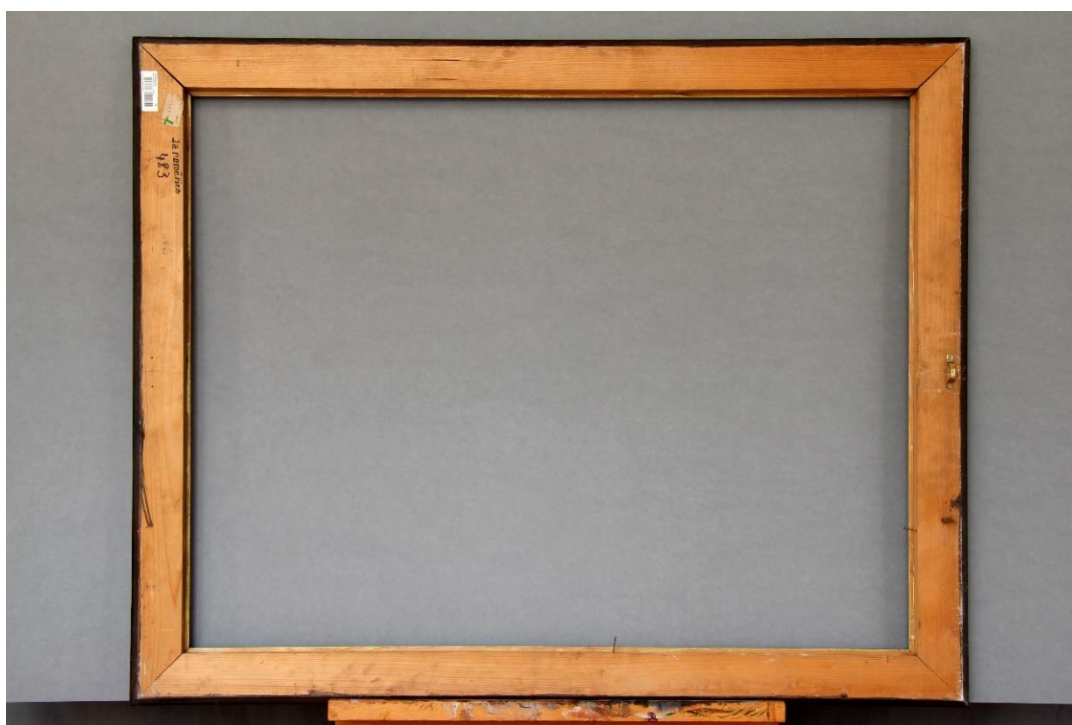

Obr. 43: Stav po restaurování, celek, rub, adjustace v ozdobném rámu

Fotodokumentace k ozdobnému rámu

Obr. 44: Stav před restaurováním, celek

Obr. 45: Stav před restaurováním, celek, rub

Obr. 46: Stav před restaurováním, detail pravého horního rohu, uvolněná zlacená lišta, odřená povrchová úprava rámu

Obr. 47–49: Stav během restaurování, detail pravého horního rohu

Obr. 50: Stav po restaurování, detail pravého dolního rohu

Obr. 51: Stav po restaurování, rub, detail pravého dolního rohu, vlepené proužky netkané textilie

Chemicko-technologický průzkum

MATERIÁLOVÝ PRŮZKUM VZORKŮ MALBY NA TEXTILNÍ PODLOŽCE PORTRÉT PŘÍSLUŠNÍKA RODU QUESTENBERKŮ

ZADAVATEL PRŮZKUMU

Ateliér restaurování uměleckých děl na papíru a souvisejících materiálech
Fakulta restaurování, Univerzita Pardubice, Jiráskova 3, Litomyšl

PEDAGOGICKÝ DOZOR / STUDENTI

Mgr. art. L. Macháčko / M. Peňázová, 6. ročník

SPECIFIKACE OBJEKTU

malba na textilní podložce včetně ozdobného rámu, portrét příslušníka rodu Questenberků
autor díla neznámý, dílo není signováno, nedatováno, inventární číslo: JR05901a
předpokládána olejomalba, rozměry: 902 × 706 mm (v. × š.) bez ozdobného rámu, dílo má
pravidelný tvar
umístění: státní zámek Jaroměřice nad Rokytnou

ZADÁNÍ PRŮZKUMU, ODBĚR VZORKŮ

Počet a typ dodaných vzorků: 3 vzorky souvrství malby (9592-134/V2, 9593-134/V3), 1 vzorek
adheziva (9594-134/V4), 4 vzorky nití z textilních podložek (9595-134/V5 až 9598-134/V8)
Zadání: stratigrafie vrstev malby a složení vybraných vrstev (9592-134/V2, 9593-134/V3), složení
adheziva (9594-134/V4), vláknové složení textilních podložek (9595-134/V5 až 9598-134/V8)
Odběr vzorků: lokalizace a detailní snímky míst odběrů vzorků jsou uvedeny v Příloze I

Tab. 1: Přehled vzorků, lokalizace, popis.

Evidenční číslo	Označení	Lokalizace, popis
9591	134/V1	vrstevnatý vzorek světle modré malby, draperie, pravá dolní část díla
9592	134/V2	vrstevnatý vzorek hnědé malby, levé rameno portrétovaného
9593	134/V3	vrstevnatý vzorek tmavé malby, pozadí nad hlavou
9594	134/V4	adhezivum, levý dolní rohu, kompaktní vzorek materiálu
9595	134/V5	nit horizontální hlavní plátno - odebráno z pravého horního rohu
9596	134/V6	nit vertikální hlavní plátno - odebráno z levého dolního rohu
9597	134/V7	nit horizontální doplněné plátno - odebráno z pravého dolního rohu
9598	134/V8	nit vertikální doplněné plátno - odebráno z pravého dolního rohu

ZPRÁVA Z MATERIÁLOVÉHO PRŮZKUMU

Počet stran:	26 s přílohami	Datum:	28. 5. 2019
Autor:	P. Lesniaková		
Místo:	Katedra chemické technologie, Fakulta restaurování, Univerzita Pardubice Jiráskova 3, Litomyšl		
Externí analýzy:	RNDr. E. Svobodová Ph.D., Ing. I. Kopecká, protokol z analýz je uveden v Příloze II Národní technické muzeum v Praze, oddělení preventivní konzervace měření metodou infračervené mikrospektroskopie vzorku 9591-134/V1		

METODIKA PRŮZKUMU

STRATIGRAFIE A OPTICKÉ VLASTNOSTI VRSTEV / OPTICKÁ A SKENOVACÍ ELEKTRONOVÁ MIKROSKOPIE (SEM)

Studium stratigrafie a optických vlastností vrstev bylo provedeno s využitím mikroskopických technik optické a skenovací elektronové mikroskopie (SEM). Vybrané úlomky vzorků nebo části malby byly nejprve zkoumány a zdokumentovány optickým mikroskopem Eclipse LV100D-U (Nikon) s digitálním fotoaparátem EOS 1100D (Canon) v dopadajícím bílém světle, ve viditelné fluorescenci generované modrým světlem a UV fluorescenci. Stejná technika byla použita k mikroskopickému průzkumu nábrusů (příčných řezů) připravených z vybraných úlomků vzorků. Nábrusy byly připraveny zalitím úlomků vzorků do polyesterové pryskyřice GPE100S a jejich následným sbroušením po vytvrnutí hmoty. Jako imerzní kapalina byla při mikroskopickém studiu použita demineralizovaná voda. Pouhličené nábrusy vybraných vzorků byly dále studovány elektronovým mikroskopem Mira 3 LMU (Tescan) v režimu zpětně odražených elektronů (BSE).

MATERIÁLOVÝ PRŮZKUM VRSTEV / SKENOVACÍ ELEKTRONOVÁ MIKROSKOPIE S PRVKOVOU MIKROANALÝZOU (SEM/EDX)

Materiálový průzkum byl proveden na základě určení prvkového složení částí vzorků vybraných pomocí optické mikroskopie skenovací elektronovou mikroskopií s energiově-disperzní analýzou (SEM/EDX). K tomuto účelu byly využity světelný mikroskop Eclipse LV100D-U (Nikon) a elektronový mikroskop Mira 3 LMU (Tescan) s analytickým systémem Bruker Quantax 2000 (Bruker, XFlash 5010 detektor). Měření bylo provedeno na pouhličených nábrusech ve vysokém vakuu v režimu zpětně odražených elektronů (BSE). Výsledky prvkového složení analyzovaných míst jsou uvedeny na základě atomových procent tak, že prvky s dominantním zastoupením jsou potvrzeny, následují prvky s menším zastoupením a v závorkách jsou uvedeny prvky s minoritním zastoupením. Prvky kyslík a uhlík nejsou, pokud to není účelné, ve výsledcích uvedeny.

MATERIÁLOVÝ PRŮZKUM ADHEZIVA / INFRAČERVENÁ SPEKTROSKOPIE A MIKROSPEKTROSKOPIE S FOURIEROVOU TRANSFORMACÍ (FTIR)

Materiálový průzkum vzorku 9591-134/V1 byl proveden pomocí metody infračervené mikrospektroskopie s Fourierovou transformací (μ -FTIR). K tomuto účelu byl použit spektrometr Nicolet iN10 MX, měření bylo provedeno technikou ATR (germanium). Vybrané úlomky vzorků byly měřeny v tabletě bromidu draselného. Vzorek byl studován a fotograficky dokumentován pomocí stereoskopického mikroskopu Leica M165FC ve viditelném světle a v UV fluorescenci. Analýzu provedly RNDr. E. Svobodová Ph.D. a Ing. I. Kopecká z Národního technického muzea v Praze, oddělení preventivní konzervace. Protokol z analýz je uveden v Příloze II. Analýza adheziva vzorku 9594/V4 byla provedena metodou infračervené spektrometrie s Fourierovou transformací (FTIR). K analýze byl použit spektrofotometr Nicolet 380, měření bylo provedeno technikou ATR (diamantový krystal) na vybraných kompaktních částech vzorku ze dvou stran. Naměřená spektra jsou uvedena v Příloze III. K interpretaci spekter byla použita databáze Katedry chemické technologie Fakulty restaurování (KCHTFR).

VLÁKNOVÉ SLOŽENÍ TEXTILNÍ PODLOŽKY / OPTICKÁ MIKROSKOPIE, SMĚR KROUČENÍ VLÁKEN PŘI VYSYCHÁNÍ^{1,2}, VYBARVOVACÍ TESTY

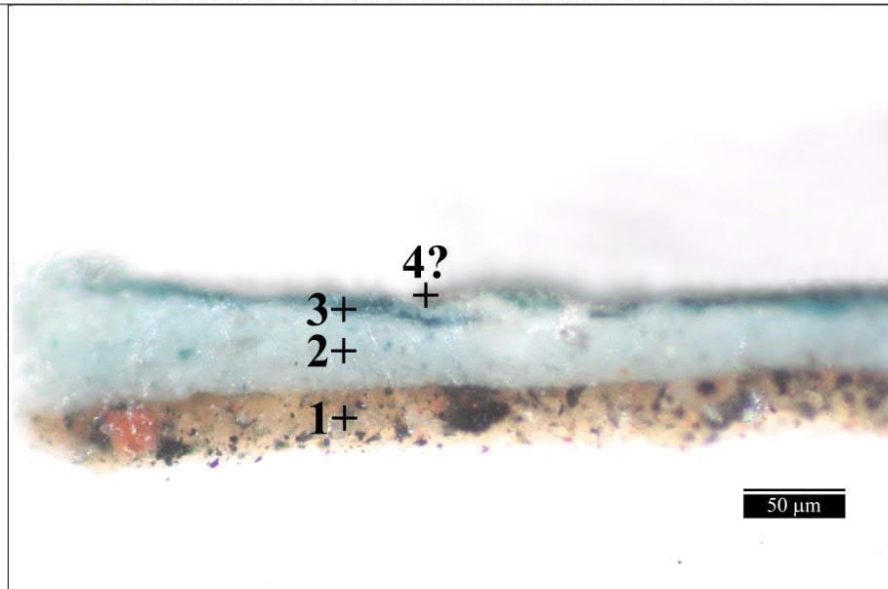
Identifikace vláken byla provedena na základě vybarvovacích zkoušek s floroglucinem (floroglucinol) a charakteristických mikroskopických znaků vláken. Identifikace a dokumentace vláken byla provedena optickým/polarizačním mikroskopem Eclipse LV100D-U (Nikon) s digitálním fotoaparátem EOS 1100D (Canon) v procházejícím a v polarizovaném světle ve zkřížených nikolech (\times) při zvětšení $50 \times$ až $500 \times$. Dále bylo určeno, zda se jedná o vlákna typu S (len, ramie, kopřiva) nebo Z (konopí, juta) zkouškou směru otáčení vláken při vysychání.

¹ Wiener J. a kol. Differences between flax and hemp. Autex Research Journal, Vol. 3, No. 2, June 2003.

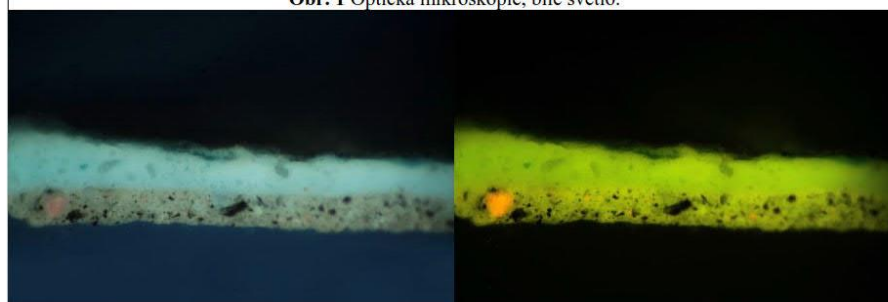
² Schaffer E. Fiber identification in ethnological textile artifacts. Studies in Conservation 26, 1981, s. 119–129.

VÝSLEDKY PRŮZKUMU STRATIGRAFIE A SLOŽENÍ VRSTEV

VZOREK 9591-134/V1 SVĚTLE MODRÁ, MODRÁ DRAPERIE V PRAVÉ DOLNÍ ČÁSTI DÍLA

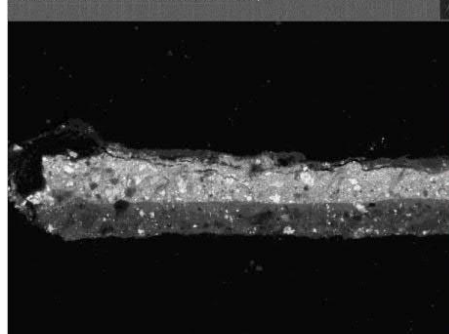
Obr. 1 Optická mikroskopie, bílé světlo.

Obr. 2 Fluorescenční mikroskopie, UV fluorescence.

Obr. 3 Fluorescenční mikroskopie, modré světlo.

SEM HV: 25.0 kV Dat: BSE MIRA3 TESCA
 SEM MAG: 2.24 kx WD: 18.75 mm 100 µm

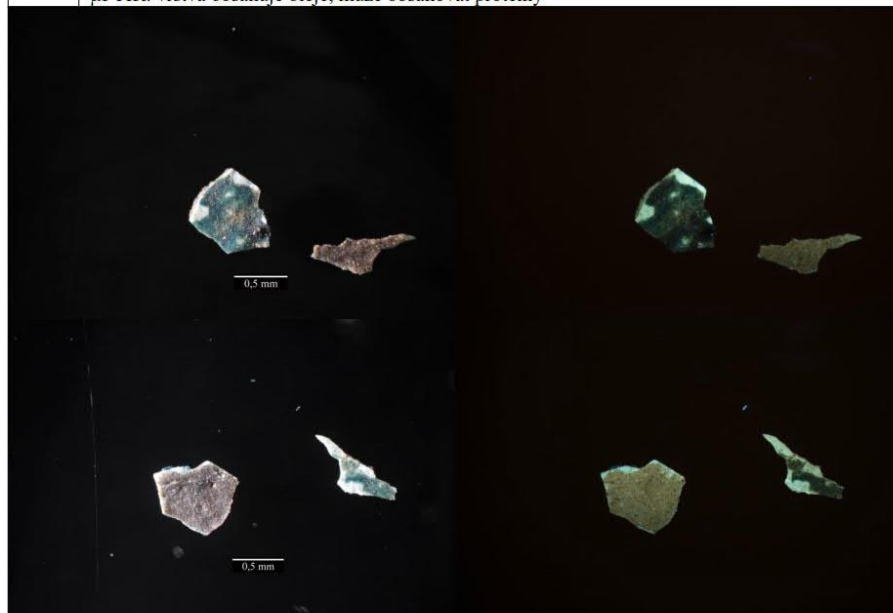
Obr. 4 Elektronová mikroskopie BSE.

Obr. 5 Místo odběru vzorku, detail.

Tab. 2: Výsledky průřezu optickou a elektronovou mikroskopií s prvkovou mikroanalýzou.

Číslo vrstvy	Popis a složení vrstvy / optická a skenovací elektronová mikroskopie s prvkovou mikroanalýzou (SEM/EDX)
4	Fragmenty vrstvy nebo nečistoty? zřejmě uhličitán vápenatý a hlinitokřemičitany, blíže nespecifikováno SEM/EDX: <u>Ca</u> , <u>Al</u> , <u>Si</u> , <u>Pb</u> (Mg, Na, Fe, K, P) – plošná analýza μFTIR povrchu: obsahuje oleje a přírodní pryskyřice
3	Tenká modrá vrstva pruská modř vysrážená na oxidu/hydroxidu hlinitém, zřejmě olovnatá běloba, zrno železité červeně, blíže nespecifikováno SEM/EDX: <u>Al</u> , <u>Pb</u> , Fe, Si (Na, Mg, Ca, K, P) – plošná analýza μFTIR: vrstva obsahuje oleje, může být proscycena přírodní pryskyřicí
2	Bílá vrstva olovnatá běloba, v malém množství pruská modř na nosiči oxidu/hydroxidu hlinitém SEM/EDX: <u>Pb</u> , Al, Ca (Na, Mg, K, Fe) – plošná analýza μFTIR: vrstva obsahuje oleje, může obsahovat také proteiny
1	Hnědo-okrová vrstva s intenzivní nažloutlou UV fluorescencí uhličitán vápenatý, olovnatá běloba, uhlikatá černí, může obsahovat kostní černí, zřejmě okr, červený lakový pigment s charakteristickou růžovou až oranžovou UV fluorescencí na nosiči oxidu/hydroxidu hlinitém, rumělka, nelze vyloučit příměs suříku SEM/EDX: <u>Ca</u> , <u>Pb</u> , Si, Al (Mg, Na, P, Fe, K, Ti) – plošná analýza μFTIR: vrstva obsahuje oleje, může obsahovat proteiny

Obr. 6, 7, 8, 9 Optická mikroskopie, dokumentace vzorku z obou stran, bílé světlo, UV fluorescence.

Shrnutí: Na nábrusu vzorku byla nejprve zaznamenána hnědo-okrová zřejmě olejová vrstva 1 s olovnatou bělobou, uhličitánem vápenatým, uhlikatou černí, okrem, malou příměsí rumělky a zřejmě organickým červeným barvivem/pigmentem vysráženém na nosiči oxidu/hydroxidu hlinitém. Následuje bílá patrně olejová vrstva 2 s olovnatou bělobou a malým množstvím pruské modři na nosiči oxidu/hydroxidu hlinitém. Na bílé vrstvě se nachází tenká modrá olejomalba (vrstva 3) s pruskou modří srážené na oxidu/hydroxidu hlinitém. Nelze zcela vyloučit malou příměs některých dalších modrých pigmentů v modré olejomalbě (zejména ultramarín, indigo). Není zcela jednoznačné, zda následují nečistoty nebo fragmenty blíže nespecifikované světlé vrstvy 4.

VÝSLEDKY PRŮZKUMU STRATIGRAFIE A SLOŽENÍ VRSTEV

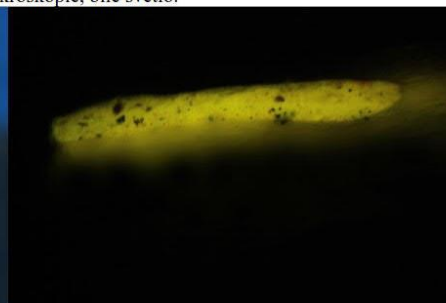
VZOREK 9592-134/V2A HNĚDÁ, LEVÉ RAMENO

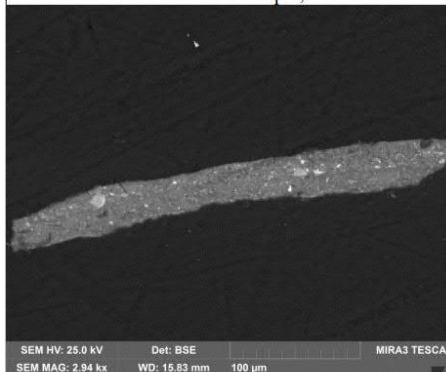
Obr. 10 Optická mikroskopie, bílé světlo.

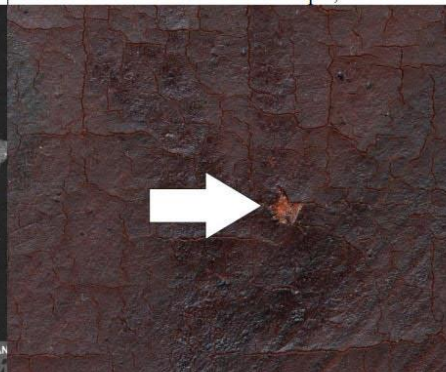
Obr. 11 Fluorescenční mikroskopie, UV fluoresce.

Obr. 12 Fluorescenční mikroskopie, modré světlo.

Obr. 13 Elektronová mikroskopie BSE.

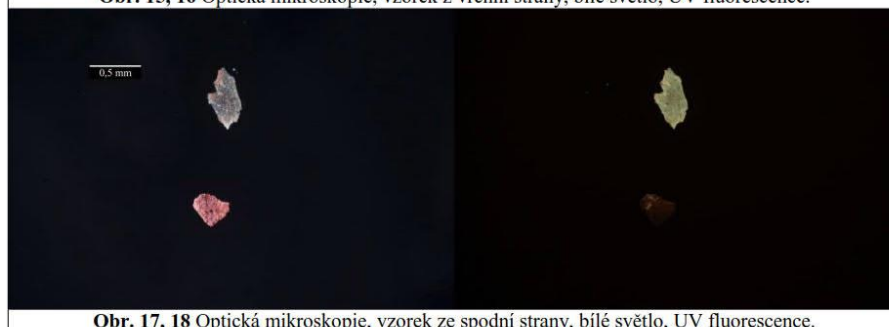
Obr. 14 Místo odběru vzorku, detail.

Tab. 3: Výsledky průzkumu optickou a elektronovou mikroskopií s prvkovou mikroanalýzou.

Číslo vrstvy	Popis a složení vrstvy / optická a skenovací elektronová mikroskopie s prvkovou mikroanalýzou (SEM/EDX)
	Tmavší částí povrchu, zřejmě nečistoty
2	Okrová vrstva s intenzivní nažloutlou UV fluorescencí, tvoří souvrství s vrstvou 1 uhličitán vápenatý, kostní čern, železitá červeň, příměs rumělky, částice Ti, Ca – blíže nespecifikované – nelze vyloučit titanovou bělobu SEM/EDX: C, Ca (Si, Al, P, Pb, Na, Mg, K, Fe, Cl, Mn, Ti) – plošná analýza
1	Okrová vrstva s intenzivní nažloutlou UV fluorescencí uhličitán vápenatý, zřejmě organická hněd' a kostní čern, rumělka, zřejmě okr SEM/EDX: C, Ca (Pb, Al, Si, Na, Mg, P, K, Fe) – plošná analýza

Obr. 15, 16 Optická mikroskopie, vzorek z vrchní strany, bílé světlo, UV fluorescence.

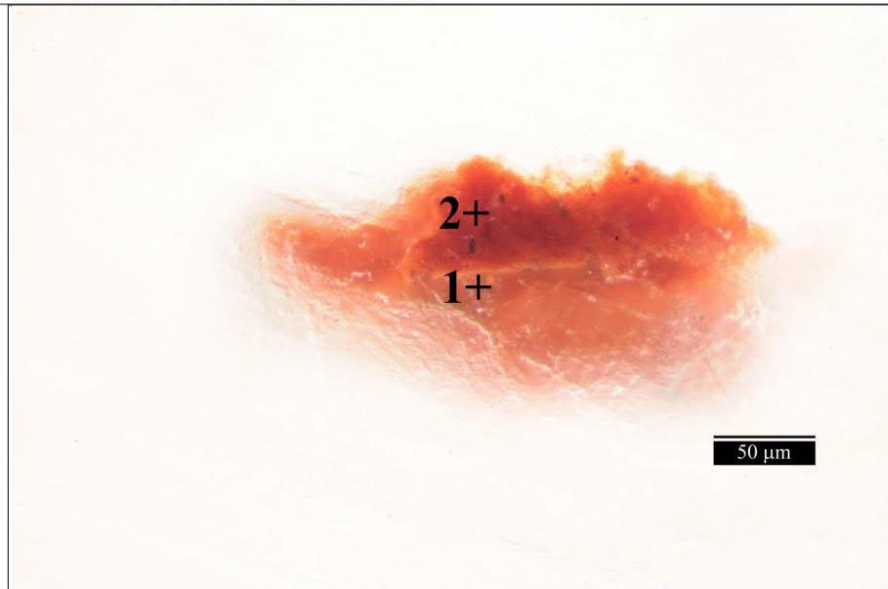

Obr. 17, 18 Optická mikroskopie, vzorek ze spodní strany, bílé světlo, UV fluorescence.

Shrnutí: Úlomek vzorku je složen ze souvrství dvou okrových vrstev. Vrstvy obsahují zejména uhličitán vápenatý, malou příměs okru a rumělky. Ve vrstvě 2 byla dále identifikována železitá červeň a kostní čern. Na povrchu se vyskytuje tmavší oblast, kterou se nepodařilo blíže specifikovat.

VÝSLEDKY PRŮZKUMU STRATIGRAFIE A SLOŽENÍ VRSTEV

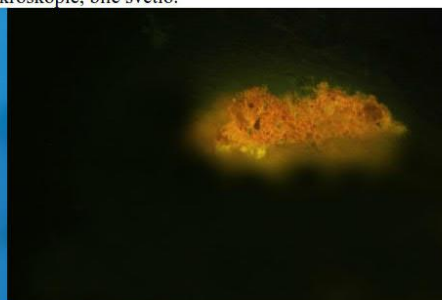
VZOREK 9592-134/V2B HNĚDÁ, LEVÉ RAMENO

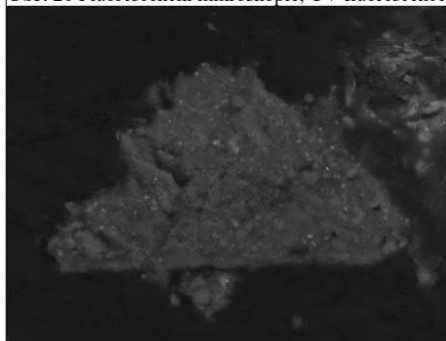
Obr. 19 Optická mikroskopie, bílé světlo.

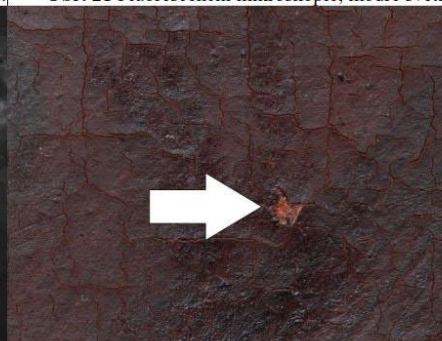
Obr. 20 Fluorescenční mikroskopie, UV fluorescence.

Obr. 21 Fluorescenční mikroskopie, modré světlo

Obr. 22 Elektronová mikroskopie BSE.

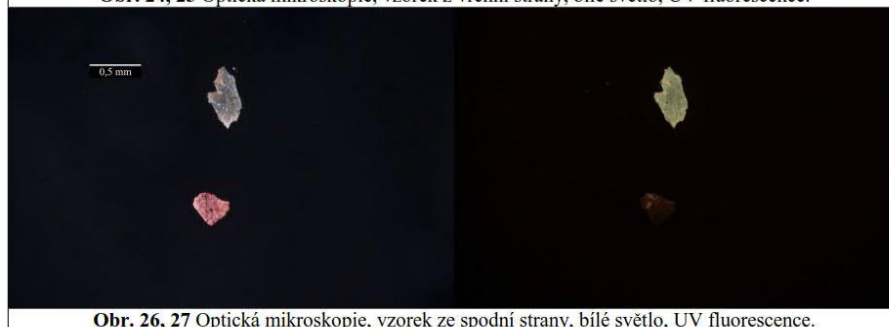
Obr. 23 Místo odběru vzorku, detail.

Tab. 4: Výsledky průzkumu optickou a elektronovou mikroskopií s prvkovou mikroanalýzou.

Číslo vrstvy	Popis a složení vrstvy / optická a skenovací elektronová mikroskopie s prvkovou mikroanalýzou (SEM/EDX)
<u>2</u>	Červená vrstva červená hlínka, uhličitán vápenatý, částice síranu vápenatého, křemenná zrna, ojediněle bílé částice s dominantním zastoupením titanu <u>Ti</u> , Al, Si (Fe) – zřejmě přirozená příměs hlínky, zrno rumělky SEM/EDX: <u>Si</u> , Al, Fe (Ca, K, Ti, Na, Pb) – plošná analýza
<u>1?</u>	Fragment zřejmě poloprůhledné vrstvy s intenzivní světlou UV fluorescencí uhličitán vápenatý, křemenná zrna, jiné silikáty, zrno rumělky SEM/EDX: <u>Ca</u> , <u>Si</u> , Al (P, Fe, Na, K, Pb) – plošná analýza

Obr. 24, 25 Optická mikroskopie, vzorek z vrchní strany, bílé světlo, UV fluorescence.

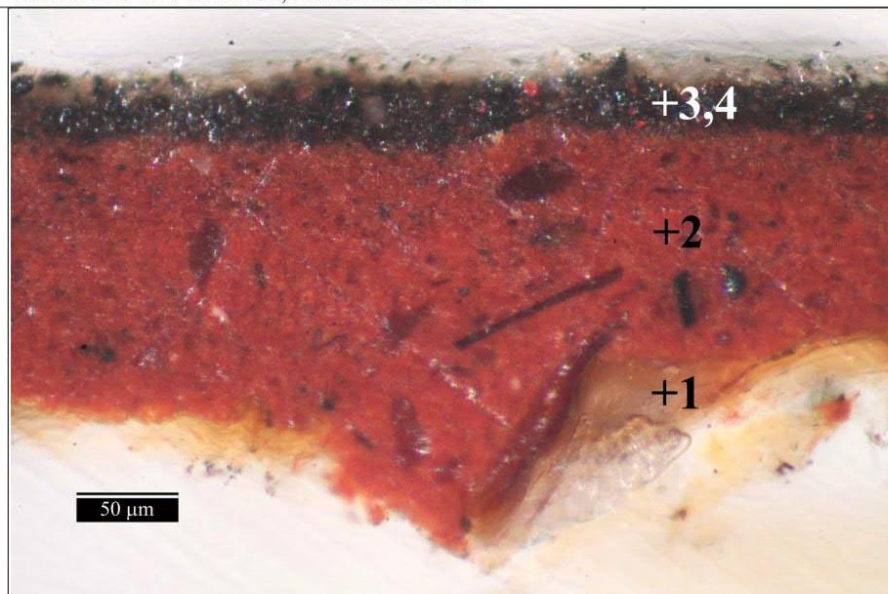
Obr. 26, 27 Optická mikroskopie, vzorek ze spodní strany, bílé světlo, UV fluorescence.

Shrnutí:

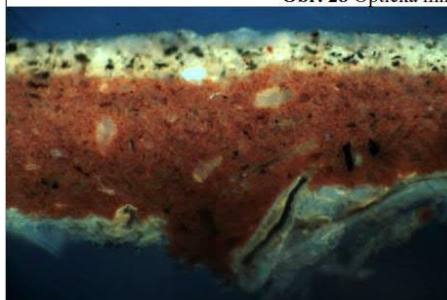
Úlomek vzorku je fragmentem červené, zřejmě podkladové vrstvy probarvené hlínkou.

VÝSLEDKY PRŮZKUMU STRATIGRAFIE A SLOŽENÍ VRSTEV

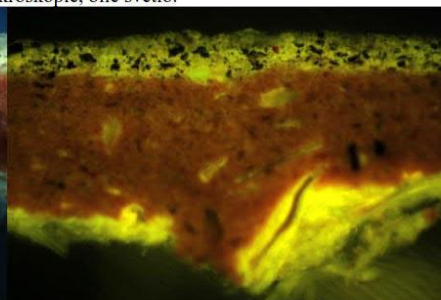
VZOREK 9593-134/V3 TMAVÁ, POZADÍ NAD HLAVOU

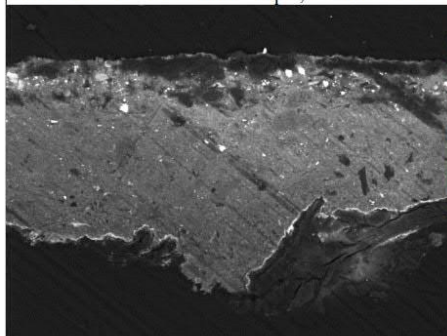
Obr. 28 Optická mikroskopie, bílé světlo.

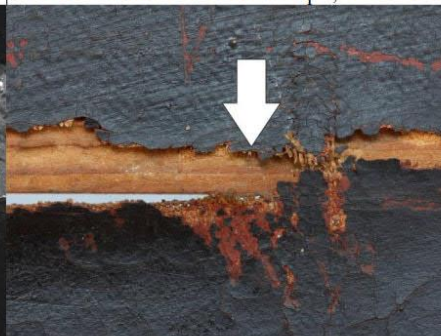
Obr. 29 Fluorescenční mikroskopie, UV fluorescenc.

Obr. 30 Fluorescenční mikroskopie, modré světlo.

Obr. 31 Elektronová mikroskopie BSE.
 SEM HV: 25.0 kV Det: BSE MIRA3 TESCAN
 SEM MAG: 2.32 kx WD: 14.91 mm 100 µm

Obr. 32 Místo odběru vzorku, detail.

Tab. 5: Výsledky průzkumu optickou a elektronovou mikroskopií s prvkovou mikroanalýzou.

Číslo vrstvy	Popis a složení vrstvy / optická a skenovací elektronová mikroskopie s prvkovou mikroanalýzou (SEM/EDX)
3, 4	Tmavá vrstva – zřejmě souvrství dvou vrstev uhlíčitán vápenatý, rumělká, olovnatá běloba, kostní čern, zřejmě organická čern SEM/EDX: C, Ca, Si, Pb, P (Al, Hg, Na, Mg, K, Fe, Cl) – plošná analýza
2	Silná vrstva červeného podkladu červená hlinka, křemenná zrna, větší průhledné částice Al, Si, ojediněle bílé částice Ti, Si, Al – zřejmě přirozená příměs hlinky, uhlíkatá čern, uhlíčitán vápenatý, křemenná zrna SEM/EDX: Si, Al, Fe (Ca, K, Mg, Ti, P, Pb) – plošná analýza
1	Fragmenty okrové převážně organické vrstvy , na povrchu se vyskytuje tenká vrstvička obohacená zejména o prvky Al, Si, P SEM/EDX: C (Ca, S, Mg, Al, Si, P, K) – plošná analýza

Obr. 33, 34 Optická mikroskopie, vzorek z vrchní strany, bílé světlo, UV fluorescence.

Obr. 35, 36 Optická mikroskopie, vzorek ze spodní strany, bílé světlo, UV fluorescence.

Shrnutí:

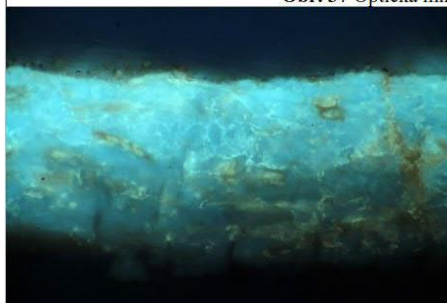
Ve spodní části vzorku se vyskytuje okrová organická látka, zřejmě úprava textilní podložky. Následuje červený podklad probarvený hlinkou, dále podklad obsahuje křemenná zrna, zrna na bázi uhlíčitánu vápenatého a příměs uhlíkaté černě. Tmavá malba je zřejmě složena ze dvou obdobných vrstev s uhlíčitánem vápenatým, kostní černí, zřejmě také organickou černí, malou příměsí rumělký a olovnaté běloby.

VÝSLEDKY PRŮZKUMU STRATIGRAFIE A SLOŽENÍ VRSTEV

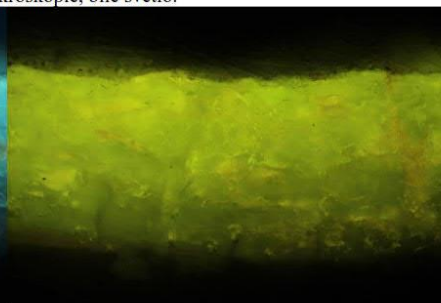
VZOREK 9594-134/V4 ADHEZIVUM, LEVÝ DOLNÍ ROH

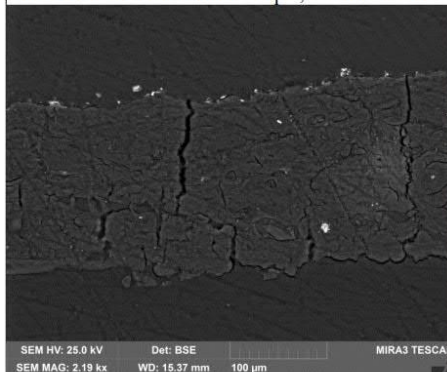
Obr. 37 Optická mikroskopie, bílé světlo.

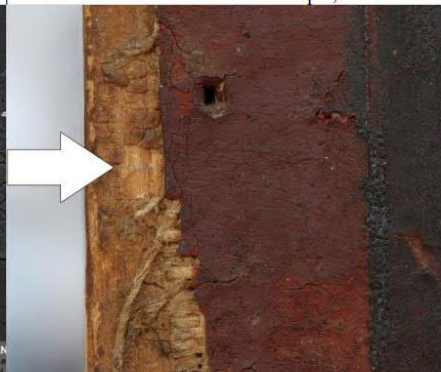
Obr. 38 Fluorescenční mikroskopie, UV fluorescence.

Obr. 39 Fluorescenční mikroskopie, modré světlo.

Obr. 40 Elektronová mikroskopie BSE.

Obr. 41 Místo odběru vzorku, detail.

Tab. 6: Výsledky průzkumu optickou a elektronovou mikroskopií s prvkovou mikroanalýzou.

Číslo vrstvy	Popis a složení vrstvy / optická a skenovací elektronová mikroskopie s prvkovou mikroanalýzou (SEM/EDX)
1	Poloprůhledná organická okrová vrstva adheziva , na povrchu nečistoty, na spodní straně fragmenty dřeva SEM/EDX: C (S, K, Mg, Ca, P, Si) – plošná analýza

Obr. 42, 43 Optická mikroskopie, vzorek z vrchní strany, bílé světlo, UV fluorescence.

Obr. 44, 45 Optická mikroskopie, vzorek ze spodní strany, bílé světlo, UV fluorescence.

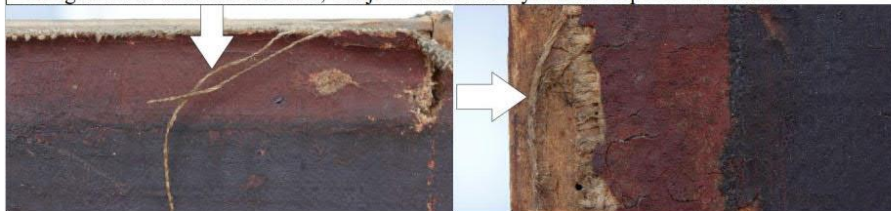
Shrnutí:

Vzorek je organickým adhezivem. Ve spodní části vzorku a pravděpodobně také ve vzorku se nachází fragmenty dřeva zřejmě odloučeného z rámu. Na povrchu vzorku se zřejmě vyskytují nečistoty. Z průzkumu infračervenou spektroskopií (FTIR, Příloha II) vyplynulo, že je vzorek složen z polysacharidů, zřejmě škrobu. Nelze vyloučit příměs dalších organických látek v menším množství, zejména proteinů.

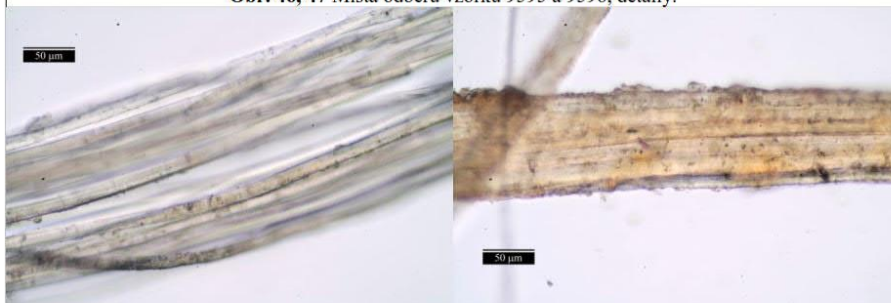
VÝSLEDKY PRŮZKUMU VLÁKNOVÉHO SLOŽENÍ PŮVODNÍ TEXTILNÍ PODLOŽKY

VZORKY 9595-134/V5 (HORIZONTÁLNÍ) A 9596-134/V6 (VERTIKÁLNÍ), PŮVODNÍ TEXTILIE

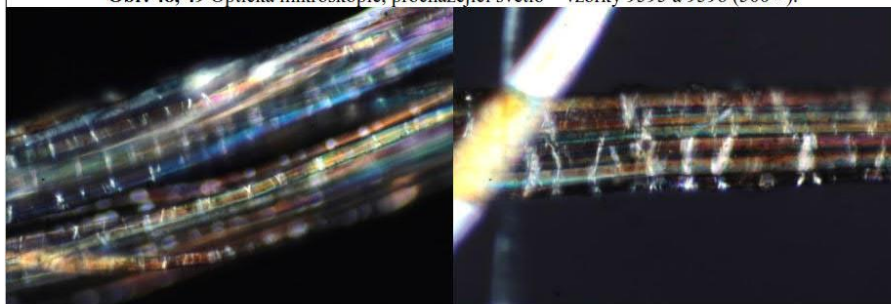
Shrnutí: Vlákna z útkových a osnovních nití vykazují mikroskopické znaky charakteristické pro lýková vlákna. V některých oblastech se na vláknech vyskytuje okrová zřejmě organická látka. Vlhká vlákna se při sušení stáčí po směru hodinových ručiček, což je charakteristické pro lýková vlákna získaná ze lnu, kopřivy a ramie a vylučuje vlákna z konopí a juty. V roztoku floroglucinu se vlákna nezbarvila, což je charakteristickým znakem pro lněná vlákna.

Obr. 46, 47 Místa odběru vzorků 9595 a 9596, detaily.

Obr. 48, 49 Optická mikroskopie, procházející světlo – vzorky 9595 a 9596 (500 ×).

Obr. 50, 51 Optická mikroskopie, polarizované světlo – vzorky 9595 a 9596 (X nikoly, 500 ×).

Obr. 52, 53 Optická mikroskopie, odražené světlo, floroglucin – vzorky 9595 a 9596 (50 ×).

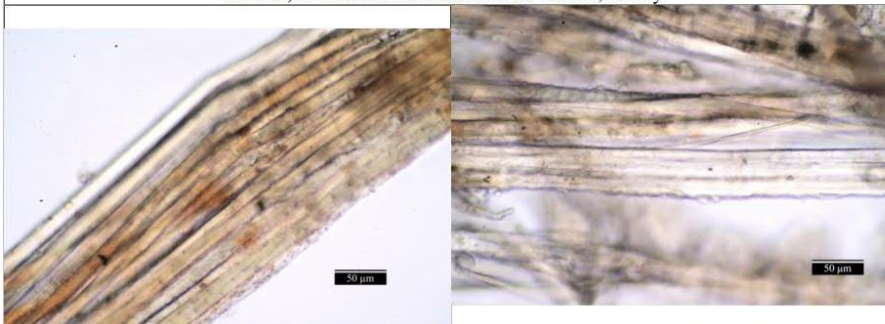
VÝSLEDKY PRŮZKUMU VLÁKNOVÉHO SLOŽENÍ DRUHOTNÉ TEXTILNÍ PODLOŽKY

VZORKY 9597-134/V7 (HORIZONTÁLNÍ) A 9598-134/V8 (VERTIKÁLNÍ), DOPLNĚK

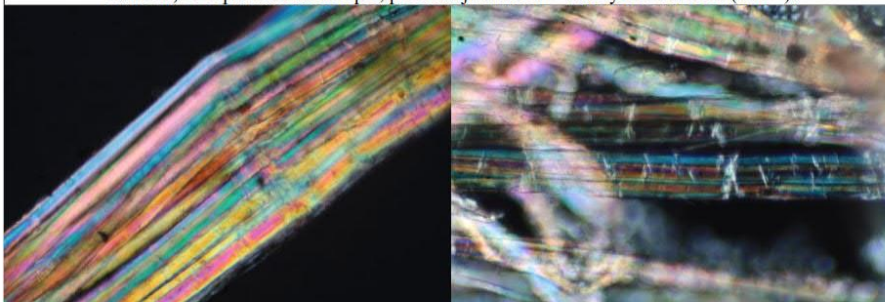
Shrnutí: Vlákna z útkových a osnovních nití vykazují mikroskopické znaky charakteristické pro lýková vlákna. Vlhká vlákna se při sušení stáčí po směru hodinových ručiček, což je charakteristické pro lýková vlákna ze lnu, kopřivy a ramie a vylučuje vlákna z konopí a juty. V roztoku floroglucinu se vlákna nezbarvila, což je charakteristickým znakem pro lněná vlákna.

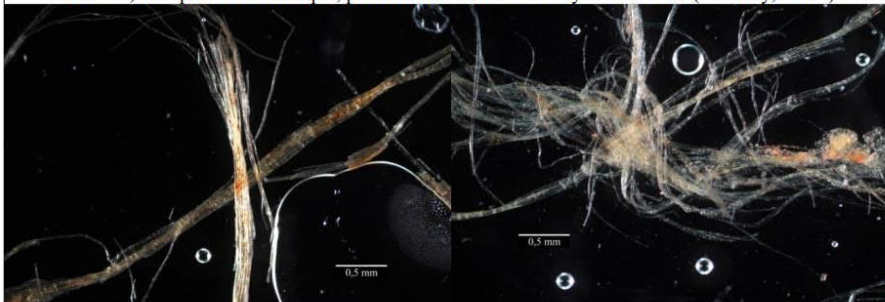
Obr. 54, 55 Místa odběru vzorků 9597 a 9598, detaily.

Obr. 56, 57 Optická mikroskopie, procházející světlo – vzorky 9597 a 9598 (500 ×).

Obr. 58, 59 Optická mikroskopie, polarizované světlo – vzorky 9597 a 9598 (X nikoly, 500 ×).

Obr. 60, 61 Optická mikroskopie, odražené světlo, floroglucin – vzorky 9602 a 9603 (50 ×).

ZÁVĚR³

Předmětem průzkumu byly vzorky odebrané z malby na textilní podložce zachycující portrét příslušníka rodu Questenberků. Obraz je umístěn v obrazárně zámku Jaroměřice nad Rokytnou. K průzkumu stratigrafie a složení malby byly odebrány tři vzorky (vzorky 9591-134/V1, 9592-134/V2, 9593-134/V3). Dále bylo zkoumáno složení adheziva (vzorek 9594/V4) metodou infračervené spektroskopie (FTIR, str. 11, 12, Příloha III). Průzkum vzorků a zejména jejich nábrusů byl proveden pomocí metod optické mikroskopie a skenovací elektronové mikroskopie s prvkovou mikroanalýzou (SEM/EDX). Dále bylo studováno vláknové složení obou částí textilní podložky (útkové i osnovní nitě, vzorky 9595-134/V5, 9596-134/V6, 9597-134/V7, 9598-134/V8). Vláknové složení bylo určeno mikroskopickým zkoumáním, na základě zkoušky stáčení vláken při vysychání a vybarvovacího testu s roztokem floroglucinu (str. 13, 14). Externě byly analyzovány vrstvy vzorku 9591-134/V1 metodou infračervené mikrospektroskopie (μ -FTIR) s cílem přiblížit techniku malby. Analýzu provedly RNDr. Svobodová E. Ph.D. a Ing. Kopecká I. z Národního technického muzea v Praze, oddělení preventivní konzervace. Průzkumem zjištěné informace včetně detailního složení vrstev jsou podrobně uvedeny spolu s fotografickou dokumentací vzorků, případně jejich nábrusů ve výsledcích průzkumu výše (str. 3–12). Lokalizace míst odběrů vzorků a jejich fotografická dokumentace jsou uvedeny v Příloze I (str. 16–20). Protokol z analýz provedených metodou infračervené mikrospektroskopie (μ -FTIR) vzorku 9591-134/V1 je uveden v Příloze II (str. 21–24).

Z průzkumu vyplynulo, že jsou obě části textilní podložky (vzorky 9595-134/V5, 9596-134/V6, 9597-134/V7, 9598-134/V8) pravděpodobně vyrobeny ze lnu (útkové i osnovní nitě).

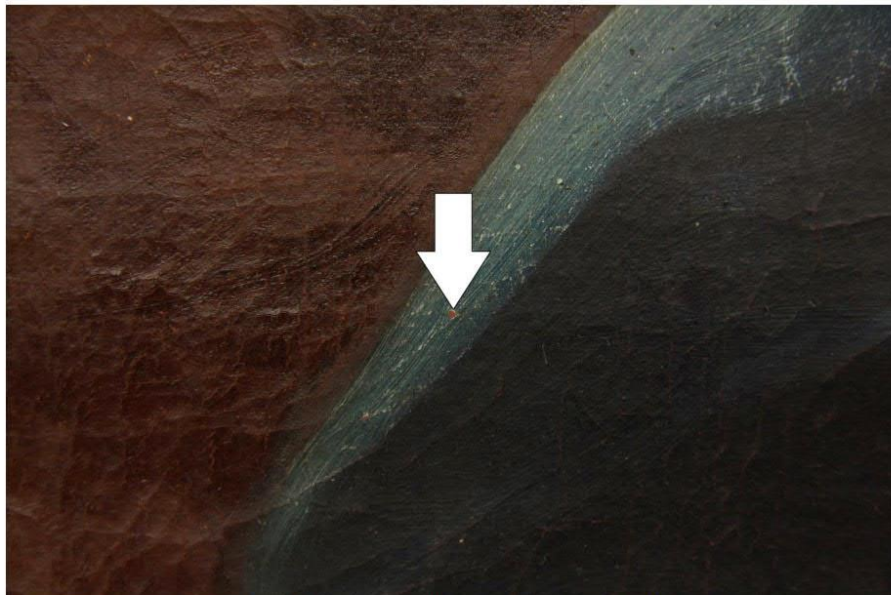
Adhezivum (vzorek 9594-134/V4) je na bázi polysacharidů, pravděpodobně škrobu (Příloha II). Zřejmě obsahuje příměs bílkovin.

Na textilní podložce se nachází organická vrstva okrového odstínu – úprava/isolace textilní podložky. Následuje červený podklad s červenou hlinkou, na který je nanášena malba a následující vrstvy. Z průzkumu vzorku 9591-134/V4 vyplynulo, že jsou vrstvy malby pojené olejem. Mohou obsahovat malé množství dalších organických látek, například proteinů. Fragменты předpokládaného laku, které byly zaznamenány na povrchu, obsahují oleje a přírodní pryskyřice.

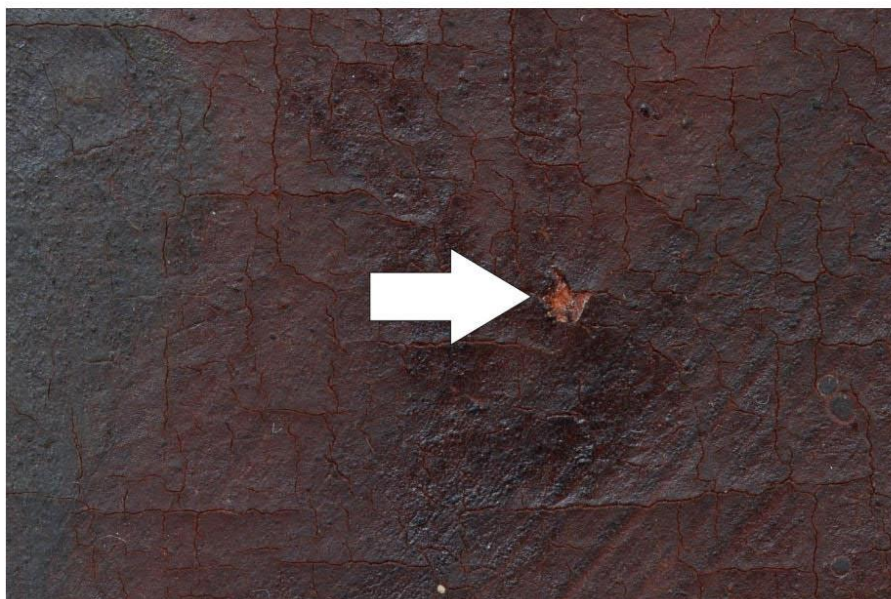
³ Zdroj literatury k identifikaci pigmentů ve výtvarné tvorbě: Šimůnková E., Bayerová T. Pigmenty. STOP. Praha 2014. ISBN 978-80-86657-17-2.

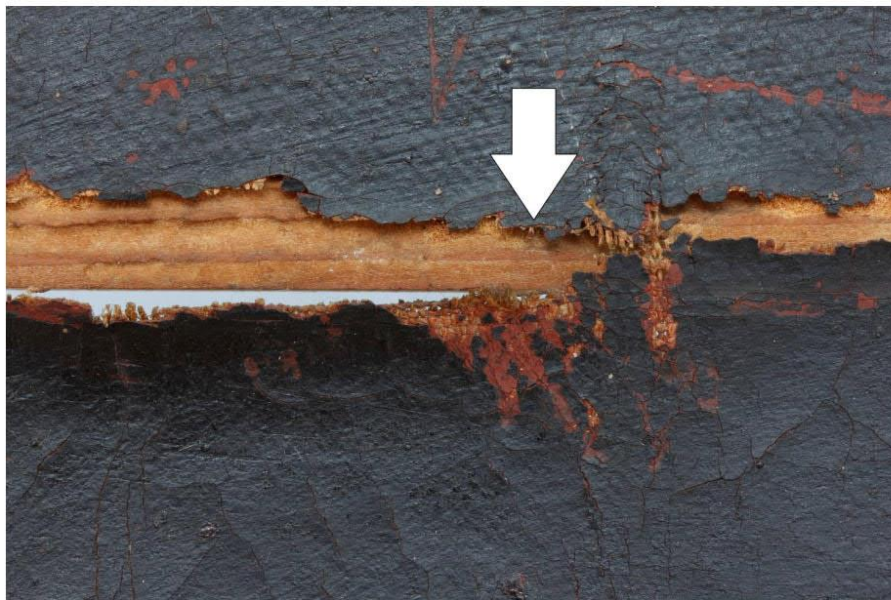
Obr. 62 Lokalizace míst odběrů vzorků, celkový pohled na dílo.

Obr. 63 Lokalizace místa odběru vzorku 9591-134/V1, detail.

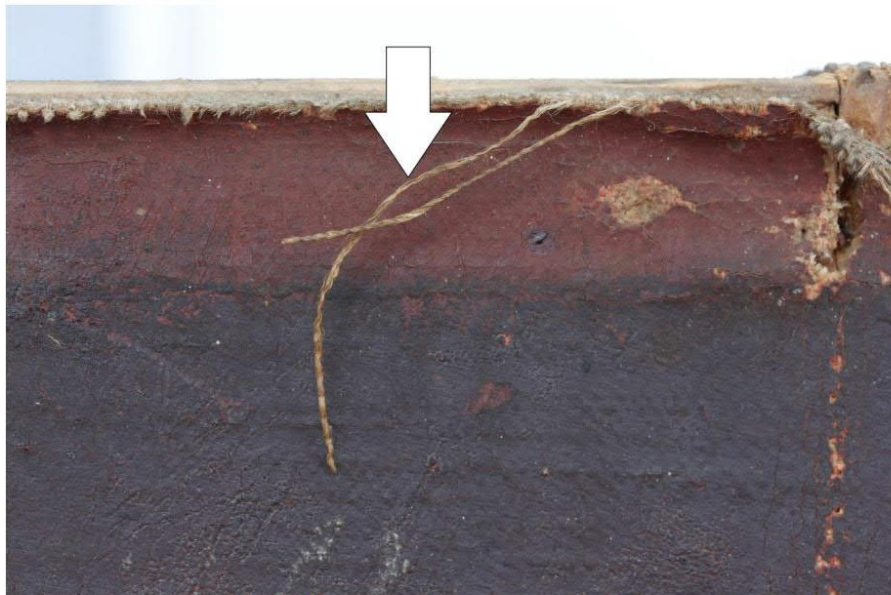
Obr. 64 Lokalizace místa odběru vzorku 9592-134/V2, detail.

Obr. 65 Lokalizace místa odběru vzorku 9593-134/V3, detail.

Obr. 66 Lokalizace místa odběru vzorku 9594-134/V4, detail.

Obr. 67 Lokalizace místa odběru vzorku 9595-134/V5, detail.

Obr. 68 Lokalizace místa odběru vzorku 9596-134/V6, detail.

Obr. 69 Lokalizace místa odběru vzorku 9597-134/V7, detail.

Obr. 70 Lokalizace místa odběru vzorku 9598-134/V8, detail.

**PŘÍLOHA II – PROTOKOL Z MĚŘENÍ INFRAČERVENOU MIKROSPEKTROSKOPIÍ (μ FTIR)
VZORKU 9591-134/V1**

NÁRODNÍ TECHNICKÉ MUZEUM • NATIONAL TECHNICAL MUSEUM • TECHNISCHES NATIONALMUSEUM

Oddělení preventivní konzervace

Kosteční 42, 170 78 Praha 7; tel. +420 220 399 228; E-mail info@ntm.cz; http://www.ntm.cz

ZADAVATEL: FR UPCE - Ing. Petra Lesniaková, Ph.D.

ODBĚR – LOKALITA: portrét příslušníka rodu Questenberků, malba na textilní podložce

Č. AKCE / Č. VZORKU: 23/19/43

POPIS VZORKŮ A MÍSTA ODBĚRU: vzorek 9591-134/V1 světle modrá, modrá draperie v pravé dolní části díla

POŽADOVANÉ STANOVENÍ: materiálová analýza

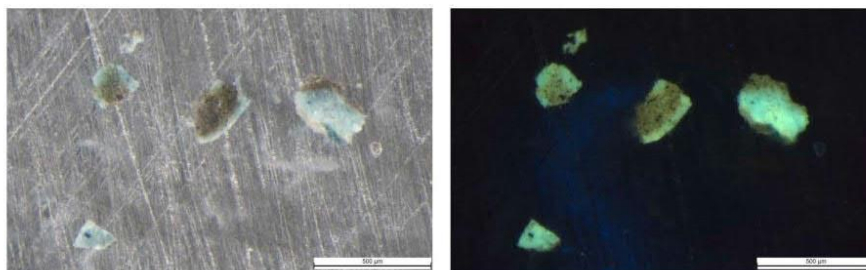
PROTOKOL

POSTUP:

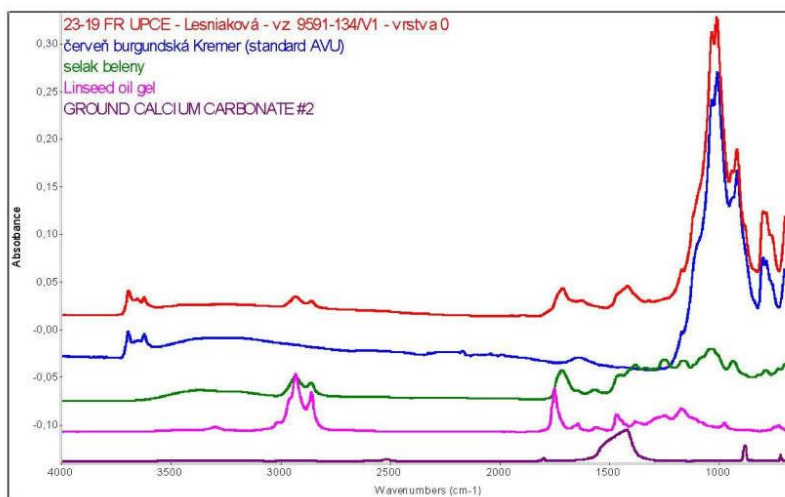
Materiálová analýza: Vzorek 9591-134/V1, odebraný z portréту příslušníka rodu Questenberků, byl zalisován do tablety z bromidu draselného a pozorován pod stereomikroskopem Leica M165FC pod viditelným a ultrafialovým světlem. Jednotlivé vrstvy byly volně plošně analyzovány FTIR spektrometrií na FTIR spektrometru Nicolet iN10 MX technikou mikro-ATR/germanium. Získaná spektra byla porovnána se spektry standardů z různých databází.

Získaná spektra nejsou spektra čistých látek, ale směsí. V některých případech na základě analýzy nelze specifikovat konkrétní látku, ale pouze chemickou skupinu látek, do které přísluší (např. vosky, polysacharidy).

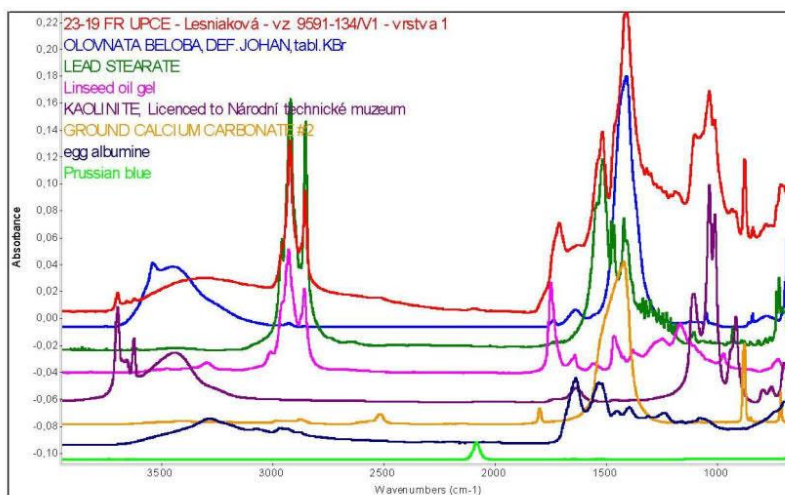
Obr. 1: Mikroskopické snímky úlomků vzorku 9591-134/V1 zalisovaných do tablety z bromidu draselného pod viditelným (vlevo) i ultrafialovým světlem (vpravo). Měřítka je vloženo.

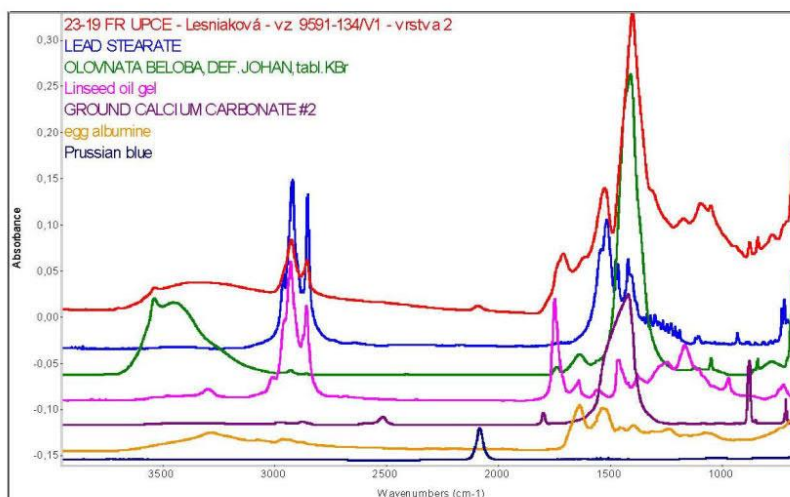
Obr. 2: FTIR spektrum rubové strany vzorku 9591-134/V1 (vrstva 0) společně se spektry standardů – vrstva obsahuje hlinitokřemičitan s přísadou uhlíkatu vápenatého. Ve spektru lze dále identifikovat olej a není zde vyloučena ani přítomnost terpenické pryskyřice.

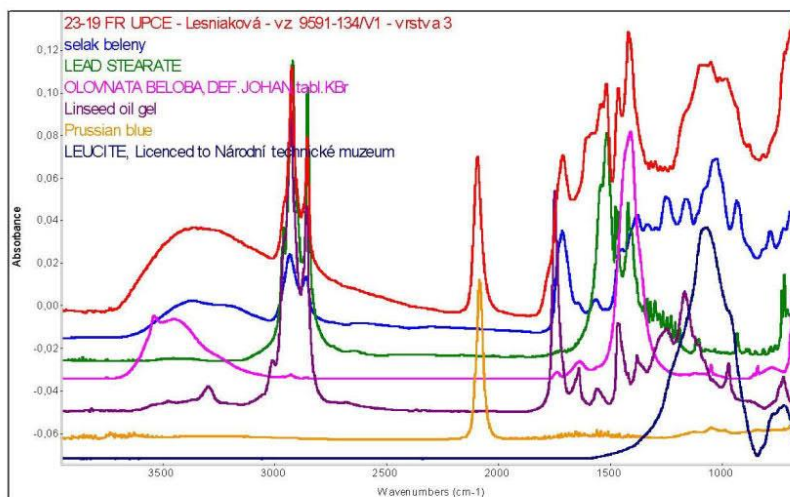
Obr. 3: FTIR spektrum vrstvy 1 vzorku 9591-134/V1 společně se spektry standardů – vrstva je pravděpodobně pojena olejem, což potvrzuje i přítomnost stearátu (vznikají dlouhodobým působením oleje na ionty kovů). Vrstva obsahuje směs bělob – uhlíkatu vápenatý a olovnatou bělobu, a pigment na bázi hlinitokřemičitanu. Není zde vyloučena ani přítomnost proteinového pojiva (ve spektru uveden standard albuminu).

Obr. 4: FTIR spektrum vrstvy 2 vzorku 9591-134/V1 společně se spektry standardů – také tato vrstva je pravděpodobně pojena olejem, což potvrzuje i přítomnost stearátu. Vrstva obsahuje olovnatou bělobu s příměsí uhličitanu vápenatého a minoritně i pruskou modř. Není zde vyloučena ani přítomnost proteinového pojiva (ve spektru uveden standard albuminu).

Obr. 5: FTIR spektrum vrstvy 3 vzorku 9591-134/V1 společně se spektry standardů – vrstva je pravděpodobně pojena olejem, což potvrzuje i přítomnost stearátu. Vrstva obsahuje olovnatou bělobu, pruskou modř a pigment/plnivo na bázi hlinitokřemičitanu (ve spektru uveden standard minerálu leucitu). Vrstva byla pravděpodobně pryskyřičná (ve spektru uveden standard šelak).

3

NÁRODNÍ TECHNICKÉ MUZEUM • NATIONAL TECHNICAL MUSEUM • TECHNISCHES NATIONALMUSEUM

Oddělení preventivní konzervace

Kostelní 42, 170 78 Praha 7; tel. +420 220 399 228; E-mail info@ntm.cz; http://www.ntm.cz

ZÁVĚR:

Vzorek 9591-134/V1 – jednotlivé vrstvy byly pravděpodobně pojeny olejem, o čemž svědčí i přítomnost degradačních produktů oleje (stearáty). V okrajových vrstvách (rubová i lícová strana) není vyloučena přítomnost terpenické pryskyřice, naopak vnitřní vrstvy (č. 1 a 2) mohou obsahovat minoritně i proteinové pojivo (pak by se jednalo o velmi mastnou temperu).

Vrstvy jsou probarveny především minerálními pigmenty (uhlíčitán vápenatý, olovnatá běloba, pigmenty na bázi hlinitokřemičitanu) a modré vrstvy obsahují také pruskou modř.

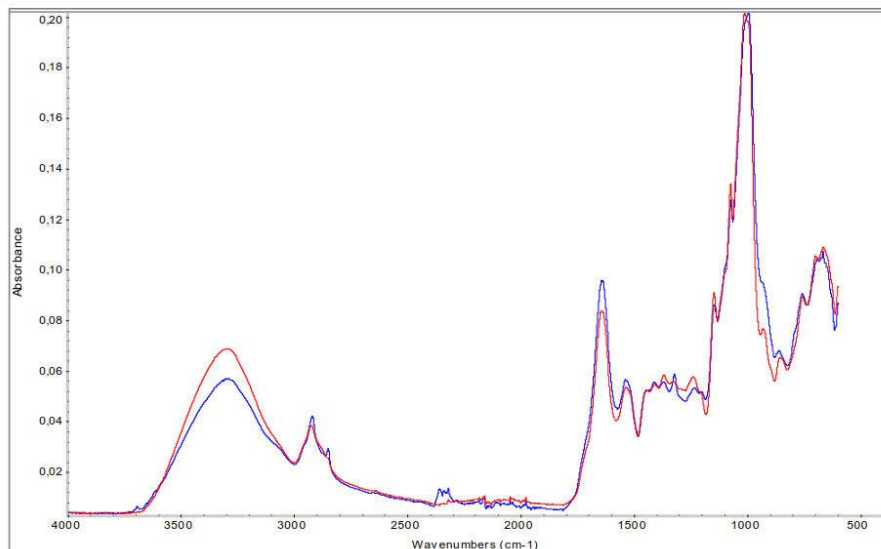
Detailní popisy jsou uvedeny u jednotlivých spekter.

V Praze, 6. 5. 2019

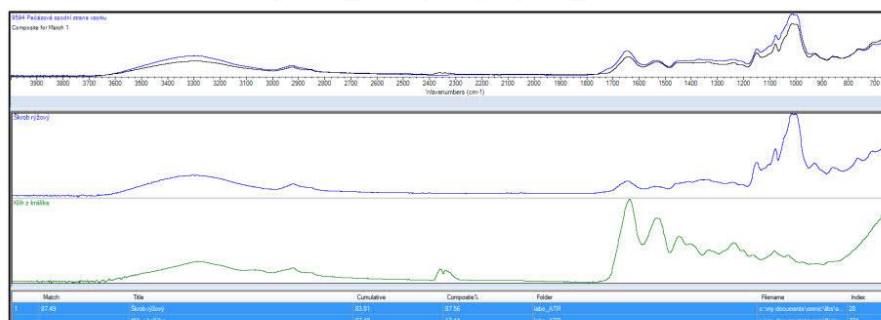
RNDr. Eva Svobodová, Ph.D.

Ing. Ivana Kopecká
oddělení preventivní konzervace NTM

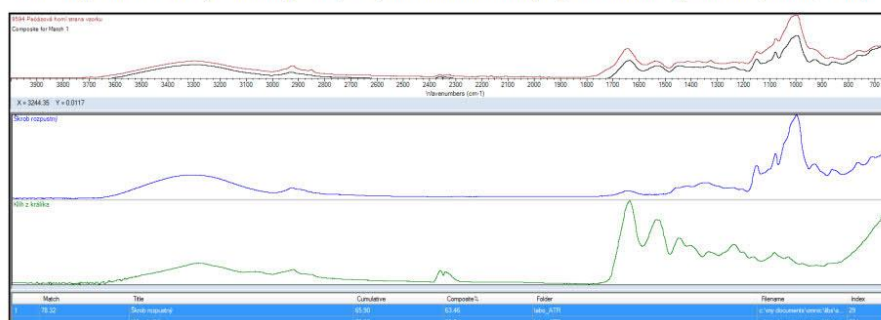
PŘÍLOHA III – FTIR SPEKTRA VZORKU 9594-134/V4

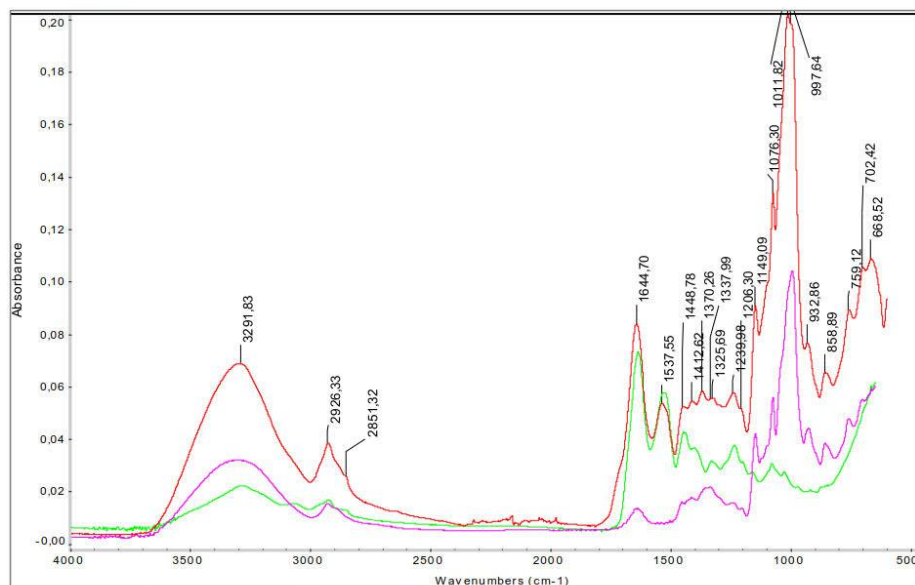
Obr. 71 Překrytá FTIR spektra vzorku 9594-134/V4 měřeného ze spodní (červené spektrum) a vrchní (modré spektrum) strany. Spektra jsou obdobná.

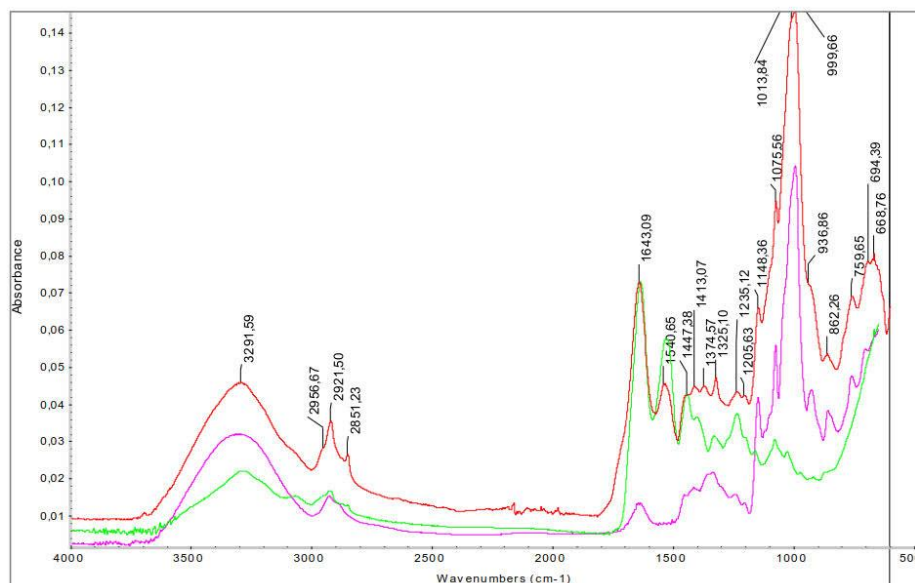
Obr. 72 FTIR spektra vzorku 9594-134/V4 měřeného převážně ze spodní strany (modré spektrum nahore), modelové spektrum (černá) a spektra standardů polysacharidu a proteinu (škrob, klij).

Obr. 73 FTIR spektra vzorku 9594-134/V4 měřeného převážně z vrchní strany (hnědé spektrum nahore), modelové spektrum (černé) a spektra standardů polysacharidu a proteinu (škrob, klij).

Obr. 74 FTIR spektrum vzorku 9594-134/V4 měřeného ze spodní strany (červené spektrum) a spektra standardů polysacharidu (bramborový škrob, růžové spektrum) a proteinu (králičí kliš, zelené spektrum).

Obr. 75 FTIR spektrum vzorku 9594-134/V4 měřeného z horní strany (červené spektrum) a spektra standardů polysacharidu (bramborový škrob, růžové spektrum) a proteinu (králičí kliš, zelené spektrum).

2.3 Technologická kopie

1) Podložka:

Lněné plátno napnuté na dřevěný vypínací rám. Plátno bylo po napnutí impregnované 6% želatinovou vodou.

2) Podklad:

Bolusového typu byl připravený v poměru 2:1:3 (6% želatinová voda : plavená křída : pigmenty). Pro přípravu vhodného podkladu byly nejprve provedeny zkoušky různých podkladů.

- a) Bílý podklad – 1:2 (6% želatinová voda : plavená křída)
- b) Bílý podklad – 1:2 (6% želatinová voda : plavená křída + malé množství polymerovaného lněného oleje)
- c) Bílý podklad – 1:2 (6% želatinová voda : plavená křída + malé množství glycerinu)
- d) Světlý podklad – 1:1:1 (6% želatinová voda : plavená křída : pigmenty)
- e) Podklad bolusového typu – 1:2 (6% želatinová voda : pigmenty)
- f) Podklad bolusového typu – 2:1:3 (6% želatinová voda : plavená křída : pigmenty)

3) Izolace:

Olejpryskyřičný nátěr upravující savost podkladové vrstvy. Byl použit olejpryskyřičný damarový lak vyrobený podle receptury Slánského ředěný s terpentýnem 1:3. Před nanesením izolační vrstvy byla provedena zkouška vhodné koncentrace.

- i) 1:6 damarový lak s terpentýnem
- ii) 1:3 damarový lak s terpentýnem

4) Kresba:

Štětcová, lavírovaná do hnědočerného odstínu. Pro kresbu byly použity olejové barvy značky Umton.

5) Podmalba:

Pro podmalbu byly použity převážně studené tóny šedi v kombinaci s dalšími barevnými tóny. Podmalba byla provedena metodou postupného zesvětlování.

6) Malba:

V této fázi byl definován základní barevný výraz kompozice.

7) Lazury:

Finální transparentní vrstvy.

Jednotlivé fáze výstavby kopie

Kresba

Podmalba

Malba

Lazury

2.4 Atlas poškození

2.4.1 Atlas poškození: Marie Antonie z Questenberku

Celkový pohled na dílo před restaurováním v rozptýleném denním osvětlení

Mechanické poškození: textilní podložka byla protržena, tím došlo k jejímu poškození a ztrátě barevné vrstvy v okolí této perforace.

Mechanické poškození: poškození bylo způsobené nárazem ostrého předmětu z líce malby. V bezprostředním okolí došlo ke ztrátě barevné vrstvy.

Mechanické poškození: po okraji díla došlo vlivem mechanického namáhání ke ztrátě části textilní podložky včetně barevné vrstvy.

Biologické poškození: dílo bylo po okraji napadeno blíže neurčeným hmyzem a tím došlo ke ztrátě části textilní podložky včetně barevné vrstvy.

Mechanické poškození způsobené ohybem: dílo bylo v horní části ještě v místech malby přehnuté přes okraj napínacího rámu. V místech ohybu došlo k poškození barevné vrstvy. Dále je zde patrná silná vrstva prachového depozitu.

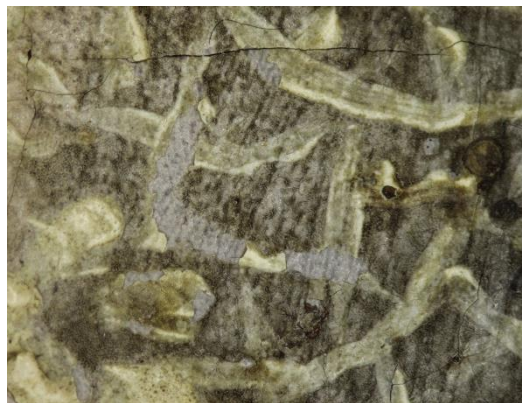
Výpadky barevné vrstvy v inkarnátu, podélné sekundární krakely.

Sít'ové krakely s miskovitým deformováním.

Delaminace svrchní pastózní vrstvy malby způsobená zřejmě ztrátou adheze jednotlivých barevných vrstev.

Sít'ové krakely, v jejich množení a křížení došlo ke ztrátě barevné vrstvy včetně podkladu.

Mechanické poškození: perforace nosné podložky, v jejím okolí došlo ke ztrátě barevné vrstvy a vzniku paprskovitých krakel.

Rezidua dřevěných pilin v podkladové vrstvě. Pravděpodobně došlo k ulpění nečistot již v průběhu schnutí podkladu. Tyto nečistoty prostupují na povrch malby.

Na malbě jsou patrná rezidua adheziva z identifikačního štítku. Dílo bylo po okrajích mechanicky poškozeno, došlo i ke ztrátám barevné vrstvy. Toto poškození bylo způsobené pravděpodobně nárazy a oděrem díla v ozdobném rámu.

Prachový depozit (pravá strana po očištění).

Druhotná oprava – záplata z rubové strany. Prachový depozit, usazené nečistoty ve spodní části pod lištou napínacího rámu.

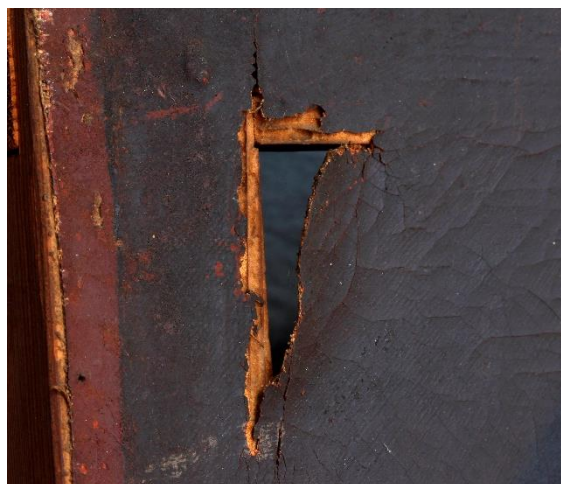

2.4.2 Atlas poškození: Jan Adam z Questenberku

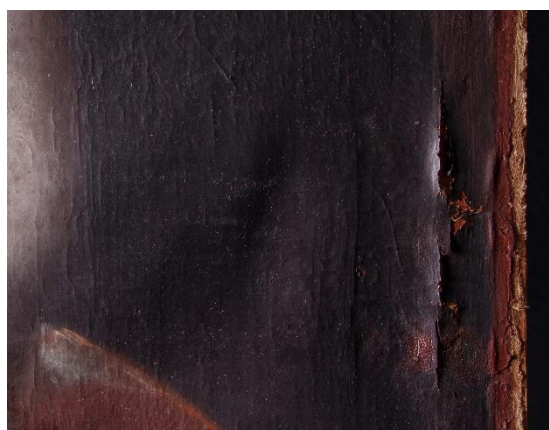

Celkový pohled na dílo před restaurováním v rozptýleném denním osvětlení

Protržení nosné podložky v místech hran napínacího rámu.

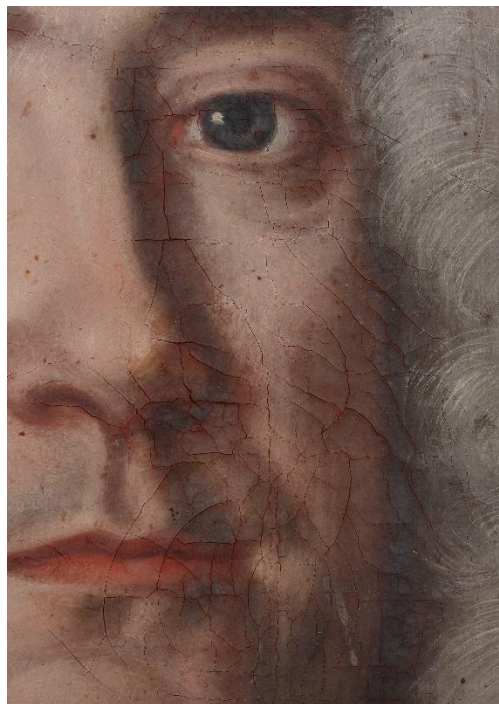
Deformace povrchu díla – zvlnění textilní podložky. Při pravém okraji díla došlo k protržení nosné podložky v místech hrany napínacího rámu.

Biologické poškození: při napadení dřevokazným hmyzem došlo k poškození textilní podložky včetně barevné vrstvy.

V horní části jsou patrné síťové krakely, v dolní části krakely závitové vzniklé mechanickým poškozením v důsledku nárazu nebo velkého tlaku.

Mechanické poškození: drobná perforace, v jejím bezprostředním okolí vznikla trhлина a poškrábání ostrým předmětem.

Krakely síťové, v jejich množení a křížení došlo k odpadnutí části barevné vrstvy a obnažení podkladu.

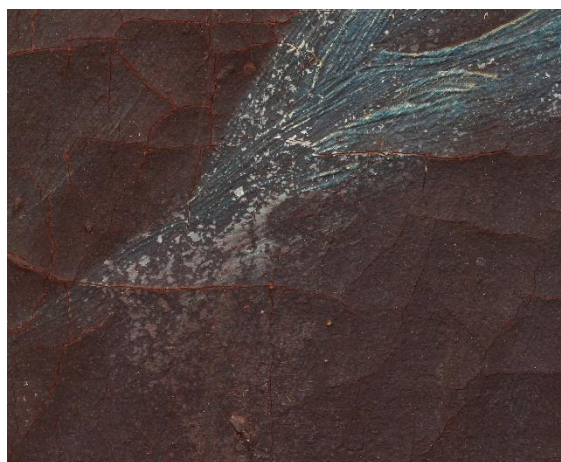

Na levé straně se nachází primární (časné) krakely typu tzv. krokodýlí kůže, vznikly pravděpodobně už v době schnutí malby použitím špatného technologického postupu.

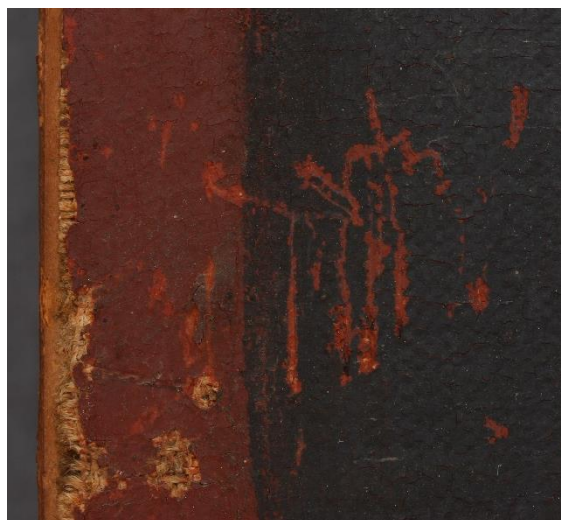
Na pravé straně jsou patrné sekundární krakely, které prostupují i podkladovou vrstvou. Tyto krakely vznikly až postupným stárnutím.

Práškování svrchní barevné vrstvy vzniknuté pravděpodobně degradací pojiva.

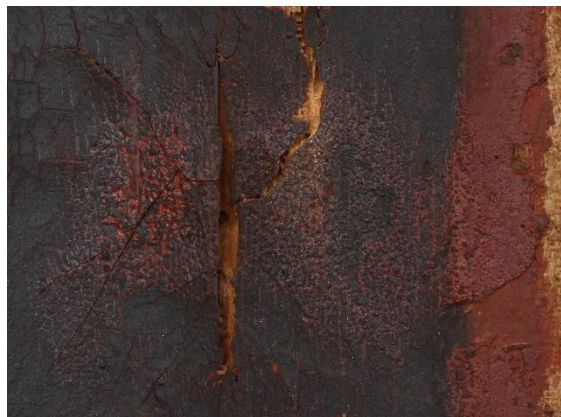

Mechanické poškození: vrypy v barevné vrstvě vzniklé zřejmě ostrým předmětem.

Odření malby vznikuté při razantním čištění.

Prasklina vznikutá nevhodnou adjustací díla. Dílo bylo pevně přilepeno na napínací rám a při napětí vzniklém změnou atmosférické vlhkosti došlo k lokálním trhlinám.

Usazené povrchové nečistoty.

Sekundární síťovité krakely.

3 II. ČÁST: Výtvarná činnost Josefa Ceregettiho

3.1 Úvod

Tato práce se zabývá výtvarnou činností Josefa Ceregettiho. Cílem práce je stručné shrnutí dosavadního poznání o osobě Josefa Ceregettiho a základní zmapování jeho výtvarných aktivit. Tato práce je prvotní snahou o komplexnější zachycení výtvarné činnosti Josefa Ceregettiho. Nutnost důkladnějšího prozkoumání právě v této oblasti byla naznačena již ve článku od Mgr. Malého, Ph.D. a Mgr. Miltové, Ph.D. z roku 2004 s názvem *Známý – neznámý Josef Ceregetti*¹⁴, kde se autoři pokusili shrnout dosavadní bádání a naznačit možnosti dalšího výzkumu.

¹⁴ MALÝ, Tomáš a MILTOVÁ, Radka. *Známý – neznámý Josef Ceregetti. Chrudimské vlastivědné listy*. Chrudim, 2004, 13 (č. 2). s.1-8. ISSN 1214-7508.

3.2 Josef Ceregetti

(též Cereghetti¹⁵, Ceregheti, Czeregetti, Cerregetti, Josephus Cerregeti)

* 11. 3. 1722 (?)¹⁶ Chrudim, (pokřtěn 14. 3. 1722 v Chrudimi)

† 6. 7. 1799 Chrudim

Josef Ceregetti se narodil v roce 1722 v Chrudimi a dne 14. března téhož roku byl pokřtěn jménem Josef Jáchym Benedikt. Jeho otcem byl Antonín Josef Ceregetti, prokurátor, městský písař a královský rychtář. Matka byla Kateřina Manová, druhá manželka Antonína Josefa.¹⁷ Předkové Josefa Ceregettiho byli štukatéri, pocházeli z Itálie z města Ceranona a do českých zemí přišli za prací (Praha a Příbram).¹⁸ Josefův dědeček Santino Ceregetti se natrvalo usadil v Příbrami, kde získal zakázku štukové výzdoby kaplí na Svaté Hoře.¹⁹

O dětství a mládí Josefa bohužel nemáme žádné informace. V literatuře se pouze dozvídáme, že byl v učení u chrudimského malíře Herrmanna.²⁰

Roku 1752 se oženil s dcerou Jana Tomáška Barborou, s kterou měl 13 dětí, dospělého věku se však dožilo pouze sedm.²¹

Množství potomků přineslo Ceregettimu značné finanční zatížení, o kterém se dozvídáme z historických záznamů o půjčkách. Snaha dostat se z tíživé finanční situace pravděpodobně Ceregettiho vedla k přijmutí různorodých zakázek a ovlivnila i jeho tvorbu. Roku 1779 dostal dokonce povolení od městské rady

¹⁵ Verze jména Cereghetti vychází z italské gramatiky. Tato verze jména je často využívána v novodobější literatuře, avšak dobové prameny uvádí již počestěnou podobu jména Ceregetti, kterou používal dokonce samotný Ceregetti. V novější literatuře se objevují i mírně modifikované varianty.

¹⁶ Přesné datum narození uvádí ve svém *Lexikonu výtvarných umělců z roku 1815 G. J. Dlabacz* [DLABACZ, Gottfried Johann. *Allgemeines historisches Künstler-Lexikon für Böhmen und zum Theil auch für Mähren und Schlesien*. Praha 1815. s. 270-272]

¹⁷ MALÝ, Tomáš a MILTOVÁ, Radka. Známý – neznámý Josef Ceregetti. *Chrudimské vlastivědné listy*. Chrudim, 2004, 13 (č. 2). s. 2. ISSN 1214-7508.

¹⁸ TOMAN, Prokop. *Nový slovník československých výtvarných umělců* (sešit 2). Ostrava: Výtvarné centrum Chagall, 1993. s. 127. ISBN 80-900648-4-1.

¹⁹ MALÝ, Tomáš a MILTOVÁ, Radka. Svět “historií” v osvicenské době – umělecký odkaz Josefa Ceregettiho. *Umění: Časopis Ústavu dějin umění, Praha: Ústav dějin umění AV ČR, 2005, 53 (č. 4). s. 388. ISSN 0049-5123.*

²⁰ DLABACZ, Gottfried Johann. *Allgemeines historisches Künstler-Lexikon für Böhmen und zum Theil auch für Mähren und Schlesien*. Praha 1815. s. 270-272

²¹ MALÝ, Tomáš a MILTOVÁ, Radka. Známý – neznámý Josef Ceregetti. *Chrudimské vlastivědné listy*. Chrudim, 2004, 13 (č. 2). s. 2-3. ISSN 1214-7508.

k postavení budky před kostelem v Chrudimi, kde prodával vlastní obrázky sv. Salvátora.²²

Ceregetti umírá ve skromných podmínkách ve věku 77 let.

Řemeslo po otci převzali dva jeho synové, kteří se rovněž věnovali malířství. Antonín Václav Ignác (pokřtěný dne 17. 11. 1762), který působil v Chrudimi a Heřmanově Městci²³ a František²⁴ (pokřtěný dne 2. 8. 1772)²⁵.

Josef Ceregetti byl tak významnou osobností pro město Chrudim, že je dnes po něm pojmenovaná jedna chrudimská ulice „*Cereghettiho*“.

²² MALÝ, Tomáš a MILTOVÁ, Radka. Známý – neznámý Josef Ceregetti. *Chrudimské vlastivědné listy*. Chrudim, 2004, **13** (č. 2). s. 2-3. ISSN 1214-7508.

²³ TOMAN, Prokop. *Nový slovník československých výtvarných umělců* (sešit 2). Ostrava: Výtvarné centrum Chagall, 1993. s. 127. ISBN 80-900648-4-1.

²⁴ VOŠAHLÍKOVÁ, Pavla a kol. *Biografický slovník českých zemí: 9. sešit*. C. Praha: Libri, 2008. s. 402 ISBN 978-80-7277-366-4.

²⁵ MALÝ, Tomáš a MILTOVÁ, Radka. Známý – neznámý Josef Ceregetti. *Chrudimské vlastivědné listy*. Chrudim, 2004, **13** (č. 2). s. 2. ISSN 1214-7508.

Rodinní příslušníci²⁶:

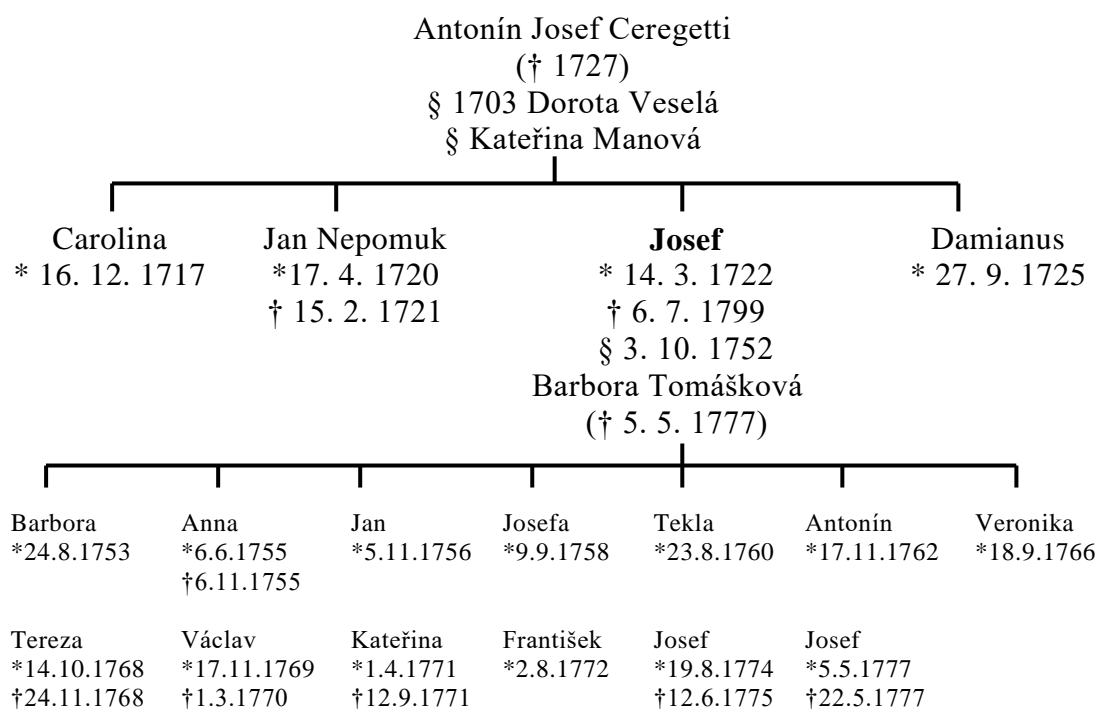
Santino Ceregetti *asi 1640 (Itálie), † 16. 11. 1719 (Příbram)

– dědeček Josefa, štukatér v Praze a Příbrami, jeho bratři byli Bartolomeo C. (štukatér) a Giovanni C. (zedník).

Ignác Ceregetti *20. 5. 1680 (Příbram), † 19. 10. 1729 (Chrudim)

– strýc Josefa, štukatér v Příbrami a Chrudimi

Rodokmen²⁷:

²⁶ TOMAN, Prokop. *Nový slovník československých výtvarných umělců* (sešit 2). Ostrava: Výtvarné centrum Chagall, 1993. s. 127. ISBN 80-900648-4-1.

²⁷ Hvězdička označuje datum křtu. Převzato z: MALÝ, Tomáš a MILTOVÁ, Radka. *Známý – neznámý Josef Ceregetti. Chrudimské vlastivědné listy*. Chrudim, 2004, **13** (č. 2). s. 2. ISSN 1214-7508.

3.3 Dílo

Josef Ceregetti měl široký záběr činností, zaměřoval se jak na díla výtvarná, tak i na díla literární. Jeho hlavní obživu tvořila výtvarná činnost, které se podrobně věnuje následující kapitola „3.4 Katalog děl J. Ceregettiho“.

Literární činnost Josefa Ceregettiho byla poměrně rozsáhlá. Dnes je nám známo celkem sedm jeho děl. Nejznámějším dílem je *Historia Chrudimská*, která je ceněna především pro svou historickou hodnotu. Dále se věnoval opisům a překladu děl do češtiny. Většinu svých děl ilustroval.

Historia Chrudimská je nejstarší kronikou města a pojednává o období 888–1789. Ceregetti ji začal psát již roku 1771 zřejmě na zakázku od městské rady či tehdejšího primátora Karla Chocenského. Kronika líčí různé mimořádné události a je doplněna četnými historicky cennými ilustracemi.

Z Ceregettiho ranější literární tvorby pravděpodobně již z roku 1757 pochází opis *Mandevillova cestopisu*, který pořídil podle pražského vydání Voldřicha Valdy z roku 1600 a doplnil ho perokresbami.

V letech 1770–1771 Ceregetti vyhotovil druhý přepis téhož díla, který je vyzdoben kolorovanými perokresbami.

Dalším přepisem je *Kšaft dvanácti patriarchů*, vyhotovený podle vydání Jiřího Melantricha z roku 1570, který je obohacen o ilustrace. Toto dílo je dnes neznámé.

Dalším dílem byly opisy pohádek, kniha obsahuje šest příběhů, z nichž čtyři čerpají z pohádek *Tisíc a jedna noc* a jeden příběh se opírá o antickou mytologii.

Dále Ceregetti zhotovil český překlad a přepis *římských dějin* Tiata Livia a Annaea Flora doplněný 46 lavírovanými perokresbami a nejstarší známý český překlad Ovidiových *Metamorfóz*, ve kterém se oproti všem ostatním dílům nenachází ilustrace.

Celá literární tvorba Ceregettiho nese podobné znaky, kterými jsou kaligrafická úprava písma, které napodobuje tištěnou verzi, podobné grafické rozvržení stran a jednotný charakter jazyka (prvky východočeské mluvy, komolení slov, užívání germanismů). Z porovnání jednotlivých ilustrací je patrný Ceregettiho osobitý styl, zejména typické profily zobrazovaných postav. Jako

předlohy pro ilustrace Ceregetti zřejmě využíval dostupné grafické listy, ale i vlastní invenci.²⁸

²⁸ MALÝ, Tomáš a MILTOVÁ, Radka. Svět historií v osvícenské době umělecký odkaz Josefa Ceregettiho. *Umění: Časopis Ústavu dějin umění*. Praha: Ústav dějin umění AV ČR, 2005, 53 (č. 4). s. 388-395 ISSN 0049-5123.

3.4 Katalog děl J. Ceregettiho

3.4.1 Úvod

Výtvarná činnost Josefa Ceregettiho byla poměrně rozsáhlá. Věnoval se zejména náboženským tématům a malbě portrétů. Ceregetti pracoval zejména pro objednavatele z řad církevních, ale i měšťanů. Zejména se zaměřoval na oltární obrazy velkých rozměrů, ale v jeho tvorbě jsou zastoupena i díla menších rozměrů. Taktéž se věnoval nástěnné malbě.

Vzhledem k rozsahu výtvarné činnosti lze předpokládat, že Ceregetti vlastnil malířskou dílnu nebo přinejmenším spolupracoval s dalšími pomocníky. V literatuře se například uvádí, že při práci na nástěnných malbách ve filiálním kostele sv. Barbory v Polné pracoval s dalšíma dvěma spolupracovníky²⁹.

Ceregetti byl především regionální malíř. Přijímal zakázky z blízkého okolí svého rodného města Chrudim, ale přijímal i zakázky vzdálenější. Pro snadnější představu o zakázkách Ceregettiho, následuje mapa České republiky s přesným zaznamenáním míst výskytu dohledaných výtvarných děl [viz *Obr. 1*].

Obr. 1: Územní rozložení výskytu výtvarných děl od J. Ceregettiho

²⁹ POJMON, František. *Polná: Popis dějepisný, místopisný a statistický*. Polná: Romance, 1991. [Původní datum publikování: 1897] s. 104 ISBN 80-900261-7-6 („Malbu provedl r. 1749. malíř z Chrudimě Czeregetti se dvěma soudruhy.“)

Náměty děl Ceregetti volil zřejmě na základě požadavku objednavatele. Mezi jeho díly najdeme dva velkoformátové cykly křížových cest pro Arciděkanský kostel Nanebevzetí Panny Marie v Chrudimi z roku 1760 a pro kostel Povýšení sv. Kříže v Litomyšli z roku 1773. Dále Ceregetti vyhotovil několik oltářních obrazů dle zasvěcení jednotlivých kostelů. Ceregetti pracoval i pro kapucínský řád a to v Chrudimi, kde namaloval oltářní plátno sv. Františka a v kapucínském klášteře vyzdobil nástěnnými malbami křížovou chodbu a loretánskou kapli. Tyto nástěnné malby se do dnešních dní bohužel nedochovaly, což souvisí se zrušením tohoto klášteřa. Pro řád kapucínů pracoval i v Třebíči, kde zhotovil hlavní oltářní obraz a údajně osm obrazů s náměty ze života Krista³⁰.

Podstatnou část Ceregettiho tvorby tvoří i malba portrétní. Mezi portrétovanými jsou jak světské objednavatelé, tak i církevní hodnostáři. Dále Ceregetti maloval i panovníky, zde jmenujme například portrét císaře Josefa II. a jeho první manželky, které jsou dnes ve sbírce Regionálního muzea v Chrudimi.

Světské tématice se Ceregetti věnoval jen okrajově. Zde jmenujme alespoň dílo *Zřízení škol chrudimských*, dnes uložený v regionálním muzeu v Chrudimi.

Při vytváření kompozic Ceregetti pravděpodobně vycházel z grafických předloh, které podle pozůstalostního inventáře víme, že vlastnil.³¹

Jeho tíživá finanční situace se promítla i do jeho výtvarné tvorby. Například velmi často sešívá plátna pro svá díla z více kusů.

³⁰ Do dnešních dnů se dochoval pouze hlavní oltářní obraz. V kostele se nachází tři obrazy s náměty ze života Krista, ale Ceregettiho autorství zde není potvrzené. O cyklu osmi obrazů Kristova života, které by se zde měly údajně nacházet, se zmiňuje více autorů. Tato informace se například objevuje ve článku od Mgr. Malého, Ph.D. a Mgr. Miltové, Ph.D. z roku 2004 s názvem *Známý – neznámý Josef Ceregetti* [MALÝ, Tomáš a MILTOVÁ, Radka. *Známý – neznámý Josef Ceregetti. Chrudimské vlastivědné listy*. Chrudim, 2004, **13** (č. 2). s. 5. ISSN 1214-7508.]. Dále je tato informace zaznamenána v Tomanově slovníku výtvarných umělců z roku 1993 [TOMAN, Prokop. *Nový slovník československých výtvarných umělců* (sešit 2). Ostrava: Výtvarné centrum Chagall, 1993. s. 127. ISBN 80-900648-4-1].

³¹ MALÝ, Tomáš a MILTOVÁ, Radka. *Známý – neznámý Josef Ceregetti. Chrudimské vlastivědné listy*. Chrudim, 2004, **13** (č. 2). s. 6. ISSN 1214-7508.

3.4.2 Časová osa datovaných děl

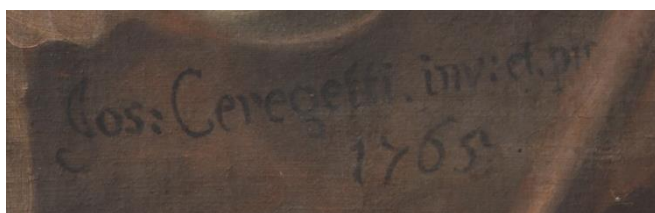
Do časové osy byla zahrnuta pouze díla s jasnou datací.

- 1749 nástěnné malby, filiální kostel sv. Barbory v Polné
- 1759–1760 Křížová cesta v Chrudimi
- 1760 Archanděl Michael v Chrudimi
- 1762 Zřízení latinského učení v Chrudimi
- 1765 Sv. Vojtěch v Trojovicích
- 1765 Kopie obrazu Chrudimského Krista
- 1771 Disputace sv. Kateřiny se čtyřmi mudrci v Chrudimi
- 1772 Kristus v Rakovníku
- 1773 Křížová cesta v Litomyšli
- 1778–1779 Loretánská kaple a Boží hrob v Chrudimi
- 1779 Portrét císaře Josefa II. a jeho manželky Ludovíky Parmské
- 1781 Sv. Jiljí
- 1791 Truhlice koželužského cechu
- 1796 Kopie obrazu sv. Salvátora

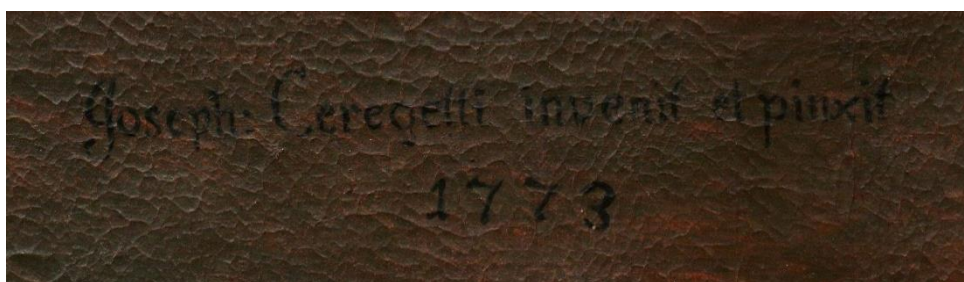
3.4.3 Srovnání signatur

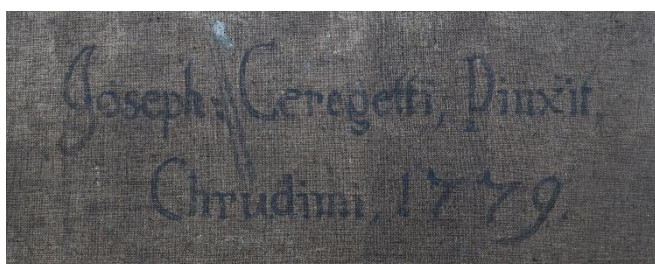
Obr. 2: Nástěnná malba, filiální kostel sv. Barbory, Polná, 1749

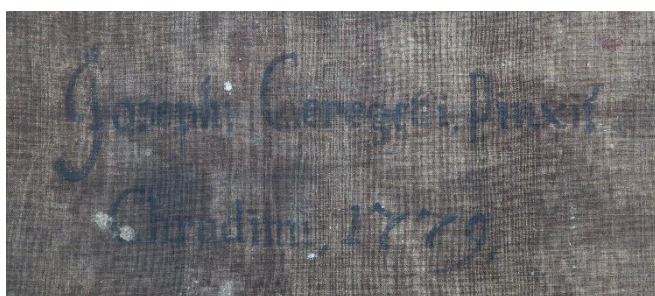
Obr. 3: Sv. Vojtěch, Trojovice, 1765

Obr. 4: Křížová cesta, Litomyšl, 1773

Obr. 5: Portrét císaře Josefa II., rub, Regionální muzeum v Chrudimi, 1779

Obr. 6: Portrét Ludovíky Parmské, rub, Regionální muzeum v Chrudimi, 1779

Obr. 7: Sv. Jiljí, Platěnice, 1781

3.4.4 Obsah

Litomyšl – Kostel Povýšení sv. Kříže	183
Křížová cesta, 14 zastavení.....	183
Litomyšl – Kostel Povýšení sv. Kříže, depozitář Římskokatolické farnosti	
Litomyšl	201
Sv. Markéta	201
Litomyšl – Státní zámek Litomyšl	203
Archanděl Michael	203
Chrudim – Regionální muzeum.....	205
Kopie obrazu sv. Salvátora	205
Portrét purkmistra Františka Cvetlera	206
Portrét císaře Josefa II.	207
Portrét Ludovíky Parmské	208
Střelecký terč (?)	210
Portrét Karla Chocenského	211
Zřízení latinského učení v Chrudimi	212
Sv. Jan Nepomucký	212
Truhlice koželužského cechu	212
Chrudim – Arciděkanský kostel Nanebevzetí Panny Marie.....	213
Křížová cesta, 14 zastavení.....	213
Chrudim – Kostel sv. Michaela, archanděla	234
Hlavní oltářní obraz Archanděla Michaela.....	234
Chrudim – Kostel sv. Kateřiny, panny a mučednice.....	237
Oltářní obraz Disputace sv. Kateřiny se čtyřmi mudrci.....	237
Třebíč – Kostel Proměnění Páně (Kapucínský klášter)	239
Hlavní oltářní obraz.....	239
Ukřižování (?)	241

Kristus s apoštoly (?).....	242
Kristus na hoře Olivetské (?)	244
Trojovice – Kostel sv. Michala	246
Oltářní obraz sv. Vojtěcha	246
Rakovník – Kostel sv. Bartoloměje.....	247
Křest Krista	247
Platěnice – Kostel sv. Jiljí.....	247
Hlavní oltářní obraz sv. Jiljí	247
Polná – Hřbitovní kostel sv. Barbory	249
Nástěnné malby	249
Rtyně v Podkrkonoší – Církevní depozitář.....	259
Kopie obrazu Chrudimského Krista	259
Nezvěstná a nedochovaná díla	260

3.4.5 Jednotlivá díla

Litomyšl – Kostel Povýšení sv. Kříže

Křížová cesta, 14 zastavení

Jedná se o čtrnáct obrazů křížové cesty od chrudimského malíře Josefa Ceregettiho. Obrazy byly zavěšeny do kostela Povýšení sv. Kříže roku 1773 a dne 8. srpna téhož roku byly posvěceny od pátera Alexiusa Strokelle, kvardiána františkánského kláštera v Moravské Třebové.³²

Křížová cesta:

- 1) Ježíš před Pilátem
- 2) Ježíš přijímá kříž
- 3) Ježíš klesá pod křížem poprvé
- 4) Ježíš potkává svou matku
- 5) Šimon z Kyrény pomáhá Ježíšovi nést kříž
- 6) Veronika
- 7) Ježíš klesá pod křížem podruhé
- 8) Ježíš potkává jeruzalémské ženy
- 9) Ježíš klesá pod křížem potřetí
- 10) Vojáci si rozdělují Ježíšův oděv
- 11) Přibíjení na kříž
- 12) Ukřížování se dvěma lotry
- 13) Ježíš je snímán z kříže (Oplakávání)
- 14) Ukládání do hrobu

Pojmenování je převzato z pojmenování zastavení křížové cesty z Chrudimi.³³

Umístění:

kostel Povýšení sv. Kříže, Šantovo nám. 183, 570 01 Litomyšl, Vikariát: Litomyšl,
Kraj: Pardubický

³² JELÍNEK, František. *Historie města Litomyšle*. Díl III. Litomyšl 1845.

³³ KOBETIČ, Pavel, Tomáš PAVLÍK a Ivo ŠULC. *Chrudim: vlastivědná encyklopedie*. Praha: MILPO MEDIA, 2005. s. 76 ISBN 80-903481-4-9. Dostupné také z: <http://www.digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:5aaba0b0-8c48-11e6-88c5-005056827e52>)

Předloha:

Litomyšlská křížová cesta vychází z kompozičních schémat grafik od Melchiora Küsela (podle Willmanna)³⁴ v zastavení č. 3, poté je zřetelná inspirace v zastavení č. 9, která už je značně pozměněna.

Ze srovnání křížových cest z Litomyšle a Chrudimi jasně vyplývá, že kompozice jednotlivých zastavení jsou zcela odlišné. Jistá podobnost je v zastavení č. 14, dále pak pouze v detailech. Zejména v postavě Piláta v 1. zastavení a v postavě lotra na pravé straně ve 12. zastavení.

*Obr. 8: Zastavení č. 14,
Litomyšl, 1773*

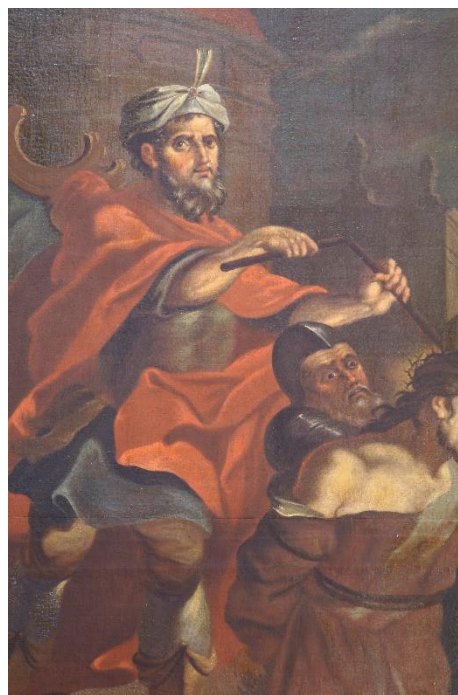

*Obr. 9: Zastavení č. 14, Chrudim,
1759–1760*

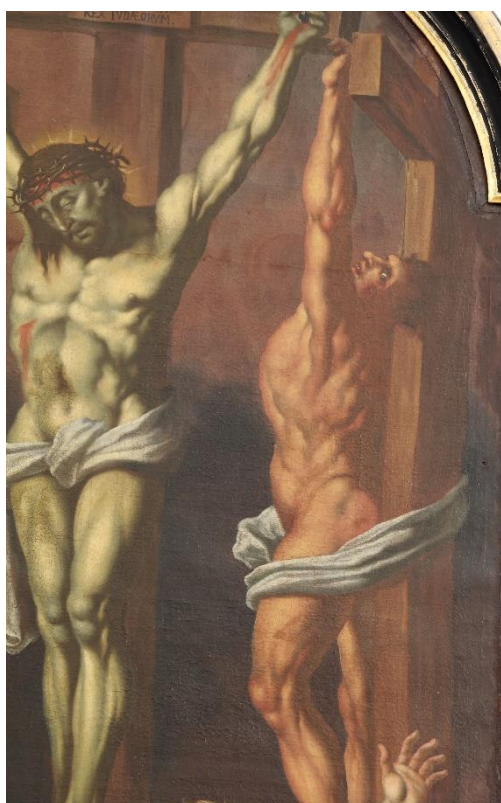
³⁴ Srovnání s grafikami podle Willmanna viz KOZIEL, Andrzej. *Rysunki Michaela Willmanna (1630-1706)*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2000. Acta Universitatis Wratislaviensis. s. 305–323. ISBN 83-229-2116-0.

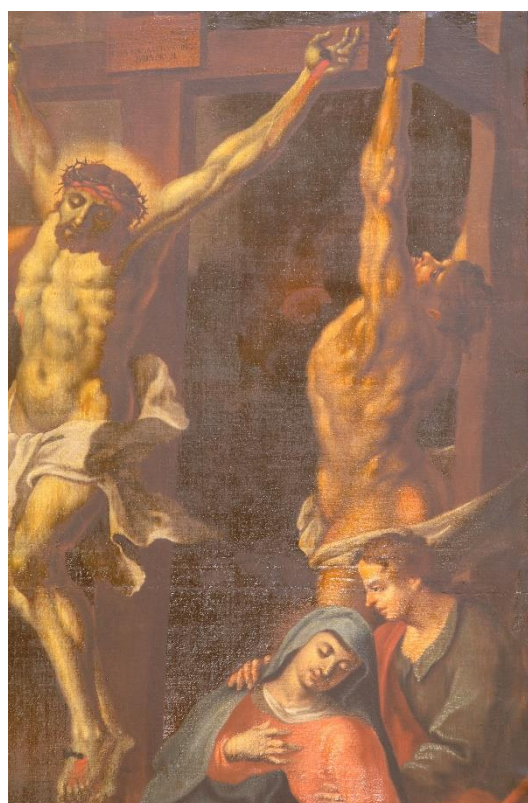
*Obr. 10: Zastavení č. 1,
Litomyšl, 1773*

*Obr. 11: Zastavení č. 1,
Chrudim, 1759–1760*

*Obr. 12: Zastavení č. 12,
Litomyšl, 1773*

*Obr. 13: Zastavení č. 12,
Chrudim, 1759–1760*

Název díla: *Ježíš před Pilátem* (první zastavení křížové cesty)

Datace: 1773

Technika: olejomalba na plátně

Rozměry: 300 × 150 cm (v. × š.) bez ozdobného rámu, dílo má nepravidelný tvar

Stav: restauruje se na Fakultě restaurování v Litomyšli

Námět:

Fotografie:

Obr. 14: *Ježíš před Pilátem*

Název díla: *Přijmutí kříže* (druhé zastavení křížové cesty)

Datace: 1773

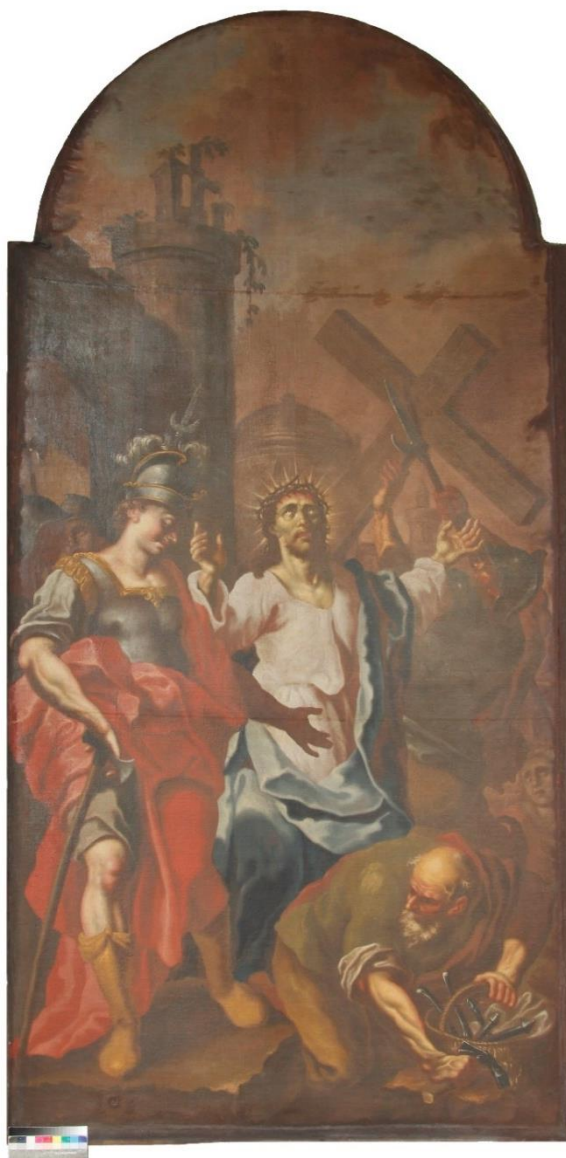
Technika: olejomalba na plátně

Rozměry: 300 × 150 cm (v. × š.) bez ozdobného rámu, dílo má nepravidelný tvar

Stav: restaurované na Fakultě restaurování v Litomyšli

Námět:

Fotografie:

Obr. 15: *Přijmutí kříže*

Název díla: *Ježíš klesá pod křížem poprvé* (třetí zastavení křížové cesty)

Datace: 1773

Technika: olejomalba na plátně

Rozměry: 300 × 150 cm (v. × š.) bez ozdobného rámu, dílo má nepravidelný tvar

Stav: restaurované na Fakultě restaurování v Litomyšli

Předloha: vychází z kompozičních schémat grafiky od Melchiora Küsela (podle Willmanna)³⁵

Fotografie:

Obr. 16: *Ježíš klesá pod křížem poprvé*

³⁵ Srovnání s grafikami podle Willmanna viz KOZIEL, Andrzej. *Rysunki Michaela Willmanna (1630-1706)*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2000. Acta Universitatis Wratislaviensis. s. 305–323. ISBN 83-229-2116-0.

Obr. 17: Melchior Küsel, podle Michaela Willmanna, *První pád pod křížem*, 1682³⁶

³⁶ KOZIEŁ, Andrzej. *Rysunki Michaela Willmanna (1630-1706)*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2000. Acta Universitatis Wratislaviensis. ISBN 83-229-2116-0. s. 314–316

Název díla: *Ježíš potkává svou matku* (čtvrté zastavení křížové cesty)

Datace: 1773

Technika: olejomalba na plátně

Rozměry: 300 × 150 cm (v. × š.) bez ozdobného rámu, dílo má nepravidelný tvar

Stav: restauroje se na Fakultě restaurování v Litomyšli

Fotografie:

Obr. 18: *Ježíš potkává svou matku*

Název díla: *Šimon z Kyrény pomáhá Ježíšovi nést kříž* (páté zastavení křížové cesty)

Datace: 1773

Technika: olejomalba na plátně

Rozměry: 300 × 150 cm (v. × š.) bez ozdobného rámu, dílo má nepravidelný tvar

Stav: Dílo je po celé ploše pokryto vrstvou prachového depozitu. Na celé ploše malby se nachází hustá síť krakel. Po okrajích díla jsou praskliny. K prasklinám došlo na místech druhotného nastavení plátna po obvodu malby. V těchto partiích se nachází druhotné přemalby. Na druhotně doplněných okrajích se místy vyskytují bílé zákaly. V ploše malby je několik druhotných oprav, zejména v okolí hlavy Krista a v dolní části pod nohama Krista.

Fotografie:

Obr. 19: *Šimon z Kyrény pomáhá Ježíšovi nést kříž*

Název díla: *Veronika* (šesté zastavení křížové cesty)

Datace: 1773

Technika: olejomalba na plátně

Rozměry: 300 × 150 cm (v. × š.) bez ozdobného rámu, dílo má nepravidelný tvar

Stav: Dílo je po celé ploše pokryto vrstvou prachového depozitu. Plátno i s malbou je v dolní oblasti mírně zvlněné. Na celé ploše malby se nachází hustá síť krakel. Po okrajích díla jsou praskliny. K prasklinám došlo na místech druhotného nastavení plátna po obvodu malby. V těchto partiích se nachází druhotné přemalby. Na druhotně doplněných okrajích se místy vyskytují bílé zákaly. Do líce malby jsou lokálně prolisovány hrany napínacího rámu a jeho středových příček, zejména v prostřední části obrazu.

Fotografie:

Obr. 20: *Veronika*

Název díla: *Ježíš klesá pod křížem podruhé* (sedmé zastavení křížové cesty)

Datace: 1773

Technika: olejomalba na plátně

Rozměry: 300 × 150 cm (v. × š.) bez ozdobného rámu, dílo má nepravidelný tvar

Stav: Dílo je po celé ploše pokryto vrstvou prachového depozitu. Plátno i s malbou je v dolní oblasti zvlněné. Na celé ploše malby se nachází hustá síť krakel. Po okrajích díla jsou praskliny. K prasklinám došlo na místech druhotného nastavení plátna po obvodu malby. V těchto partiích se nachází druhotné přemalby a lokálně dochází k odpadávání nepůvodní barevné vrstvy. Na druhotně doplněných okrajích se místy vyskytují bílé zákaly. Do líce malby jsou lokálně prolisovány hrany napínacího rámu a jeho středových příček, zejména vprostřední části obrazu.

Fotografie:

Obr. 21: *Ježíš klesá pod křížem podruhé*

Název díla: *Ježíš potkává jeruzalémské ženy* (osmé zastavení křížové cesty)

Datace: 1773

Technika: olejomalba na plátně

Rozměry: 300 × 150 cm (v. × š.) bez ozdobného rámu, dílo má nepravidelný tvar

Stav: Dílo je po celé ploše pokryto vrstvou prachového depozitu. Plátno i s malbou je lokálně mírně zvlňené, především v dolní části a v oblasti horního oblouku. Na celé ploše malby se nachází hustá síť krakel. Po okrajích díla jsou praskliny. K prasklinám došlo na místech druhotného nastavení plátna po obvodu malby. V těchto partiích se nachází druhotné přemalby. Na druhotně doplněných okrajích se místy vyskytují bílé zákaly, které se vyskytují i lokálně v pravé části obrazu. Dílo je špatně vsazeno do ozdobného rámu, neboť horní část obrazu neleží v polodrážce rámu.

Fotografie:

Obr. 22: *Ježíš potkává jeruzalémské ženy*

Název díla: *Ježíš klesá pod křížem potřetí* (deváté zastavení křížové cesty)

Datace: 1773

Technika: olejomalba na plátně

Rozměry: 300 × 150 cm (v. × š.) bez ozdobného rámu, dílo má nepravidelný tvar

Stav: Dílo je po celé ploše pokryto vrstvou prachového depozitu. Plátno i s malbou je v dolní oblasti mírně zvlňené. Na celé ploše malby se nachází hustá síť krakel. Po okrajích díla jsou praskliny. K prasklinám došlo na místech druhotného nastavení plátna po obvodu malby. V těchto partiích se nachází druhotné přemalby a lokálně dochází k odpadávání nepůvodní barevné vrstvy. V celé ploše malby se místy vyskytují bílé zákaly. Na některých místech díla se nachází několik druhotných oprav, zejména v pravé části horního oblouku, v pravé dolní části pod křížem Krista a při levém okraji uprostřed. Do líce malby jsou lokálně prolisovány hrany napínacího rámu a jeho středových příček, zejména v prostřední části obrazu.

Fotografie:

Obr. 23: *Ježíš klesá pod křížem potřetí*

Název díla: *Vojáci si rozdělují Ježíšův oděv* (desáté zastavení křížové cesty)

Datace: 1773

Technika: olejomalba na plátně

Rozměry: 300 × 150 cm (v. × š.) bez ozdobného rámu, dílo má nepravidelný tvar

Stav: Dílo je po celé ploše pokryto vrstvou prachového depozitu. Na celé ploše malby se nachází hustá síť krakel. Po okrajích díla jsou praskliny. K prasklinám došlo na místech druhotného nastavení plátna po obvodu malby. V těchto partiích se nachází druhotné přemalby, zejména při pravém a levém horním okraji. Při levém horním okraji se nachází nepůvodní nános bílé barvy, který pravděpodobně vznikl při výmalbě kostela. V celé ploše malby se místy vyskytují bílé zákaly. Do líce malby jsou lokálně prolisovány hrany napínacího rámu a jeho středových příček, zejména v prostřední části obrazu.

Fotografie:

Obr. 24: *Vojáci si rozdělují Ježíšův oděv*
196

Název díla: *Přibíjení na kříž* (jedenácté zastavení křížové cesty)

Datace: 1773

Technika: olejomalba na plátně

Rozměry: 300 × 150 cm (v. × š.) bez ozdobného rámu, dílo má nepravidelný tvar

Stav: Dílo je po celé ploše pokryto vrstvou prachového depozitu. Plátno i s malbou je v dolní a horní části mírně zvlněné. Na celé ploše malby se nachází hustá síť krakel. Po okrajích díla jsou praskliny. K prasklinám došlo na místech druhotného nastavení plátna po obvodu malby. V těchto partiích se nachází druhotné přemalby a lokálně dochází k odpadávání nepůvodní barevné vrstvy, taktéž se zde místy vyskytují bílé zákaly. Do líce malby jsou prolisovány hrany napínacího rámu a jeho středových příček, zejména v prostřední části obrazu. Dílo je špatně vsazeno do ozdobného rámu, neboť horní část obrazu neleží v polodrážce rámu.

Fotografie:

Obr. 25: *Přibíjení na kříž*

Název díla: *Ukřižování se dvěma lotry* (dvanácté zastavení křížové cesty)

Datace: 1773

Technika: olejomalba na plátně

Rozměry: 300 × 150 cm (v. × š.) bez ozdobného rámu, dílo má nepravidelný tvar

Stav: Dílo je po celé ploše pokryto vrstvou prachového depozitu. Na celé ploše malby se nachází hustá síť krakel. Po okrajích díla jsou praskliny. K prasklinám došlo na místech druhotného nastavení plátna po obvodu malby. V těchto partiích se nachází druhotné přemalby a lokálně dochází k odpadávání nepůvodní barevné vrstvy, rovněž se zde místy vyskytují bílé zákaly. Druhotné přemalby se vyskytují i v místech švů, především v horní části obrazu. Na některých místech díla se nachází několik druhotných oprav, zejména v pravé horní části a ve vrcholu napínacího oblouku. Do líce malby jsou prolisovány hrany napínacího rámu a jeho středových příček, zejména v prostřední části obrazu.

Fotografie:

Obr. 26: *Ukřižování se dvěma lotry*

Název díla: *Ježíš je snímán z kříže/ Oplakávání* (třinácté zastavení křížové cesty)

Datace: 1773

Technika: olejomalba na plátně

Rozměry: 300 × 150 cm (v. × š.) bez ozdobného rámu, dílo má nepravidelný tvar

Stav: Dílo je po celé ploše pokryto vrstvou prachového depozitu. Plátno i s malbou je mírně zvlňené, především v dolní části. Na celé ploše malby se nachází hustá síť krakel. Po okrajích díla jsou praskliny. K prasklinám došlo na místech druhotného nastavení plátna po obvodu malby. V těchto partiích se nachází druhotné přemalby a lokálně dochází k odpadávání nepůvodní barevné vrstvy. Druhotné přemalby se vyskytují i v místech švů. Kolem švu v dolní části obrazu dochází k uvolňování původní barevné vrstvy. Do líce malby jsou prolisovány hrany napínacího rámu a jeho středových příček, zejména vprostřední části obrazu.

Fotografie:

Obr. 27: *Ježíš je snímán z kříže/ Oplakávání*

Název díla: *Ukládání do hrobu* (čtrnácté zastavení křížové cesty)

Datace: 1773

Technika: olejomalba na plátně

Rozměry: 300 × 150 cm (v. × š.) bez ozdobného rámu, dílo má nepravidelný tvar

Stav: Dílo je po celé ploše pokryto vrstvou prachového depozitu. Plátno i s malbou je mírně zvlňené, především v dolní části a v místech napínacího oblouku. Na celé ploše malby se nachází hustá síť krakel. Po okrajích díla jsou praskliny. K prasklinám došlo na místech druhotného nastavení plátna po obvodu malby. V těchto partiích se nachází druhotné přemalby. Do líce malby jsou prolisovány hrany napínacího rámu a jeho středových příček.

Popis díla: Na díle se nachází v levé dolní části nápis “*Joseph Ceregetti invenit e pinxit 1773*”.

Fotografie:

Obr. 28: *Ukládání do hrobu*

Litomyšl – Kostel Povýšení sv. Kříže, depozitář Římskokatolické farnosti Litomyšl

Sv. Markéta

Název díla: **Sv. Markéta**

Datace: kolem r. 1760 ³⁷

Technika: olejomalba na plátně (?)

Rozměry: 189,6 × 110,5 cm ³⁸

Umístění: kostel Povýšení sv. Kříže, depozitář Římskokatolické farnosti Litomyšl, Šantovo nám. 183, 570 01 Litomyšl, Vikariát: Litomyšl, Kraj: Pardubický

Námět: Dílo zpodobňuje sv. Markétu pannu a mučednici. Na díle jsou patrné její atributy: drak, meč, kříž, koruna a palmová ratolest. Markéta vzhlíží k nebi, kde je duch svatý v podobě holubice. Scénu doplňuje několik putti, z nichž jeden v ruce drží palmovou ratolest a v druhé korunu.

³⁷ JIROUŠKOVÁ, Tereza. *Umění baroka v Litomyšli*. Olomouc, 2016. Diplomová práce. Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci. s. 162 [Dostupné také z: https://theses.cz/id/1ehcwj/Baroko_v_Litomyšli.compressed.pdf]

³⁸ Ibidem, str. 168

Fotografie:

Obr. 29: Sv. Markéta³⁹

³⁹ Fotografie byla použita z diplomové práce viz. JIROUŠKOVÁ, Tereza. *Umění baroka v Litomyšli*. Olomouc, 2016. Diplomová práce. Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci. s. 168 [Dostupné také z: [https://theses.cz/id/1ehcwj/Baroko v Litomyšli.compressed.pdf](https://theses.cz/id/1ehcwj/Baroko_v_Litomyšli.compressed.pdf)]

Litomyšl – Státní zámek Litomyšl

Archanděl Michael

Název díla: *Archanděl Michael*

Autor: Josef Ceregetti (?)

Datace: před r. 1754 (?) ⁴⁰

Technika: olejomalba na plátně (?)

Umístění: státní zámek Litomyšl (hlavní oltář kaple sv. Moniky), Jiráskova 93, 570 01 Litomyšl, Česká republika

Poznámky: Autorství Josefa Ceregettiho je pouze hypotetické, viz úryvek z diplomové práce Bc. Terezy Jirouškové z roku 2016: „*Archiválie, spravující zámecký inventář z roku 1754 se zmiňují o obraze na hlavním oltáři kaple jako o díle neznámého chrudimského malíře, jenž objednal František Václav hrabě z Trauttmansdorffu. Což nás může přivést na myšlenku autorství Josefa Ceregettiho (1722–1799), jenž získává v šedesátých a následně v sedmdesátých letech v Litomyšli zakázku pro kostel Povýšení sv. Kříže. Litomyšlské panství očividně žádného dvorního malíře nemělo a tak se zadání zakázky známému Ceregettiho z nedaleké Chrudimi zdá jako reálná volba.*“ ⁴¹

⁴⁰ JIROUŠKOVÁ, Tereza. *Umění baroka v Litomyšli*. Olomouc, 2016. Diplomová práce. Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci. s. 162 [Dostupné také z: https://theses.cz/id/1ehcwj/Baroko_v_Litomyšli.compressed.pdf]

⁴¹ Ibidem, s. 162

Fotografie:

Obr. 30: *Archanděl Michael*⁴²

⁴² Fotografie byla použita z diplomové práce viz. JIROUŠKOVÁ, Tereza. *Umění baroka v Litomyšli*. Olomouc, 2016. Diplomová práce. Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci. s. 162 [Dostupné také z: https://theses.cz/id/1ehcwj/Baroko_v_Litomyšli.compressed.pdf]

Chrudim – Regionální muzeum

Umístění: Regionální muzeum Chrudim, Široká 86, 537 01 Chrudim IV

Kopie obrazu sv. Salvátora

Název díla: *Kopie obrazu sv. Salvátora*

Signatura: U1901

Datace: 1796

Technika: olej na dřevěné desce (?)

Umístění: V současné době vystaveno ve stálé expozici.

Námět: Dílo je kopií obrazu sv. Salvátora z arciděkanského kostela Nanebevzetí Panny Marie v Chrudimi.

Předloha: Předlohou pro dílo byl zřejmě originál obrazu sv. Salvátora.

Fotografie:

Obr. 31: Kopie obrazu sv. Salvátora

Portrét purkmistra Františka Cvetlera

Název díla: *Portrét purkmistra Františka Cvetlera*

Signatura: U2105

Technika: olej na plátně (?), napínací rám je dodatečně opatřen vertikálními klíny, adjustován v novodobém ozdobném rámu s povrchovou úpravou (imitace zlacení)

Rozměry: 67,5 × 46 cm

Stav: V nedávné době restaurován, povrch pokrývá celoplošná laková vrstva, na některých částech (např. tmavý kabátec) se objevuje puchýřkování barevné vrstvy, ztmavlé retuše – druhotné zásahy.

Námět: Dílo zobrazuje portrét chrudimského purkmistra Františka Cvetlera (1767–1828).

Fotografie:

Obr. 32: *Portrét purkmistra Františka Cvetlera*

Portrét císaře Josefa II.

Název díla: *Portrét císaře Josefa II.*

Signatura: U2216

Datace: 1779 (Datováno a signováno na rubu: „*Joseph Ceregetti, Pinxit, Chrudimi 1779*“) ⁴³

Technika: olej na plátně (?), na jednoduchém napínacím rámu bez možnosti vyklínování, adjustováno v novodobém jednoduchém ozdobném rámu s povrchovým zlacením

Rozměry: 105 × 83 cm

Stav: deformace plátna, mechanické poškození barevné vrstvy (škrábance, vrypy, ztráty barevné vrstvy), hrany napínacího rámu prolisovány do líce, z rubu plátno silně znečištěno, mastné skvrny, bělavá rezidua druhotných nátěrů, krupičkování barevné vrstvy nebo laku v levé části obrazu

⁴³ Viz katalog výstavy ve Valdštejnském paláci.

VYDROVÁ, Jiřina a Ema SEDLÁČKOVÁ. *Výstava Umění v Čechách 17-18 století, 1600-1800: pražské baroko : Valdštejnský palác- Palác Zemského zastupitelstva : pořádá Umělecká beseda v Praze za účasti hlavního města Prahy : květen-září 1938.* Praha: Umělecká beseda, 1938.

Fotografie:

Obr. 33: *Portrét císaře Josefa II.*

Portrét Ludovíky Parmské

Název díla: ***Portrét Ludovíky Parmské***

Signatura: U2217

Datace: 1779 (Datováno a signováno na rubu: „*Joseph Ceregetti, Pinxit, Chrudim 1779*“) ⁴⁴

Technika: olej na plátně (?), na jednoduchém napínacím rámu bez možnosti vyklínování, adjustováno v novodobém jednoduchém ozdobném rámu s povrchovým zlacením

Rozměry: 105 × 83 cm

⁴⁴ Viz katalog výstavy ve Valdštejnském paláci.

VYDROVÁ, Jiřina a Ema SEDLÁČKOVÁ. *Výstava Umění v Čechách 17-18 století, 1600-1800: pražské baroko : Valdštejnský palác- Palác Zemského zastupitelstva : pořádá Umělecká beseda v Praze za účasti hlavního města Prahy : květen-září 1938.* Praha: Umělecká beseda, 1938.

Stav: deformace plátna, mechanické poškození barevné vrstvy (škrábance, vrypy, ztráty barevné vrstvy), hrany napínacího rámu prolisovány do líce, z rubu plátno silně znečištěno, mastné skvrny, bělavá rezidua druhotných nátěrů, plátno na dvou místech protrženo (na jednom z těchto míst druhotná záplata).

Fotografie:

Obr. 34: Portrét Ludovíky Parmské

Střelecký terč (?)

Název díla: *Střelecký terč*

Autor: signováno Josef Cereghetti (?)

Signatura: U2234

Datace: 1841

Technika: olej na dřevěné desce (?), podložka ze dvou horizontálních desek s vertikálními svlaky

Rozměry: 90 × 70 cm

Poznámky: Autorství Josefa Cereghettiho je nepravděpodobné. Signatura uvádí dataci 1841, kdy byl již Cereghetti po smrti (úmrtí 1799). Navíc signatura neodpovídá ostatním signaturám Cereghettiho. Není vyloučeno, že je autorem potomek Cereghettiho.

Fotografie:

Obr. 35: Střelecký terč

Portrét Karla Chocenského

Název díla: *Portrét Karla Chocenského*

Signatura: U2417

Technika: olej na plátně (?)

Rozměry: 90 × 68 cm

Stav: po kompletním restaurování, kdy byl obraz dublován pomocí voskopryskyřičné směsi na nové plátno, na nepůvodním vyklínovatelném rámu.

Poškození: popraskaná laková vrstva, ztráty v levé části obrazu, po celém povrchu silná vrstva prachového depozitu, nad hlavou silná deformace po nárazu předmětem.

Fotografie:

Obr. 36: *Portrét Karla Chocenského*

Zřízení latinského učení v Chrudimi

Název díla: *Zřízení latinského učení v Chrudimi*

Datace: 1762

Technika: olej na plátně (?)

Další informace: Dílo bylo zhotoveno k příležitosti založení chrudimského gymnázia v roce 1762.⁴⁵

Sv. Jan Nepomucký

Název díla: *Sv. Jan Nepomucký*

Signatura: U2402

Technika: olej na plátně (?)

Truhlice koželužského cechu

Název díla: *Truhlice koželužského cechu*

Datace: 1791

Technika: olejomalba na dřevě (?)

⁴⁵ MALÝ, Tomáš. O jednom téměř zapomenutém malíři a „mediální“ konstrukci dějin v 18. století. In: AMBROŽOVÁ, Hana a kol. *Historik na Moravě: Profesoru Jiřímu Malířovi, předsedovi Matice moravské a vedoucímu Historického ústavu FF MU, věnují jeho kolegové, přátelé a žáci k šedesátinám*. Brno: Matice moravská, 2009. s. 859. ISBN 978-80-86488-57-8.

Chrudim – Arciděkanský kostel Nanebevzetí Panny Marie

Křížová cesta, 14 zastavení

Datace: 1759–1760⁴⁶ (1760 vysvěceno)

Technika: olej na plátně (?)

Rozměry: cca 200 × 150 cm

Umístění: Arciděkanský kostel Nanebevzetí Panny Marie, Komenského, 537 01 Chrudim, (Římskokatolická farnost – arciděkanství Chrudim, Školní náměstí 56, 537 01 Chrudim 1, Vikariát: Chrudim, Kraj: Pardubický)

Další informace: Křížová cesta byla vysvěcena dne 13. 7. 1760 františkánským kvardiánem H. Pleinerem z Prahy.⁴⁷ Jedná se o první malovanou křížovou cestu na Chrudimsku.⁴⁸ Jednotlivé obrazy měly původně bohatě zdobené rámy od řezbáře Josefa Procházky, avšak v roce 1892 byly obrazy umístěny do jednoduchých ráků s nástavbou označující číslo zastavení a s dřevěným křížem.⁴⁹

Předloha: Předlohou pro chrudimskou křížovou cestu mohla být zřejmě grafická výzdoba Křešovského pasionálu (Grussauer Passionsbuch), jež vycházela z obrazů slavného slezského malíře Michaela Leopolda Willmanna z roku 1670.⁵⁰ V porovnání s grafikami od Melchiora Küsel a Georga Andrese Wolffganga staršího (podle Willmanna) je patrná podobnost ve více zastaveních, konkrétně v zastaveních č. 2, 5, 6, 7, 8 a 11.

⁴⁶ KOBETIČ, Pavel, Tomáš PAVLÍK a Ivo ŠULC. *Chrudim: vlastivědná encyklopedie*. Praha: MILPO MEDIA, 2005. ISBN 80-903481-4-9. s.76 Dostupné také z: <http://www.digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:5aaba0b0-8c48-11e6-88c5-005056827e52>

⁴⁷ PAVLÍK, Tomáš. *Chrudimská křížová cesta*. Chrudim, 1998. ISBN 80-903265-6-0.

⁴⁸ PANOCH, Pavel. *Barokní umění na Chrudimsku*. Nové Město nad Metují: Pro Město Chrudim vydal Atelier Duplex, 2011. s. 34 ISBN 978-80-260-0337-3.

⁴⁹ PAVLÍK, Tomáš. *Chrudimská křížová cesta*. Chrudim, 1998. ISBN 80-903265-6-0.

⁵⁰ KOBETIČ, Pavel, Tomáš PAVLÍK a Ivo ŠULC. *Chrudim: vlastivědná encyklopedie*. Praha: MILPO MEDIA, 2005. ISBN 80-903481-4-9. s.76

Název díla: *Ježíš před Pilátem* (první zastavení křížové cesty)

Datace: 1759–1760

Technika: olejomalba na plátně

Rozměry: cca 200 × 150 cm (v. × š.)

Námět: Pilát láme hůl nad odsouzeným Kristem.

Fotografie:

Obr. 37: *Ježíš před Pilátem*

Název díla: **Ježíš přijímá kříž** (druhé zastavení křížové cesty)

Datace: 1759–1760

Technika: olejomalba na plátně

Rozměry: cca 200 × 150 cm (v. × š.)

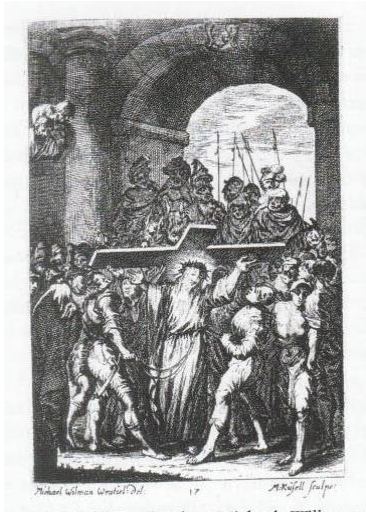
Námět: Kristus přijímá kříž, který mu kladou na ramena vojáci.

Předloha: grafický list podle Michaela Willmanna

Fotografie:

Obr. 38: *Ježíš přijímá kříž*

Obr. 39: Melchior Küsel, podle Michaela Willmanna, Přijmutí kříže, 1682⁵¹

⁵¹ KOZIEŁ, Andrzej. *Rysunki Michaela Willmanna (1630-1706)*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2000. Acta Universitatis Wratislaviensis. ISBN 83-229-2116-0. s. 314–316

Název díla: *Ježíš klesá pod křížem poprvé* (třetí zastavení křížové cesty)

Datace: 1759–1760

Technika: olejomalba na plátně

Rozměry: cca 200 × 150 cm (v. × š.)

Fotografie:

Obr. 40: *Ježíš klesá pod křížem poprvé*

Název díla: *Ježíš potkává svou matku* (čtvrté zastavení křížové cesty)

Datace: 1759–1760

Technika: olejomalba na plátně

Rozměry: cca 200 × 150 cm (v. × š.)

Fotografie:

Obr. 41: *Ježíš potkává svou matku*

Název díla: *Šimon z Kyrény pomáhá Ježíšovi nést kříž* (páté zastavení křížové cesty)

Datace: 1759–1760

Technika: olejomalba na plátně

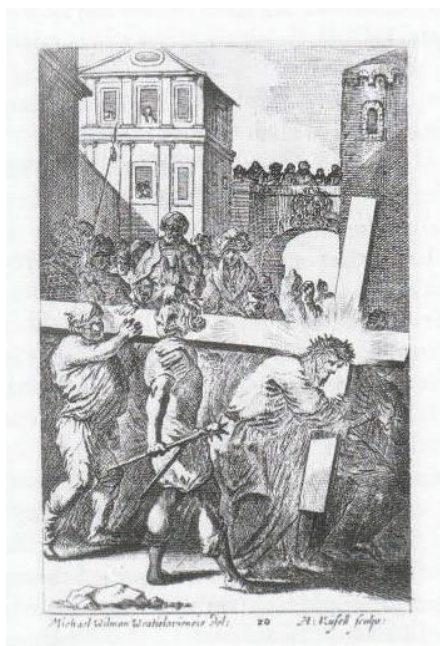
Rozměry: cca 200 × 150 cm (v. × š.)

Předloha: grafický list podle Michaela Willmanna

Fotografie:

Obr. 42: *Šimon z Kyrény pomáhá Ježíšovi nést kříž*

Obr. 43: Melchior Küsel, podle Michaela Willmanna, Šimon z Kyrény pomáhá Ježíšovi nést kříž, 1682⁵²

⁵² KOZIEŁ, Andrzej. *Rysunki Michaela Willmanna (1630-1706)*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2000. Acta Universitatis Wratislaviensis. ISBN 83-229-2116-0. s. 317–318

Název díla: *Veronika* (šesté zastavení křížové cesty)

Datace: 1759–1760

Technika: olejomalba na plátně

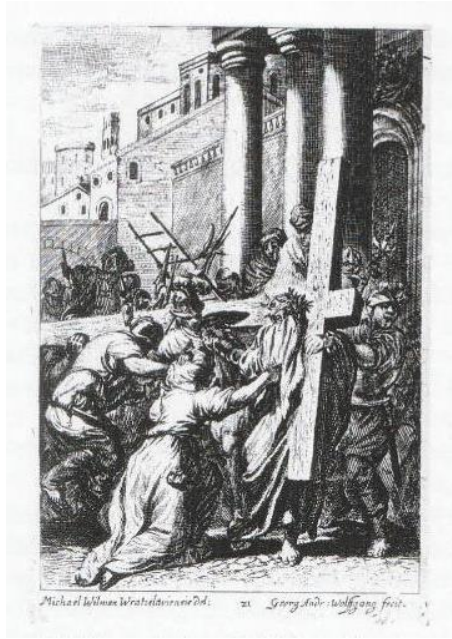
Rozměry: cca 200 × 150 cm (v. × š.)

Předloha: grafický list podle Michaela Willmanna

Fotografie:

Obr. 44: *Veronika*

Obr. 45: *Melchior Küsel, podle Michaela Willmanna, 1682⁵³*

⁵³ KOZIEŁ, Andrzej. *Rysunki Michaela Willmanna (1630-1706)*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2000. Acta Universitatis Wratislaviensis. ISBN 83-229-2116-0. s. 317-318

Název díla: *Ježíš klesá pod křížem podruhé* (sedmé zastavení křížové cesty)

Datace: 1759–1760

Technika: olejomalba na plátně

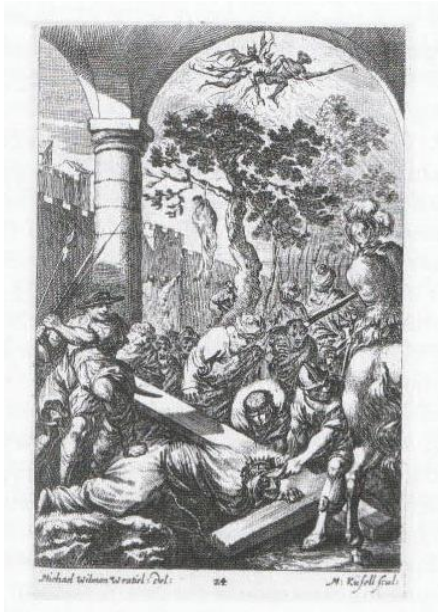
Rozměry: cca 200 × 150 cm (v. × š.)

Předloha: grafický list podle Michaela Willmanna

Fotografie:

Obr. 46: *Ježíš klesá pod křížem podruhé*

Obr. 47: Melchior Küsel podle Michaela Willmanna, *Třetí pád pod křížem*, 1682⁵⁴

⁵⁴ KOZIEŁ, Andrzej. *Rysunki Michaela Willmanna (1630-1706)*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2000. Acta Universitatis Wratislaviensis. ISBN 83-229-2116-0. s. 317–318

Název díla: *Ježíš potkává jeruzalémské ženy* (osmé zastavení křížové cesty)

Datace: 1759–1760

Technika: olejomalba na plátně

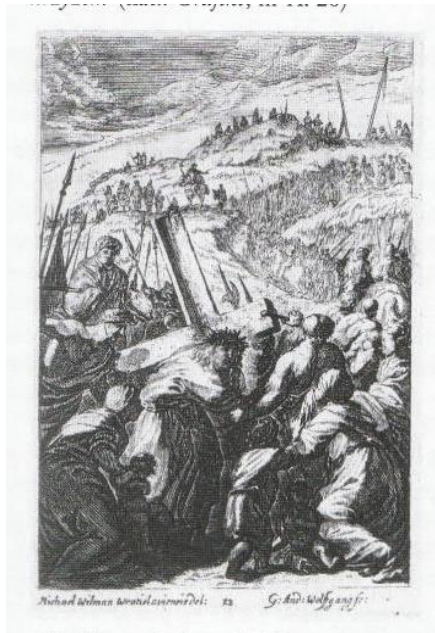
Rozměry: cca 200 × 150 cm (v. × š.)

Předloha: grafický list podle Michaela Willmanna

Fotografie:

Obr. 48: *Ježíš potkává jeruzalémské ženy*

Obr. 49: Melchior Küsel, podle Michaela Willmanna, *Ženy oplakávající Krista nesoucího kříž*, 1682⁵⁵

⁵⁵ KOZIEŁ, Andrzej. *Rysunki Michaela Willmanna (1630-1706)*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2000. Acta Universitatis Wratislaviensis. ISBN 83-229-2116-0. s. 317–318

Název díla: *Ježíš klesá pod křížem potřetí* (deváté zastavení křížové cesty)

Datace: 1759–1760

Technika: olejomalba na plátně

Rozměry: cca 200 × 150 cm (v. × š.)

Fotografie:

Obr. 50: *Ježíš klesá pod křížem potřetí*

Název díla: *Vojáci si rozdělují Ježíšův oděv* (desáté zastavení křížové cesty)

Datace: 1759–1760

Technika: olejomalba na plátně

Rozměry: cca 200 × 150 cm (v. × š.)

Fotografie:

Obr. 51: *Vojáci si rozdělují Ježíšův oděv*

Název díla: *Přibíjení na kříž* (jedenácté zastavení křížové cesty)

Datace: 1759–1760

Technika: olejomalba na plátně

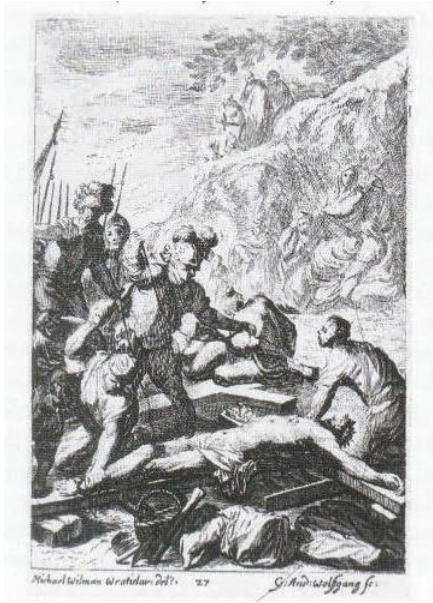
Rozměry: cca 200 × 150 cm (v. × š.)

Předloha: grafický list podle Michaela Willmanna

Fotografie:

Obr. 52: *Přibíjení na kříž*

Obr. 53: Melchior Küsel, podle Michaela Willmanna, Přibijení na Kříž, 1682⁵⁶

⁵⁶ KOZIEŁ, Andrzej. *Rysunki Michaela Willmanna (1630-1706)*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2000. Acta Universitatis Wratislaviensis. ISBN 83-229-2116-0. s. 319–320

Název díla: *Ukřižování se dvěma lotry* (dvanácté zastavení křížové cesty)

Datace: 1759–1760

Technika: olejomalba na plátně

Rozměry: cca 200 × 150 cm (v. × š.)

Fotografie:

Obr. 54: *Ukřižování se dvěma lotry*

Název díla: *Ježíš je snímán z kříže (Oplakávání)* (třinácté zastavení křížové cesty)

Datace: 1759–1760

Technika: olejomalba na plátně

Rozměry: cca 200 × 150 cm (v. × š.)

Fotografie:

Obr. 55: *Ježíš je snímán z kříže (Oplakávání)*

Název díla: *Ukládání do hrobu* (čtrnácté zastavení křížové cesty)

Datace: 1759–1760

Technika: olejomalba na plátně

Rozměry: cca 200 × 150 cm (v. × š.)

Fotografie:

Obr. 56: *Ukládání do hrobu*

Chrudim – Kostel sv. Michaela, archanděla

Hlavní oltářní obraz Archanděla Michaela

Název díla: ***Archanděl Michael***

Datace: 1760

Technika: olej na plátně (?)

Umístění: Kostel sv. Michaela, archanděla, Tyršovo nám., 537 01 Chrudim, (Římskokatolická farnost – arciděkanství Chrudim, Školní náměstí 56, 537 01 Chrudim 1, Vikariát: Chrudim, Kraj: Pardubický)

Námět: Dílo vyobrazuje archanděla Michaela, který poráží d'ábla.

Předloha: Jako předloha pro dílo sloužilo slavné plátno se stejným námětem od Guida Reniho z římského kostela S. Maria della Concezione.⁵⁷ Grafické listy s Reniho kompozicí začaly vznikat již krátce po jeho vytvoření roku 1635, a byly poměrně rozšířené. Pro ilustraci jmenujme alespoň několik grafiků Jacob Frey (1734), Pieter de Bailliu (1631–1637), Girolamo Frezza (1680–1741), Giovanni Folo (1780–1836).⁵⁸ Reniho kompozice byly používány až do 19. století.

⁵⁷ MALÝ, Tomáš a MILTOVÁ, Radka. Svět historií v osvěcenské době umělecký odkaz Josefa Ceregettiho. *Umění: Časopis Ústavu dějin umění*. Praha: Ústav dějin umění AV ČR, 2005, **53** (č. 4). s. 393 ISSN 0049-5123.

⁵⁸ Jména grafiků dohledána ve sbírkách Britského muzea. Dostupné z: https://www.britishmuseum.org/research/collection_online/search.aspx

Fotografie:

Obr. 57: Sv. Michael⁵⁹

⁵⁹ Autorem fotografie je Mgr. art. Luboš Macháčko.

Fotografie předloh:

Obr. 58: Sv. Michael,
Guido Reni, 1635⁶⁰

Obr. 59: Sv. Michael, Jacob Frey
podle Guido Reniho, 1734⁶¹

⁶⁰ Il sasso nello stagno di AnGre [online] [cit. 30.07.2019] Dostupné z: https://ilsassonellostagno.files.wordpress.com/2018/05/san_michele_arcangelo_-_guido_reni.jpg

⁶¹ The British Museum [online] [cit. 30.07.2019] Dostupné z: https://www.britishmuseum.org/research/collection_online/collection_object_details/collection_image_gallery.aspx?assetId=846085001&objectId=3201852&partId=1

Chrudim – Kostel sv. Kateřiny, panny a mučednice

Oltářní obraz Disputace sv. Kateřiny se čtyřmi mudrci

Název díla: ***Disputace sv. Kateřiny se čtyřmi mudrci***

Datace: 1771⁶²

Technika: olej na plátně (?)

Umístění: Kostel sv. Kateřiny, panny a mučednice, Husova, 537 01 Chrudim, (Římskokatolická farnost – arciděkanství Chrudim, Školní náměstí 56, 537 01 Chrudim 1, Vikariát: Chrudim, Kraj: Pardubický)

Námět: Námětem díla je disputace sv. Kateřiny se čtyřmi mudrci. Sv. Kateřina s korunou na hlavě stojí nad čtyřmi pohanskými mudrci, které přesvědčuje o své pravdě v křesťanské víře. V pozadí za Kateřinou je globus.

Poznámky: Dílo bylo původně umístěné v presbytáři a sloužilo jako hlavní oltářní obraz. Při úpravách kostela v 19. století byl obraz přemístěn na severovýchodní stěnu.

⁶² SOUKAL, Jakub. *Kostel sv. Kateřiny v Chrudimi ve 2. pol. 19. stol.: činnost Družstva pro obnovu vnitřní*. Brno, 2019. Diplomová práce. Filozofická fakulta Masarykova Univerzita.

Fotografie:

Obr. 60: *Disputace sv. Kateřiny se čtyřmi mudrci*

Třebíč – Kostel Proměnění Páně (Kapucínský klášter)

Umístění: Kostel Proměnění Páně, Otmarova 51/20, 674 01 Třebíč,
(Římskokatolická farnost Třebíč – Jejkov, Otmarova 51/20, 674 01 Třebíč –
Jejkov, diecéze: brněnská, děkanát: děkanství třebíčské, kraj: Vysočina)

Hlavní oltářní obraz

Název díla: ***Proměnění Páně***

Datace: 1750 (?)

Technika: olej na plátně (?)

Umístění: Hlavní oltář

Stav: Bude se restaurovat pravděpodobně od dubna roku 2019.

Námět: Námětem díla je proměnění Páně na hoře Tábor. V centrálním plánu je zobrazen Ježíš Kristus rozmlouvající s Mojžíšem po své pravé straně a po levé straně s Eliášem. Nad Kristem je zobrazen Bůh otec nadnášený oblakem s putti. Ve spodním plánu jsou tři apoštolové Petr, Jakub a Jan.

Fotografie:

Obr. 61: Proměnění Páně

Ukřižování (?)

Název díla: *Ukřižování*

Autor: Josef Ceregetti (?), není jisté autorství

Datace: (?)

Technika: olej na plátně (?)

Rozměry: 340 × 184 cm (v. × š.)

Umístění: v presbytáři, vsazen ve stěně za hlavním oltářem

Stav: Dílo je po celé ploše pokryto vrstvou prachového depozitu. Na celé ploše malby se nachází hustá síť krakel, kde v jejich křížení došlo lokálně i ke ztrátám barevné vrstvy. Především v okolí těchto ztrát se nachází druhotné zásahy a přemalby.

Námět: Motivem je Ukřižování Krista. V centrální kompozici se nachází kříž, na kterém je ukřižovaný Kristus. V horní části kříže je umístěn nápis I.N.R.I. (Iesus Nazarenus Rex Iudaeorum), pod křížem leží na zemi Adamova lebka. V předním plánu je postava vojáka, který přikládá ke Kristovým ústům houbu napuštěnou octem. V zadním plánu jsou postavy Panny Marie a apoštola Jan.

Fotografie:

Obr. 62: Ukřižování

Kristus s apoštoly (?)

Název díla: ***Kristus s apoštoly***

Autor: Josef Ceregetti (?), není jisté autorství

Datace: (?)

Technika: olej na plátně (?)

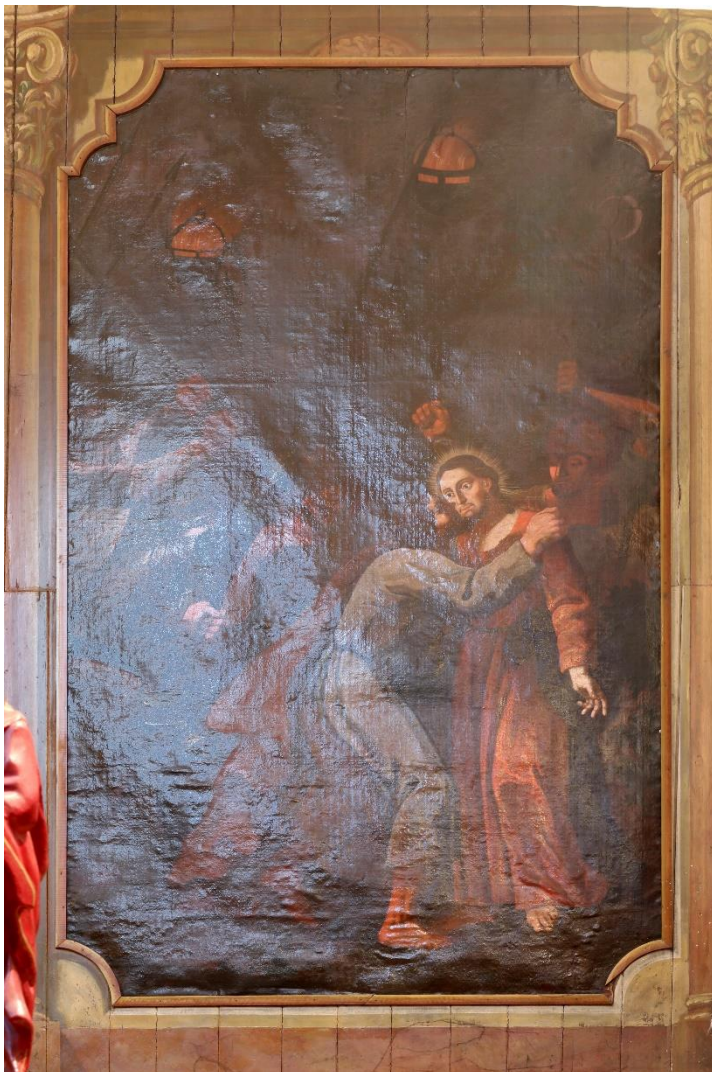
Rozměry: 340 × 184 cm (v. × š.)

Umístění: v presbytáři, vsazen ve stěně za hlavním oltářem

Stav: Dílo je po celé ploše pokryto vrstvou prachového depozitu. Plátno i s malbou je značně zvlňené. Místy se vyskytují trhliny, především v horní a dolní části. Na díle se nachází druhotné zásahy a přemalby.

Námět: Dílo zobrazuje zrazení Ježíše Jidášem, který svým polibkem na Kristovu tvář umožnil jeho zatčení.

Fotografie:

Obr. 63: Kristus s apoštoly

Kristus na hoře Olivetské (?)

Název díla: *Kristus na hoře Olivetské*

Autor: Josef Ceregetti (?), není jisté autorství

Datace: (?)

Technika: olej na plátně (?)

Rozměry: 340 × 184 cm (v. × š.)

Umístění: v presbytáři, vsazen ve stěně za hlavním oltářem

Stav: Dílo je po celé ploše pokryto vrstvou prachového depozitu. Plátno i s malbou je značně zvlněné. Místy se vyskytují trhliny, především v horní a dolní části. Lokálně došlo ke ztrátám barevné vrstvy. Na díle se nachází druhotné zásahy a přemalby. Nejvýraznějším defektem je druhotně opravená trhlina v pravé části obrazu nad spícím apoštolem.

Námět: Námětem díla je Kristus na hoře Olivetské. Kristus je vyobrazen klečící v předním plánu malby, za ním je vyobrazen anděl. V pozadí jsou na pravé straně díla spící apoštolové Petr, Jakub a Jan. A na levé straně jsou vojáci připravení ke Kristovu zatčení. V pravém horním rohu je anděl shlížející na scénu pod ním, který v pravé ruce nese kalich.

Fotografie:

Obr. 64: Kristus na hoře Olivetské

Trojovice – Kostel sv. Michala

Oltářní obraz sv. Vojtěcha

Název díla: *Sv. Vojtěch*

Datace: 1765

Technika: olej na plátně (?)

Umístění: Kostel sv. Michala, Trojovice, (Římskokatolická farnost Hrochův Týnec – Podborská 57, 538 62 Hrochův Týnec, Vikariát: Chrudim, Kraj: Pardubický)

Poznámky: Signatura v pravém dolním rohu „*Jos: Ceregetti. inv: et. pin 1765*“

Námět: Sv. Vojtěch zobrazen s biskupskou mitrou a berlou, pravou ruku má zdviženou v žehnajícím gestu. U nohou v pravém dolním rohu jsou dva putti držící jeho atributy: zelená ratolest a pádlo.

Fotografie:

Obr. 65: *Sv. Vojtěch*

Rakovník – Kostel sv. Bartoloměje

Křest Krista

Název díla: ***Křest Krista***

Datace: 1772⁶³

Technika: olej na plátně (?)

Umístění: obraz *Křest Krista* je umístěn v nástavci nad oltářem sv. Václava, Kostel sv. Bartoloměje, Rakovník, (Římskokatolická farnost Rakovník, Žižkovo nám. 189, 269 01 Rakovník, Vikariát Rakovník, Kraj: Středočeský)

Platěnice – Kostel sv. Jiljí

Hlavní oltářní obraz sv. Jiljí

Název díla: ***Sv. Jiljí***

Datace: 1781⁶⁴

Technika: olej na plátně (?)

Rozměry: cca 300 × 180 cm (v. × š.)

Umístění: Hlavní oltářní obraz, Filiální kostel sv. Jiljí, opata, Platěnice, (Římskokatolická farnost Horní Roveň – Horní Roveň 74, 533 71 Dolní Roveň, Vikariát: Pardubice, Kraj: Pardubický)

Námět: Sv. Jiljí poustevník vyobrazený v benediktinském hábitu v adoraci k panně Marii s Ježíškem. Nachází se zde i jeho atributy: laň střelená šípem, kniha, koruna a kříž.

Poznámky: dílo je signováno v pravém dolním rohu „*Jos: Ceregetti*“

⁶³ VOŠAHLÍKOVÁ, Pavla. Biografický slovník českých zemí. [Sv. 2, Boh-Čerma. Praha: Libri, 2008. ISBN 978-80-7277-366-4. Str. 402

⁶⁴ VOŠAHLÍKOVÁ, Pavla. Biografický slovník českých zemí. [Sv. 2, Boh-Čerma. Praha: Libri, 2008. ISBN 978-80-7277-366-4. Str. 402

Fotografie:

Obr. 66: Sv. Jilji (1781)

Polná – Hřbitovní kostel sv. Barbory

Umístění: Filiální kostel sv. Barbory, Polná, (Římskokatolická farnost – děkanství Polná, Husovo náměstí 14, 588 13 Polná, Vikariát: Havlíčkův Brod, Kraj: Vysočina)

Nástěnné malby

Název díla: ***Sv. Barbora jako patronka umírajících***

Datace: 1749 (?)⁶⁵

Technika: nástěnná malba

Umístění: v presbytáři

Námět: Výjev zobrazuje sv. Barboru jako patronku umírajících. Sv. Barbora je vyobrazena na nebesích s korunou na hlavě, nad ní je symbol božího oka a pod ní je scéna umírajícího, který dostává od kněze poslední pomazání. U hlavy umírajícího stojí anděl s podnosem s nádobami.

Poznámky: dílo je signováno v pravém dolním rohu „*Pinxit: Jos. Czeregeti*“

Fotografie:

Obr. 67: Sv. Barbora jako patronka umírajících

⁶⁵ POJMON, František. *Polná: Popis dějepisný, místopisný a statistický*. Polná: Romance, 1991. [Původní datum publikování: 1897] s. 104 ISBN 80-900261-7-6 („*Malbu provedl r. 1749. malíř z Chrudimě Czeregeti se dvěma soudruhy.*“)

Název díla: *Poprava zločinců bratří Chlévců*

Datace: 1749 (?)⁶⁶

Technika: nástěnná malba

Umístění: v presbytáři

Námět: Scéna vypořádá příběh loupeživého rytíře Chlévce, který byl odsouzen k smrti a po útrpném právu se belhal s kulem zabodnutým v těle a nemohl zemřít, až na přímlovu sv. Barbory dostal poslední pomazání od kněze a smířen s Bohem skončil.⁶⁷ Sv. Barbora, patronka dobré smrti, shlíží z nebes právě na poslední pomazání rytíře Chlévce. Dále se ve výjevu objevuje postava anděla stojícího u rytíře a na pozadí je zobrazen druhý popravený zločinec. V pravém dolním rohu je putto přidržující kamenný blok s modlitbou k svatě panně Barboře za šťastnou smrt.

Fotografie:

Obr. 68: *Poprava zločinců bratří Chlévců*

⁶⁶ POJMON, František. *Polná: Popis dějepisný, místopisný a statistický*. Polná: Romance, 1991. [Původní datum publikování: 1897] s. 104 ISBN 80-900261-7-6 („Malbu provedl r. 1749. malíř z Chrudimě Czeregelti se dvěma soudruhy.“)

⁶⁷ Příběh je uveden v *Kronice české* od Václava Hájka z Libočan z roku 1541, která vycházela i v pozdějších vydáních. Příběh převzat z: PŘIBYL, Vladimír. Slánská svatá Barbora. In: *Královské město Slaný: Památková péče na Slánsku* [online][cit. 03.08.2019] Dostupné z: <http://www.pamatkyslany.cz/slanska-svata-barbora/d-1369>

Název díla: *Výjevy ze života sv. Barbory*

Datace: 1749 (?)⁶⁸

Technika: nástěnná malba

Umístění: v presbytáři

Námět: Jedná se o dvě samostatné nástěnné malby, které zobrazují výjevy ze života sv. Barbory panny a mučednice. Na prvním výjevu je křesťanský učenec Órigenés, který předává poslovi dopis pro Barboru. Na druhém výjevu je vyobrazena sv. Barbora s korunou na hlavě přijímající dopis od učence Órigena. Dopis jí předává kněz, od něhož Barbora poté přijala křest a zároveň se zaslíbila Kristu. Na pozadí výjevu je věž se třemi okny, která je atributem sv. Barbory.

⁶⁸ POJMON, František. *Polná: Popis dějepisný, místopisný a statistický*. Polná: Romance, 1991. [Původní datum publikování: 1897] s. 104 ISBN 80-900261-7-6 („*Malbu provedl r. 1749. malíř z Chrudimě Czeregelti se dvěma soudruhy.*“)

Fotografie:

Obr. 69: *Výjevy ze života sv. Barbory I*

Obr. 70: *Výjevy ze života sv. Barbory II*

Název díla: *Sv. Petr*

Autor: není jisté autorství

Datace: 1749 (?)

Technika: nástěnná malba

Umístění: nad zpořádnicí

Námět: Sv. Petr apoštol. Vyobrazen je sedící se svými atributy: kohout a dvěma klíči.

Fotografie:

Obr. 71: Sv. Petr

Název díla: *Marie Magdaléna (Máří Magdaléna)*

Autor: není jisté autorství

Datace: 1749 (?)

Technika: nástěnná malba

Umístění: nad zpovědnicí

Námět: Máří Magdaléna kajícnice. Vyobrazena je sedící s knihou, lebkou, důtky a křížem.

Fotografie:

Obr. 72: *Marie Magdaléna*

Název díla: *Sv. Apolonie*

Autor: není jisté autorství

Datace: 1749 (?)⁶⁹

Technika: nástěnná malba

Námět: Sv. Apolonie panna a mučednice. Vyobrazena je s korunou na hlavě a atributy: zelená ratolest a kleště.

Fotografie:

Obr. 73: *Sv. Apolonie*

⁶⁹ POJMON, František. *Polná: Popis dějepisný, místopisný a statistický*. Polná: Romance, 1991. [Původní datum publikování: 1897] s. 104 ISBN 80-900261-7-6 („Malbu provedl r. 1749. malíř z Chrudimě Czeregelti se dvěma soudruhy.“)

Název díla: *Sv. Dorota*

Autor: není jisté autorství

Datace: 1749 (?)⁷⁰

Technika: nástěnná malba

Námět: Sv. Dorota panna a mučednice. Jejími atributy jsou: zelená ratolest a nebeské pachole nesoucí košíček s květinami. Zobrazena je s korunou na hlavě.

Fotografie:

Obr. 74: *Sv. Dorota*

⁷⁰ POJMON, František. *Polná: Popis dějepisný, místopisný a statistický*. Polná: Romance, 1991. [Původní datum publikování: 1897] s. 104 ISBN 80-900261-7-6 („*Malbu provedl r. 1749. malíř z Chrudimě Czeregelti se dvěma soudruhy.*“)

Název díla: ***Sv. Kateřina***

Autor: není jisté autorství

Datace: 1749 (?)⁷¹

Technika: nástěnná malba

Námět: Sv. Kateřina Alexandrijská panna a mučednice. Vyobrazena je s korunou na hlavě a se svými atributy: kolo posázené noži, meč a zelená ratolest.

Fotografie:

Obr. 75: Sv. Kateřina

⁷¹ POJMON, František. *Polná: Popis dějepisný, místopisný a statistický*. Polná: Romance, 1991. [Původní datum publikování: 1897] s. 104 ISBN 80-900261-7-6 („*Malbu provedl r. 1749. malíř z Chrudimě Czeregelti se dvěma soudruhy.*“)

Název díla: **Andělé**

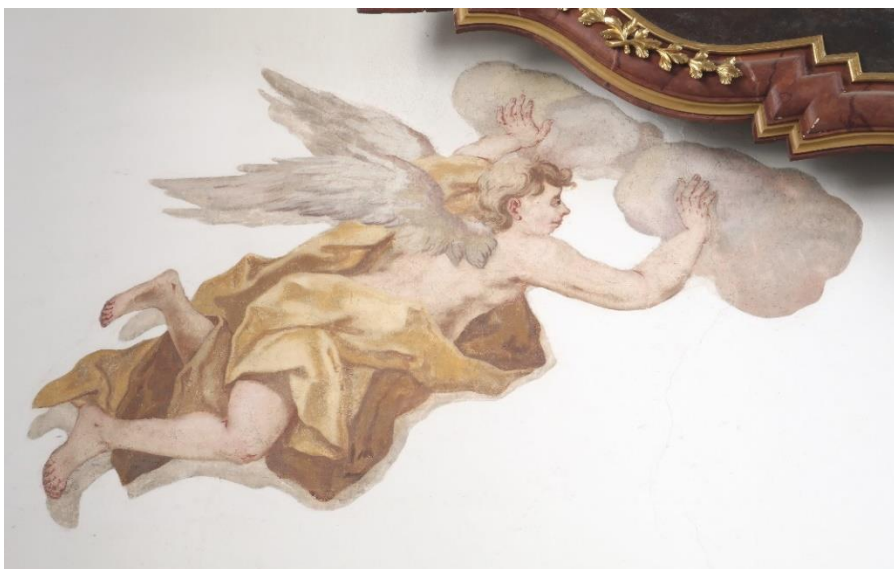
Autor: není jisté autorství

Datace: 1749 (?)⁷²

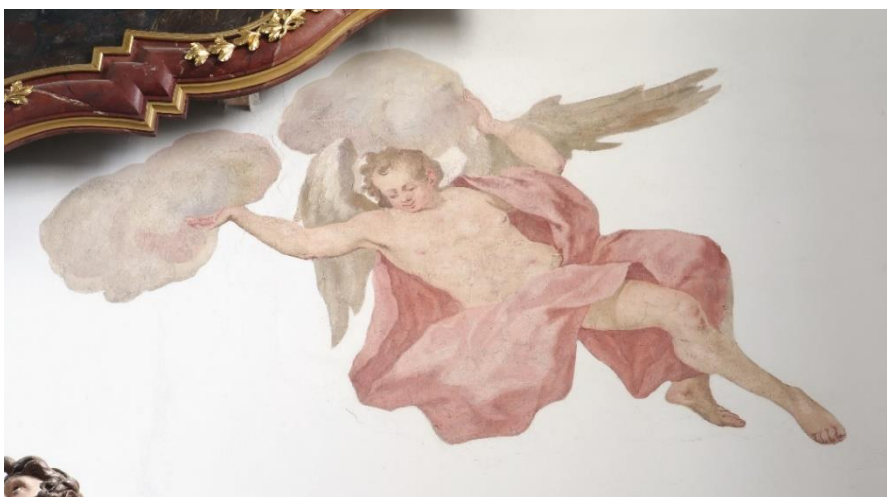
Technika: nástěnná malba

Umístění: v presbytáři pod hlavním oltářním obrazem

Fotografie:

Obr. 76: Anděl I

Obr. 77: Anděl II

⁷² POJMON, František. *Polná: Popis dějepisný, místopisný a statistický*. Polná: Romance, 1991. [Původní datum publikování: 1897] s. 104 ISBN 80-900261-7-6 („Malbu provedl r. 1749. malíř z Chrudimě Czeregelti se dvěma soudruhy.“)

Rtyně v Podkrkonoší – Církevní depozitář

Kopie obrazu Chrudimského Krista

Název díla: ***Kopie obrazu Chrudimského Krista***

Datace: 21. 5. 1765

Technika: (?)

Umístění: Rtyně v Podkrkonoší – Církevní depozitář, (Římskokatolická farnost Rtyně v Podkrkonoší - Kostelecká 235, 542 33 Rtyně v Podkrkonoší, Vikariát: Trutnov, Kraj: Královéhradecký)

Poznámky: Dílo uvádí doc. Mgr. Pavel Panoch, Ph.D. ve článku *Chrudimský Kristus a zázračné souřadnice jeho barokní legendy*.⁷³

⁷³ PANOCH, Pavel. Chrudimský Kristus a zázračné souřadnice jeho barokní legendy. In: *Theatrum historiae: sborník prací Katedry historických věd Fakulty filozofické Univerzity Pardubice*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2009. s. 49

Nezvěstná a nedochovaná díla

Na tomto místě jsou vyjmenována díla, která jsou zmíněná v literatuře, ale nepodařilo se je dohledat nebo se dochovaly do dnešních dní pouze ve fragmentech. Zejména se jedná o díla ze zrušeného kapucínského konventu s kostelem sv. Josefa v Chrudimi (dnes sídlí v kostele Muzeum barokních soch). Dále pak o díla, která zmiňuje Dlabáč v *Lexikonu výtvarných umělců*⁷⁴ z roku 1815.

Název díla: **Betlém z kapucínského kostela v Chrudimi**

Původní umístění: Chrudim – Kapucínský klášter s kostelem sv. Josefa

Poznámky: Informaci o figurách z betléma, které byly malované na velkých dřevěných deskách, nám podává v roce 1908 Karel Procházka, který zároveň dodává, že v jeho době byl již betlém nezvěstný.⁷⁵

Název díla: **Loretánská kaple a Boží hrob**

Technika: nástěnná malba

Datace: 1778–1779 (Santa Casa 1779⁷⁶)

Původní umístění: Chrudim – Kapucínský klášter s kostelem sv. Josefa

Poznámky: Loretánská kaple – o výzdobě kaple podává informace Karel Chytil v *Soupise památek* z roku 1900. „*Uprostřed P. Marie na zeměkouli, otočené hadem; kol ní vznášejí se andělé s emblémy litanie loretánské; nad nimi Bůh Otec. Na stěnách postranních po třech obrazech, oddělených točenými sloupy; na straně severní: Narození Panny Marie, Uvedení ve chrám a Zasnoubení; na jižní straně: Navštívení panny Marie, Obětování Krista a Přenesení kaple loretánské. Malby dekorativního rázu, hbitě malované, místy nesprávné, částečně porouchány.*

⁷⁴ DLABACZ, Gottfried Johann. *Allgemeines historisches Künstler-Lexikon für Böhmen und zum Theil auch für Mähren und Schlesien*. Praha 1815. s. 270-272

⁷⁵ VACLÍK, Vladimír. *Co nevíte o betlémech: umění betlémářské*. Ústí nad Orlicí: Oftis, 2003. ISBN 80-86042-86-3. s.147 Dostupné také z: <http://www.digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:14166c40-cfcc-11e5-9ce1-005056827e51>

⁷⁶ BUKOVSKÝ, Jan. *Loretánské kaple v Čechách a na Moravě*. Praha: Libri, 2000. ISBN 80-7277-015-2. Dostupné také z: <http://www.digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:c7c20d90-c9c2-11e5-a19b-005056827e52>

Pod Obětováním nápis: Pinxit Jos. Ceregetti 17.. Poslední čísla letopočtu smazána.“⁷⁷ Loretánská kaple byla zbourána v roce 1979.⁷⁸

Boží hrob – Do dnešních dní se dochovalo část fragmentů původní výmalby. Původně se zde nacházely novozákonní výjevy (Poslední večeře a Nevěřící Tomáš). Na západní stěně byli namalováni dva strážci v římské zbroji. Naproti nim na východní straně byli vypodobněni Máří Magdaléna a třetí strážce. Figurální scény doplňovala malba imitující kazetový strop. Dochovala se i štuková výzdoba nik a plastické krápníky napodobující grottu – jeskyni, do níž byl uložen Kristův hrob. V roce 1985 byla vybourána i kaple Božího hrobu.⁷⁹

Fotografie:

Obr. 78: *Máří Magdaléna*

⁷⁷ CHYTL, Karel. *Politický okres Chrudimský. Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku 19. století*. Praha: Archeologická komise při České akademii, 1900. s.101

⁷⁸ ŘEPA, Tomáš. *Kaple Božího hrobu v Čechách a na Moravě v období baroka*. Olomouc, 2010. Diplomová práce. Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci. s. 68

⁷⁹ ŘEPA, Tomáš. *Kaple Božího hrobu v Čechách a na Moravě v období baroka*. Olomouc, 2010. Diplomová práce. Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci. s. 68

Obr. 79: *Strážce v římské zbroji I*

Obr. 80: *Strážce v římské zbroji II*

Název díla: **Fragmenty nástěnné malby**

Autor: není jisté autorství, jako možného autora uvádí doc. Mgr. Pavel Panoch, Ph.D. v knize *Barokní umění na Chrudimsku* právě Josefa Ceregettiho.⁸⁰

Technika: freska (?)

Umístění: Muzeum barokních soch, Školní náměstí, 537 01 Chrudim

Původní umístění: Chrudim – Kapucínský klášter s kostelem sv. Josefa

Fotografie:

Obr. 81: Fragmenty nástěnné malby

⁸⁰ PANOCH, Pavel. *Barokní umění na Chrudimsku*. Nové Město nad Metují: Pro Město Chrudim vydal Atelier Duplex, 2011. ISBN 978-80-260-0337-3. s. 34–35

Název díla: ***Sv. František v jeskyni před křížem*** (Oltářní plátno)

Datace: 1762

Technika: olej na plátně (?)

Rozměry: cca 130 cm × 100 cm

Původní umístění: Chrudim – Kapucínský klášter s kostelem sv. Josefa

Další informace: Na rubu obrazu nápis pravděpodobně doplněný v pozdější době „*Benefactor Josephus Cerregeti (?) pictor in Cuttenberg 1762*“.⁸¹

Poznámky: O díle se zmiňuje Karel Chytil v *Soupise památek* z roku 1900.

Název díla: ***Sv. Řehoř (?)***

Signatura: *Josep : Cereg* :⁸²

Technika: malba na plátně (?)

Původní umístění: Chrudim – Kapucínský klášter s kostelem sv. Josefa

Poznámky: Informace o díle je zmíněna ve vlastivědné encyklopedii o Chrudimi.⁸³
O díle se zmiňuje i Karel Chytil v *Soupise památek* z roku 1900.

Název díla: ***Kněžna Auerspergová***

Poznámky: Informaci podává Dlabač ve svém *Lexikonu* výtvarných umělců z roku 1815 a ostatní autoři jí dále od něj opisují. Dále Dlabač dodává, že by podobizen kněžny mělo být devět.⁸⁴

⁸¹ CHYTIL, Karel. Politický okres Chrudimský. *Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku 19. století*. Praha: Archeologická komise při České akademii, 1900. s. 104

⁸² Ibidem.

⁸³ KOBETIČ, Pavel, Tomáš PAVLÍK a Ivo ŠULC. *Chrudim: vlastivědná encyklopedie*. Praha: MILPO MEDIA, 2005. ISBN 80-903481-4-9. s.87

⁸⁴ DLABACZ, Gottfried Johann. *Allgemeines historisches Künstler-Lexikon für Böhmen und zum Theil auch für Mähren und Schlesien*. Praha 1815. s. 270-272

Název díla: **Kníže *Ferdinand Lobkowitz***

Poznámky: Informaci taktéž udává Dlabač roku 1815. Zhotoveno údajně pro roudnický zámek.⁸⁵

Název díla: **Strahovský opat *Marian Hermann***

Poznámky: Informace opět převzatá od Dlabače z roku 1815.⁸⁶

Název díla: **opat v Doksanech *Josef Ritters z Winkelburgu***

Poznámky: Informaci uvádí Toman v *Novém slovníku československých výtvarných umělců*.⁸⁷

Název díla: **Marie Terezie**

Poznámky: Informace převzatá od Dlabače z roku 1815. Ceregetti Marii Terezii údajně vypočetl, když obědvala na zámku v Pardubicích.⁸⁸

Název díla: **Nástěnná malba z kostela sv. Bartoloměje v Kočí u Chrudimi (?)**

Technika: nástěnná malba

Umístění: Kostel sv. Bartoloměje, 538 61 Kočí, (Římskokatolická farnost – arciděkanství Chrudim, Školní náměstí 56, 537 01 Chrudim 1, Vikariát: Chrudim, Kraj: Pardubický)

Poznámky: Informace není ověřena. O údajných freskách v tomto kostele píše Toman ve *Slovníku výtvarných umělců*.⁸⁹

⁸⁵ DLABACZ, Gottfried Johann. *Allgemeines historisches Künstler-Lexikon für Böhmen und zum Theil auch für Mähren und Schlesien*. Praha 1815. s. 270-272

⁸⁶ Ibidem.

⁸⁷ TOMAN, Prokop. *Nový slovník československých výtvarných umělců (sešit 2)*. Ostrava: Výtvarné centrum Chagall, 1993. ISBN 80-900648-4-1.

⁸⁸ DLABACZ, Gottfried Johann. *Allgemeines historisches Künstler-Lexikon für Böhmen und zum Theil auch für Mähren und Schlesien*. Praha 1815. s. 270-272

⁸⁹ TOMAN, Prokop. *Nový slovník československých výtvarných umělců (sešit 2)*. Ostrava: Výtvarné centrum Chagall, 1993. ISBN 80-900648-4-1. s. 127

3.4.6 Seznam vyobrazení

Obr. 1: Územní rozložení výskytu výtvarných děl od J. Ceregettiho.....	176
Obr. 2: Nástěnná malba, filiální kostel sv. Barbory, Polná, 1749.....	179
Obr. 3: Sv. Vojtěch, Trojovice, 1765.....	179
Obr. 4: Křížová cesta, Litomyšl, 1773.....	179
Obr. 5: Portrét císaře Josefa II., rub, Regionální muzeum v Chrudimi, 1779	179
Obr. 6: Portrét Ludovíky Parmské, rub, Regionální muzeum v Chrudimi, 1779	179
Obr. 7: Sv. Jiljí, Platěnice, 1781.....	180
Obr. 8: Zastavení č. 14, Litomyšl, 1773.....	184
Obr. 9: Zastavení č. 14, Chrudim, 1759–1760.....	184
Obr. 10: Zastavení č. 1, Litomyšl, 1773.....	185
Obr. 11: Zastavení č. 1, Chrudim, 1759–1760.....	185
Obr. 12: Zastavení č. 12, Litomyšl, 1773.....	185
Obr. 13: Zastavení č. 12, Chrudim, 1759–1760.....	185
Obr. 14: Ježíš před Pilátem.....	186
Obr. 15: Přijmutí kříže.....	187
Obr. 16: Ježíš klesá pod křížem poprvé.....	188
Obr. 17: Melchior Küsel, podle Michaela Willmanna, První pád pod křížem, 1682	189
Obr. 18: Ježíš potkává svou matku.....	190
Obr. 19: Šimon z Kyrény pomáhá Ježíšovi nést kříž.....	191
Obr. 20: Veronika.....	192
Obr. 21: Ježíš klesá pod křížem podruhé.....	193
Obr. 22: Ježíš potkává jeruzalémské ženy.....	194
Obr. 23: Ježíš klesá pod křížem potřetí.....	195
Obr. 24: Vojáci si rozdělují Ježíšův oděv.....	196

Obr. 25: Přibíjení na kříž	197
Obr. 26: Ukřižování se dvěma lotry	198
Obr. 27: Ježíš je snímán z kříže/ Oplakávání	199
Obr. 28: Ukládání do hrobu	200
Obr. 29: Sv. Markéta	202
Obr. 30: Archanděl Michael	204
Obr. 31: Kopie obrazu sv. Salvátora	205
Obr. 32: Portrét purkmistra Františka Cvetlera	206
Obr. 33: Portrét císaře Josefa II.	208
Obr. 34: Portrét Ludovíky Parmské	209
Obr. 35: Střelecký terč.....	210
Obr. 36: Portrét Karla Chocenského	211
Obr. 37: Ježíš před Pilátem	214
Obr. 38: Ježíš přijímá kříž	215
Obr. 39: Melchior Küsel, podle Michaela Willmanna, Přijmutí kříže, 1682 ..	216
Obr. 40: Ježíš klesá pod křížem poprvé	217
Obr. 41: Ježíš potkává svou matku	218
Obr. 42: Šimon z Kyrény pomáhá Ježíšovi nést kříž.....	219
Obr. 43: Melchior Küsel, podle Michaela Willmanna, Šimon z Kyrény pomáhá Ježíšovi nést kříž, 1682	220
Obr. 44: Veronika.....	221
Obr. 45: Melchior Küsel, podle Michaela Willmanna, 1682	222
Obr. 46: Ježíš klesá pod křížem podruhé	223
Obr. 47: Melchior Küsel podle Michaela Willmanna, Třetí pád pod křížem, 1682	224
Obr. 48: Ježíš potkává jeruzalémské ženy.....	225
Obr. 49: Melchior Küsel, podle Michaela Willmanna, Ženy oplakávající Krista nesoucího kříž, 1682	226

Obr. 50: Ježíš klesá pod křížem potřetí	227
Obr. 51: Vojáci si rozdělují Ježíšův oděv	228
Obr. 52: Přibíjení na kříž	229
Obr. 53: Melchior Küsel, podle Michaela Willmanna, Přibíjení na Kříž, 1682	230
Obr. 54: Ukřižování se dvěma lotry	231
Obr. 55: Ježíš je snímán z kříže (Oplakávání).....	232
Obr. 56: Ukládání do hrobu	233
Obr. 57: Sv. Michael	235
Obr. 58: Sv. Michael, Guido Reni, 1635.....	236
Obr. 59: Sv. Michael, Jacob Frey podle Guido Reniho, 1734	236
Obr. 60: Disputace sv. Kateřiny se čtyřmi mudrci	238
Obr. 61: Proměnění Páně	240
Obr. 62: Ukřižování.....	242
Obr. 63: Kristus s apoštoly	243
Obr. 64: Kristus na hoře Olivetské	245
Obr. 65: Sv. Vojtěch.....	246
Obr. 66: Sv. Jiljí (1781).....	248
Obr. 67: Sv. Barbora jako patronka umírajících.....	249
Obr. 68: Poprava zločinců bratří Chlévců	250
Obr. 69: Výjevy ze života sv. Barbory I	252
Obr. 70: Výjevy ze života sv. Barbory II	252
Obr. 71: Sv. Petr.....	253
Obr. 72: Marie Magdaléna.....	254
Obr. 73: Sv. Apolonie.....	255
Obr. 74: Sv. Dorota	256
Obr. 75: Sv. Kateřina.....	257

Obr. 76: Anděl I	258
Obr. 77: Anděl II	258
Obr. 78: Máří Magdaléna.....	261
Obr. 79: Strážce v římské zbroji I.....	262
Obr. 80: Strážce v římské zbroji II.....	262
Obr. 81: Fragменты nástěnné malby	263

4 Závěr

Diplomová práce byla rozdělena na dvě části. Hlavním cílem první části bylo komplexní restaurování dvou barokních portrétů Marie Antonie z Questenberku a Jana Adama z Questenberku ze sbírek státního zámku Jaroměřice nad Rokytnou. K oběma dílům se přistupovalo obdobně, neboť pocházejí ze stejné sbírky. U obou děl byl nejprve vyhotoven rozsáhlý průzkum, na jehož podkladě byl navržen postup restaurování. Jednotlivé kroky restaurování se mírně lišily, což vycházelo z rozdílného poškození děl. U restaurovaných děl se podařilo omezit jejich postupnou degradaci a byla jim navrácena jejich estetická hodnota.

Tato část práce byla doplněna o technologickou kopii výřezu z portréту Marie Antonie z Questenberku v měřítku 1:1, která byla zhotovena metodou analytické rekonstrukce, kdy byly ponechány odkryté jednotlivé kroky výstavby obrazu.

Dále zde byl přiložen atlas poškození, který se podrobněji věnuje jednotlivým poškozením na výše uvedených dílech.

Druhá část diplomové práce se zabývala výtvarnou činností chrudimského malíře Josefa Ceregettiho a byla doplněna katalogem jeho děl. Cílem této práce bylo důkladnější prozkoumání právě výtvarných aktivit Josefa Ceregettiho.

V této části byla přiblížena osoba Josefa Ceregettiho, záběr jeho činností a následně se práce věnovala jeho výtvarné činnosti. Pro účely práce bylo nejprve potřeba dohledat jednotlivá díla připisována Ceregettimu, a poté ověřit jejich pravost. Pokud to bylo možné, byla do katalogu přiložena fotografie jednotlivých děl. V práci jsou zmíněna veškerá díla, o kterých byly dohledány informace v literatuře. Katalog je doplněn i o kapitolu o neznámých a nedochovaných dílech. K některým dílům byla dohledána pravděpodobná předloha. Tato práce je prvotní snahou o komplexnější zachycení výtvarné činnosti Josefa Ceregettiho a předkládá tak možnosti dalšího podrobnějšího zkoumání jednotlivých děl a jejich zařazení do širších souvislostí.

5 Seznam použité literatury

BUKOVSKÝ, Jan. *Loretánské kaple v Čechách a na Moravě*. Praha: Libri, 2000. ISBN 80-7277-015-2. Dostupné také z:

<http://www.digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:c7c20d90-c9c2-11e5-a19b-005056827e52>

DLABACZ, Gottfried Johann. *Allgemeines historisches Künstler-Lexikon für Böhmen und zum Theil auch für Mähren und Schlesien*. Praha 1815.

CHYTIL, Karel. *Politický okres Chrudimský. Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku 19. století*. Praha: Archeologická komise při České akademii, 1900. ISBN neuvedeno

JELÍNEK, František. *Historie města Litomyšle*. Díl III. Litomyšl 1845. ISBN neuvedeno

JIROUŠKOVÁ, Tereza. *Umění baroka v Litomyšli*. Olomouc, 2016. Diplomová práce. Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci. [Dostupné také z:

https://theses.cz/id/1ehcwj/Baroko_v_Litomysli.compressed.pdf]

KOBETIČ, Pavel, Tomáš PAVLÍK a Ivo ŠULC. *Chrudim: vlastivědná encyklopedie*. Praha: MILPO MEDIA, 2005. ISBN 80-903481-4-9. Dostupné také z: <http://www.digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:5aaba0b0-8c48-11e6-88c5-005056827e52>

KOZIEŁ, Andrzej. *Rysunki Michaela Willmanna (1630-1706)*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2000. Acta Universitatis Wratislaviensis. ISBN 83-229-2116-0.

MALÝ, Tomáš. O jednom téměř zapomenutém malíři a „mediální“ konstrukci dějin v 18. století. In: AMBROŽOVÁ, Hana a kol. *Historik na Moravě: Profesoru Jiřímu Malířovi, předsedovi Matice moravské a vedoucímu Historického ústavu FF MU, věnují jeho kolegové, přátelé a žáci k šedesátinám*. Brno: Matice moravská, 2009. ISBN 978-80-86488-57-8.

MALÝ, Tomáš a MILTOVÁ, Radka. Svět “historií” v osvěcenské době – umělecký odkaz Josefa Ceregettiho. *Umění: Časopis Ústavu dějin umění*. Praha: Ústav dějin umění AV ČR, 2005, **53** (č. 4). ISSN 0049-5123.

MALÝ, Tomáš a MILTOVÁ, Radka. Znamý – neznamý Josef Ceregetti. *Chrudimské vlastivědné listy*. Chrudim, 2004, **13** (č. 2). ISSN 1214-7508.

PANOCH, Pavel. *Barokní umění na Chrudimsku*. Nové Město nad Metují: Pro Město Chrudim vydal Atelier Duplex, 2011. ISBN 978-80-260-0337-3.

PANOCH, Pavel. Chrudimský Kristus a zázračné souřadnice jeho barokní legendy. In: *Theatrum historiae: sborník prací Katedry historických věd Fakulty filozofické Univerzity Pardubice*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2009.

PAVLÍK, Tomáš. *Chrudimská křížová cesta*. Chrudim, 1998. ISBN 80-903265-6-0.

POJMON, František. *Polná: Popis dějepisný, místopisný a statistický*. Polná: Romance, 1991. [Původní datum publikování: 1897] ISBN 80-900261-7-6

PŘIBYL, Vladimír. Slánská svatá Barbora. In: *Královské město Slaný: Památková péče na Slánsku* [online][cit. 03.08.2019] Dostupné z: <http://www.pamatkyslany.cz/slanska-svata-barbora/d-1369>

ŘEPA, Tomáš. *Kaple Božího hrobu v Čechách a na Moravě v období baroka*. Olomouc, 2010. Diplomová práce. Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci.

SLÁNSKÝ, Bohuslav. *Technika v malířské tvorbě: (malířský a restaurátorský materiál)*. 2., nezměněné vyd. Praha: SNTL, 1976. Polytechnická knihnice. Technický výběr do kapsy. ISBN nevedeno. s. 102

SOUKAL, Jakub. *Kostel sv. Kateřiny v Chrudimi ve 2. pol. 19. stol.: činnost Družstva pro obnovu vnitřní*. Brno, 2019. Diplomová práce. Filozofická fakulta Masarykova Univerzita.

TOMAN, Prokop. *Nový slovník československých výtvarných umělců (sešit 2)*. Ostrava: Výtvarné centrum Chagall, 1993. ISBN 80-900648-4-1.

VACLÍK, Vladimír. *Co nevíte o betlémech: umění betlémářské*. Ústí nad Orlicí: Oftis, 2003. ISBN 80-86042-86-3. Dostupné také z: <http://www.digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:14166c40-cfcc-11e5-9ce1-005056827e51>

VOŠAHLÍKOVÁ, Pavla a kol. *Biografický slovník českých zemí: 9. sešit. C.*
Praha: Libri, 2008. ISBN 978-80-7277-366-4.

VYDROVÁ, Jiřina a Ema SEDLÁČKOVÁ. *Výstava Umění v Čechách 17-18
století, 1600-1800: pražské baroko : Valdštejnský palác- Palác Zemského
zastupitelstva : pořádá Umělecká beseda v Praze za účasti hlavního města Prahy
: květen-září 1938.* Praha: Umělecká beseda, 1938. ISBN neuvedeno

6 Seznam použitých symbolů a zkratek

ARUDP	Ateliér restaurování uměleckých děl na papíru a souvisejících materiálech
FR	Fakulta restaurování
IR	Infračervené záření
NPÚ	Národní památkový ústav
RTG	Rentgenové záření
s.	Stránka
SZ	Státní zámek
UPa	Univerzita Pardubice
UV	Ultrafialové záření
VIS	Viditelné světlo